

Gemeente Boxtel

Bestemmingsplan "Buitengebied 1994"

- Toelichting
- Voorschriften

behoort bij besluit van Gedeputeerde
Staten van Noord-Brabant van

10-10-95

138923
griffier der staten

[Handwritten signature]

**Kuiper Compagnons
Bureau voor Ruimtelijke Ordening
en Architectuur b.v.
Rotterdam/Arnhem**

Werknummer: 127.201.005
Datum: 23 februari 1995

Gemeente Boxtel

Bestemmingsplan "Buitengebied 1994"

Toelichting

23 februari 1995

**Kuiper Compagnons,
Bureau voor Ruimtelijke Ordening
en Architectuur B.V.**

Rotterdam

Werknummer: 127.201.005

Inhoudsopgave	Blz.
1. INLEIDING	1
1.1. Algemeen	1
1.2. Aanleiding tot planopstelling	1
1.3. Ligging van het plangebied en plangrens	1
1.4. Planologische beleidsvisies	3
1.5. Algemeen vertrekpunt planuitwerking	8
1.6. Werkwijze	8
2. HOOFDLIJNEN VAN HET BESTEMMINGSPLAN	9
3. JURIDISCHE OPZET VOOR DE PLANUITWERKING	13
3.1. Algemeen	13
3.2. Uitgangspunt	13
3.3. Beschrijving in hoofdlijnen	14
3.4. Bestemmingen	15
3.5. Plankaarten	16
3.6. Werkwijze	17
3.7. Opzet voorschriften	18
3.8. Milieubeleid in het bestemmingsplan	20
4. BETEKENIS VAN HET PLANGEBIED EN PLANUITWERKING	23
4.1. Algemeen	23
4.2. Ontstaansgeschiedenis	23
4.3. Landschap	26
4.4. Water	32
4.5. Natuur	36
4.6. Landbouw	47
4.7. Niet-agrarische bedrijvigheid en burgerwoningen	56
4.8. Milieu	57
4.9. Toerisme en recreatie	59
4.10. Infrastructuur en overig	61
4.11. Natuur- en landschapselementen	61
4.12. Fietsroutes	63
5. HANDHAVING EN UITVOERBAARHEID	67
5.1. Handhaving van het bestemmingsplan	67
5.2. Uitvoerbaarheid algemeen	67
5.3. Uitvoering	68
6. INSPRAAK EN OVERLEG	71
6.1. Algemeen	71
6.2. Nota "Hoofdlijnen van beleid" en algemene planopzet	71
6.3. Inspraak ontwerpplan	71
6.4. Overleg ex artikel 10 BRO	71

7.	GELUIDSASPECTEN	77
7.1.	Wegverkeerslawaaï	77
7.2.	Ontheffingsprocedure	79
7.3.	Railverkeerslawaaï	80
7.4.	Industrielawaaï	81

1 INLEIDING

Hoofdstuk 1 geeft de betekenis van het bestemmingsplan "Buitengebied 1994" en de totstandkoming aan. Tevens wordt het beleidskader van de bovengemeentelijke overheden samengevat.

1.1 Algemeen

Het bestemmingsplan "Buitengebied 1994" van de gemeente Boxtel bestaat uit:

- de voorschriften
- de plankaart, bestaande uit:
 - . kaart 1, Ruimtelijke hoofdstructuur
 - . kaart 2, Bestemmingen (5 bladen waarvan blad 5 renvooi)
 - . kaart 3, Toetsingskaart (2 bladen).

Verder gaat het bestemmingsplan vergezeld van deze toelichting.

1.2 Aanleiding tot planopstelling

In artikel 10 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) is voor de gemeente de verplichting opgenomen om voor het buitengebied een bestemmingsplan vast te stellen.

In februari 1975 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan "Buitengebied" vastgesteld. Gedeputeerde Staten (april 1976) en de Kroon (december 1983) hebben het plan gedeeltelijk niet goedgekeurd. Dit betrof vooral het agrarisch gebied. De gemeente had op grond van artikel 30 WRO het plan binnen een jaar moeten aanpassen. Pogingen hiertoe zijn zowel door veranderde beleidsinzichten op rijks- en provinciaal niveau als door gemeentelijke prioriteitsstelling niet doorgezet.

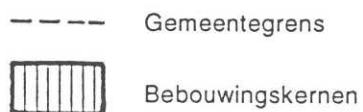
Daarnaast hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die een actualisatie van het gemeentelijk beleid en het in te zetten instrumentarium vereisen. Dit betreft in hoofdzaak:

- de noodzaak te komen tot een goede afstemming, met name tussen ruimtelijke ordening, milieu en waterhuishouding;
- de veiligstelling van het gebied uit oogpunt van natuur, landschap en openluchtrecreatie in relatie tot veiligstelling van het gebied voor een duurzame landbouw;
- de nieuwe beleidsaanwijzingen van de provinciale en rijksoverheid, met name het streekplan, en de daarmee samenhangende provinciale handleiding en Leidraad veehouderij en milieu.

1.3 Ligging van het plangebied en plangrens

Het plangebied betreft alle gronden buiten de bebouwde kommen van Boxtel, Gemonde en Lennisheuvel, zowel de agrarische gronden als de natuurgebieden.

De plangrens volgt de gemeentegrens en volgt bij de bebouwde kom in hoofdzaak de plangrens van de aangrenzende bestemmingsplannen. Alle binnen het plangebied gelegen bestemmingsplannen zijn in voorliggend bestemmingsplan opgenomen.

Het plangebied

1.4 Planologische beleidsvisies

1.4.1 Rijksoverheid

Het rijksbeleid aangaande het landelijk gebied is onderwerp van diverse beleidsnota's, zoals Vierde Nota op de Ruimtelijke Ordening (Extra), Natuurbeleidsplan, Landbouwstructuurnota, Nationaal Milieubeleidsplan (Plus), Derde Nota Waterhuishouding en (ontwerp) Structuurschema Groene Ruimte. Het rijksbeleid legt grote nadruk op:

- bescherming en herstel van de milieubasiskwaliteit;
- ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur en natuurontwikkeling, mede in samenhang met het waterbeleid;
- ontwikkeling van duurzame landbouw;
- behoud waardevol cultuurlandschap Midden-Brabant.

1.4.2 Provincie

Het streekplan Noord-Brabant (juli 1992) is gericht op bundeling van elkaar versterkende functies en scheiding van onderling strijdige functies, en op ontwikkeling van bijzondere potenties. Dit leidt enerzijds tot beleidsaccenten per regio en anderzijds tot twee hoofdstructuren voor het landelijk gebied: de Groene Hoofdstructuur en de Agrarische Hoofdstructuur. De regio Stroomgebied van de Dommel, waarin de gemeente Boxtel is gelegen, is een regio met het beleidsaccent op natuur, en op toerisme/openlucht recreatie.

De Groene Hoofdstructuur (GHS) bestaat uit natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, ecologische verbindingzones en multifunctionele bossen. In deze GHS-gebieden, waarbinnen ook landbouwgronden zijn begrepen, behoeft de natuurfunctie de grootst mogelijke stabiliteit. Voor landbouw, bosbouw en recreatie in deze gebieden is sprake van medegebruik.

De Agrarische Hoofdstructuur (AHS) beoogt het waarborgen en scheppen van ruimtelijke voorwaarden en omstandigheden voor ontwikkeling van de landbouwbedrijven en de landbouwsectoren.

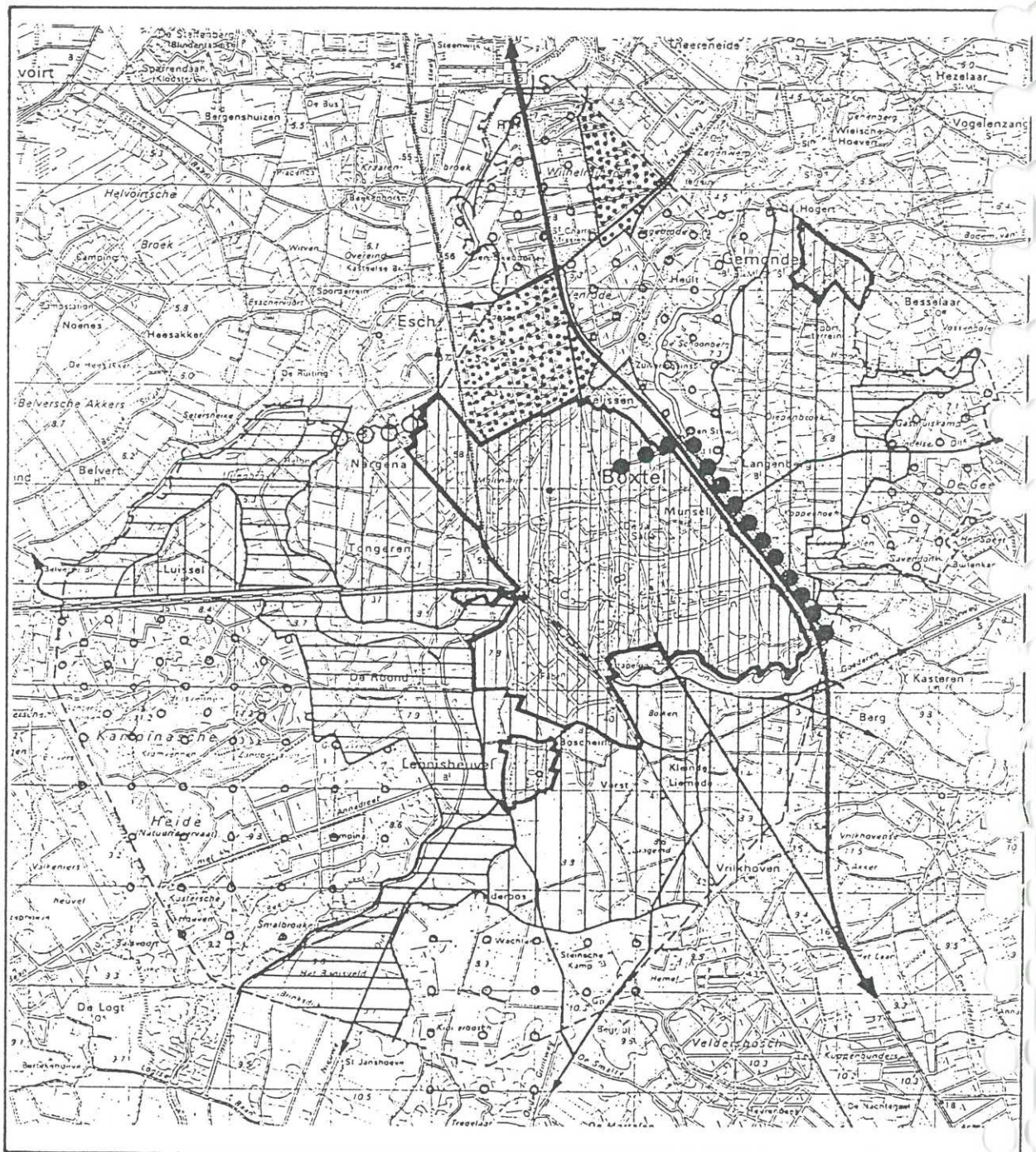
De indeling van de gebieden is weergegeven op bijgevoegde afbeelding.

Het provinciale milieubeleid is verwoord in "Milieu in Bruikleen" (1991) waarin de provincie aangeeft dat de milieudoelstellingen van het rijk ook in Noord-Brabant gelden. De Brabantse doelstelling is dus niet iets minder ver gesteld vanwege het feit dat andere gebieden schoner zijn zodat het gemiddeld voor het hele land toch goed uitvalt.

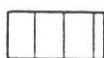
Ten behoeve van de aanpak van de ammoniakproblematiek in Noord-Brabant heeft de provincie op 11 mei 1993 met de landbouwsector de "Leidraad veehouderij en milieu" vastgesteld. Hieruit volgt het volgende, met ander beleidsvelden afgestemde provinciale beleid (Leidraad, p. 18):

- "voor Centraal- en Oost-Brabant zijn aanvullende maatregelen m.b.t. de ammoniakemissie van de veehouderij noodzakelijk;
- verdere concentratie van de veestapel dient in deze zwaar belaste regio's te worden voorkomen;
- om de milieubelasting te verminderen is dynamiek in de veehouderijsector noodzakelijk;

Gemeente Boxtel – Bestemmingsplan Buitengebied 1994

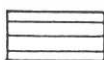

Agrarische hoofdstructuur

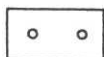

Landbouw

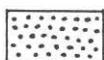
Groene hoofdstructuur

Natuurontwikkelingsgebied

Natuurkerngebied

Multifunctioneel bos

Natte verbindingszone

Droge verbindingszone

Streekplan
Hoofdstructuur

- de ammoniakemissie van de veehouderij dient te worden verminderd door verbetering van de mineralenbenutting door het dier en door het toepassen van emissie-arme stalsystemen bij nieuwbouw en renovatie."

De gemeente Boxtel is onderdeel van Centraal-Brabant. De verbetering van de mineralenbenutting wordt gestimuleerd (geen regels). Het toepassen van emissie-arme stalsystemen geschiedt op kortere termijn dan de rijksregeling op voorwaarde dat deze stallen voor een bepaalde periode gevrijwaard zijn van aanvullende verplichte milieu-investeringen. Als adviesorgaan bij toetsingsaanvragen van stalsystemen is het bureau Toepassing Emissie-arme Stallen (TES) opgericht.

In Centraal-Brabant wordt uitgegaan van een "emissie-stand-still op inrichtingsniveau" (op basis van dieraantallen uit de vergunning). Door deze methode kan mest worden verplaatst onder milieuvoorwaarden. De mest mag uitsluitend uit gemeenten van Centraal-Brabant komen. Omdat met het stand-still-beginsel mestproductie naar voor de natuur ongunstige locaties kan worden verplaatst, is er tevens het "beste-locatie-beginsel" dat op gunstige locaties toename van ammoniak-emissie toelaat ter stimulering van verbetering van de ongunstige locaties.

Het bodembeschermingsbeleid (Intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in het kader van de Wet op de bodembescherming) wil via stimuleringsmaatregelen de landbouwbedrijven vooral inzicht geven in de mineralenboekhouding.

Langs Kampina en de Beerze (omgeving Het Banisveld en De Roond) en langs de Dommel (omgeving Gemonde) heeft de provincie gebieden die te zijner tijd voor toepassing van de Relatienota kunnen worden uitgewerkt.

Ter stimulering van de actualisering van bestemmingsplannen heeft de provincie een handleiding buitengebied (maart 1993) opgesteld waarin aanbevelingen zijn gedaan hoe het provinciaal beleid kan worden vertaald in het bestemmingsplan. Onderdelen hieruit keren terug in de afweging over de planopzet (de handleiding komt nader aan de orde in hoofdstuk 3 en 4).

1.4.3

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Het Stadsgewest 's-Hertogenbosch heeft voor de tien gemeenten van "de Meierij", waaronder de gemeente Boxtel, een zogenoemd Masterplan "Meierij" (juli 1993) opgesteld dat is voorafgegaan door een "Landschapsbeleidsplan", een "Landbouw-ontwikkelingsplan" en een "Recreatief Medegebruiksplan".

Deze plannen dienen ter ondersteuning van de gemeentelijke beleidsuitwerking. Voorts hebben zij tot doel een goede onderlinge afstemming te bewerkstelligen tussen de plannen van de verschillende gemeenten.

Het "Masterplan" bestaat uit een streefbeeld dat een ruimtelijke uitwerking laat zien van de Groene en Agrarische Hoofdstructuur, en uit voorgenomen acties.

1.4.4.

Gemeente Boxtel

a. structuurvisie

De gemeente werkt thans aan een structuurvisie voor de gewenste ruimtelijke ontwikkelingsrichting van haar grondgebied.

De besluitvorming over de Nota "Boxtel aan de Dommel, visie op de toekomstige ontwikkeling van de gemeente Boxtel" (december 1991) vormt hiervoor de basis. Voor het buitengebied zijn hoofdpunten:

- "- de belangen van de agrarische bedrijfstak zullen moeten samengaan met de versterking van de ecologische waarden. Dit moet tot uitdrukking komen in een zonering (bestemmingsplan) met accenten voor landbouw, natuur en/of landschap;"
- "- het centrum van Boxtel dient aan recreatieve waarde te winnen, waarbij voor het buitengebied de nadruk ligt op recreatief medegebruik, welke niet ten koste mag gaan van de waardevolle natuurgebieden;"
- "- voor het buitengebied zijn concrete acties nodig voor vrijkomende agrarische bebouwing, de landschappelijke aankleding en uitvoeringsmaatregelen en afstemming landbouw, natuur, landschap en recreatie in het kader van het stadsgewestelijk project "Herstructurering Meierij"." (Thans: Masterplan, zie 1.4.3.)

b. bestemmingsplan voor het buitengebied

Het bestemmingsplan "Buitengebied 1975" is met de goedgekeurde onderdelen van de voorschriften en de gebiedsindeling, waarin landschappelijke en natuurwetenschappelijke kwaliteiten zijn toegekend aan de agrarische gronden en de natuur-en bosgebieden zijn beschermd, een belangrijk kader geweest voor ruimtelijke beleidsafwegingen. Deze gebiedsindeling is op bijgaande afbeelding weergegeven.

In 1993 is ten behoeve van het bestemmingsplan "Buitengebied 1994" een nota "Hoofdlijnen van beleid en algemene planopzet" opgesteld. De nota is onderwerp geweest van inspraak en voorlichting (september 1993). De reacties waren aanleiding tot wijzigingen: Commentaarnota dd. 10 november 1993. De Commentaarnota is verwerkt in voorliggend plan.

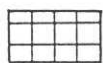
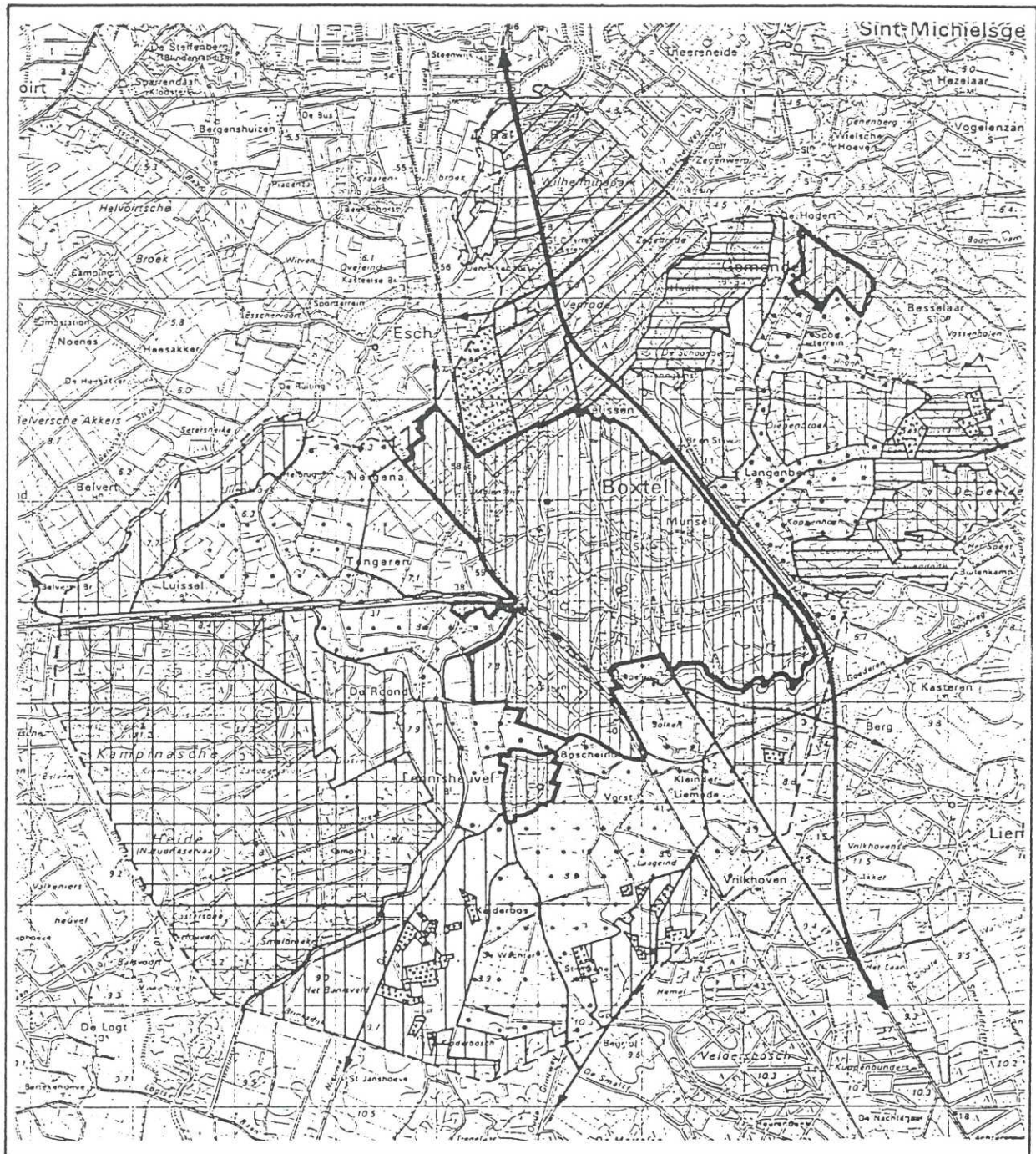
1.4.5

Landinrichting

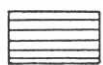
Delen van het plangebied zijn gelegen in twee landinrichtingsprojecten:

- de ruilverkaveling Sint-Oedenrode: aangenomen in december 1986. Het plangebied ten oosten van de spoorlijn Eindhoven - Den Bosch ligt nagenoeg geheel in de ruilverkaveling. De uitvoering van de verbetering van wegen en waterlopen is bijna voltooid. Het Plan van Toedeling (de feitelijke grondruil) is in voorbereiding (Lijst van Rechthebbenden en Eerste Schatting zijn in behandeling), maar is niet op korte termijn te verwachten.
De verwerking van het natuurbeleid heeft geleid tot een voorstel voor planaanpassing dat in januari 1994 voor overleg is gepubliceerd.
- de landinrichting De Leijen Oost: dit landinrichtingsproject is in 1989 in voorbereiding genomen. Men is bezig met de voorbereidende, sectorale adviezen. De omgeving van Esch tot en met De Roond maakt deel uit van dit project.

Gemeente Boxtel – Bestemmingsplan Buitengebied 1994

Natuurgebied (LNG)

Natuurwetenschappelijk
waardevol agrarisch
gebied (ANW)

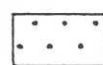
Landschappelijk waardevol
agrarisch gebied
(ALW)

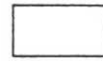
Bosgebied (LBO)

Landgoederen (LLA)

Agrarische doeleinden
klasse B (AB)

Agrarische doeleinden
klasse A(AA)

Gebiedsindeling
Bestemmingsplan 1975

1.5 Algemeen vertrekpunt planuitwerking

Het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied 1975" en de hierin aangegeven gebiedsindeling en functieafwegingen zijn de basis van het huidige beleid bij toetsing van ruimtelijke ontwikkelingen. Deze beleidslijn dient met het oog op rechtsgelijkheid/rechtszekerheid en bestuurlijke uitvoerbaarheid te worden voortgezet. Aanscherping en/of nuancering van deze beleidslijn dient echter plaats te vinden als gevolg van nieuw beleid zoals in paragraaf 1.4. is geschetst. Hierbij zal de gebiedsindeling van het streekplan als vertaling van rijksbeleid en als meest recent beleidskader voor de planuitwerking worden beschouwd. Het Masterplan wordt gezien als een hulpmiddel bij de detaillering van het provinciaal beleid.

1.6 Werkwijze

In de voorbereidende fase heeft over de planprocedure en de werkwijze overleg plaatsgevonden met de provincie. Voor de opstelling van het bestemmingsplan is gekozen om eerst de hoofdlijnen van het beleid voor het plangebied en de algemene keuzen in de bestemmingsmethodiek vast te stellen, alvorens te beginnen met de meer gedetailleerde, juridische uitwerking en inventarisatie van de bebouwing. Voorliggende plan is voorbereid in een ambtelijke werkgroep.

Voor signalen over het maatschappelijk draagvlak en het doen van aanbevelingen is een klankbordgroep geïnstalleerd, bestaande uit vertegenwoordigers van de landbouw (NCB), de Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel, het Waterschap De Dommel, het stadsgewest en de provincie (als agendalid/toehoorder en op uitnodiging). De klankbordgroep is op 19 mei 1993 geïnstalleerd en is tot november 1994 zeer regelmatig bijeengekomen.

HOOFDLIJN VAN HET BESTEMMINGSPLAN

Dit hoofdstuk verwoordt samengevat de hoofdlijnen van het bestemmingsplan. Het geeft de basisopzet van het plan weer, waaronder de verwerking van het provinciaal ruimtelijk beleid.

Het bestemmingsplan "Buitengebied 1994" verwoordt de bestuurlijke wens te komen tot een plan dat de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied van Boxtel veilig stelt, maar ook tot een plan dat die ruimtelijke kwaliteit versterkt of ontwikkelt door bepaalde ontwikkelingen te stimuleren.

Meer dan in het bestemmingsplan "Buitengebied 1975" heeft het bestemmingsplan aandacht voor deze ontwikkelingsgedachte en voor integratie van de doelstellingen van natuur-, water- en milieubeleid. Deze aandacht is mede ingegeven door de beleidsdoelstellingen van rijk en provincie.

Het bestemmingsplan "Buitengebied 1994" geeft dan ook grote aandacht aan:

- natuurbehoud en natuurontwikkeling,
- ontwikkeling van duurzame landbouw,
- behoud en ontwikkeling van landschappelijke aantrekkelijkheid voor bewoners en recreanten, en behoud van de cultuurhistorische waarden,
- afstemming met de doelstellingen van water- en milieubeleid.

Een aantal ontwikkelingen staat hiermee op gespannen voet, zoals de stedelijke uitbreidingen van de kern Boxtel, de toenemende automobilititeit en de bedreigingen van de milieukwaliteit. In het bijzonder van belang zijn:

- de ontwikkeling van de landbouw die thans actief zoekt naar een evenwicht tussen sterk veranderende economische perspectieven en verschuivende wensen voor het omgaan met natuur en milieu;
- de realisatiekansen en inzet van instrumenten voor de gewenste natuurontwikkeling.

Deze algemene uitgangspunten van het beleid zijn kort verwoord in de aanhef vóór de voorschriften hierbij is ook plankaart 1 "Ruimtelijke hoofdstructuur" bijgevoegd die de ruimtelijke hoofdstructuur als streefrichting en als verbinding met het provinciale beleid en aangrenzende gemeenten weergeeft. Deze kaart is uitsluitend opgenomen ter verduidelijking en heeft verder geen betekenis voor de directe toetsing.

Bovenstaande betekent dat in het verlengde van het nieuwe beleid, met name verwoord in het streekplan, de ecologische waardering van het buitengebied een hoofdrol speelt bij de gewenste ontwikkeling per gebied, en dus bij de gebiedsindeling. Op basis van inventarisaties is de gewenste hoofdindeling van het streekplan (de onderverdeling in Groene Hoofdstructuur (GHS) en Agrarische Hoofdstructuur (AHS)) precies begrensd en is aangegeven welke ontwikkelingen gewenst zijn en gestimuleerd worden, welke ontwikkelingen niet toegelaten worden, en welke ontwikkelingen soms onder voorwaarden toelaatbaar zijn. Voor elk gebied verschilt dit. De gebieden met overeenkomstige of vergelijkbare doelstellingen hebben eenzelfde bestemming gekregen, de gebiedsbestemming.

Dit heeft geleid tot de volgende gebiedsbestemmingen:

- AHS: Agrarisch gebied -A-
- GHS: Natuurgebied

Multifunctioneel bosgebied

Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarde, zeer kwetsbaar -AN-

Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarde, kwetsbaar -An-

Agrarisch gebied met natuur-ontwikkelingspotenties -Ano-.

De gebiedsbestemmingen zijn aangegeven op de plankaart 2 "Bestemmingenkaart" (schaal 1: 5.000) met lettercodes en/of arceringen en zijn geregeld in afzonderlijke artikelen van de voorschriften.

Voor de planuitwerking en voor de toetsing in het kader van het beheer van het gebied (zoals gebruiksbepalingen en aanlegvergunningen) is de volgende benadering van belang.

De begrenzing van de gebiedsbestemmingen AN, An, Ano en A is afgeleid van de gegevens van de provinciale inventarisatie, het landschapsbeleidsplan De Meijerij, luchtfoto's en enkele aangereikte gegevens uit het gebied. Deze gegevens hebben geleid tot een beoordeling van de natuurwaarde. Omdat bij deze beoordeling de provinciale gegevens sterk richtinggevend zijn geweest, sluiten de gebiedsbestemmingen in grote lijn aan bij de streekplankaart van de GHS en AHS. Wat betreft de "bestaande" of "actuele" natuurwaarde is het jaar waarin deze inventarisaties hebben plaatsgevonden het vertrekpunt. Het gaat er niet om dat bij de planvaststelling of bij toekomstige toetsingen de waarde al dan niet op dat actuele moment aanwezig is. Het gaat er om dat in het jaar of de jaren waarin de inventarisaties zijn uitgevoerd, die waarden aanwezig waren en dat de abiotische kenmerken (bodem, water) en het beheer (landbouw, bermenbeheer, slotenbeheer) die waarden nog steeds mogelijk maken. Praktisch gezien betekent dit dat bij de toetsing van een bouw- of aanlegvergunning geen beoordeling plaatsvindt van de natuurwaarde, en dat geen ecologische onderzoek hoeft te worden gedaan. Bij de toetsing zal de afweging zodanig plaatsvinden als ware de natuur aanwezig en zal met behulp van nadere eisen situering worden gegeven aan een eventuele vergunning. Bovendien biedt deze benadering een goede basis voor vrijwillige afspraken en samenwerking.

De bebouwing van agrarische en niet-agrarische bedrijven, burgerwoningen en dergelijke zijn ook apart geregeld: op de plankaart 2 met aparte bestemmingsvlakken of met aanduidingen (symbolen), en in de voorschriften in aparte artikelen. In elk artikel staan de bebouwings- en gebruiksregels genoemd die voor elke functie als standaard gelden. Bijvoorbeeld de maximale inhoud en hoogte van een woning of de oppervlakte en maatvoering van een garage (als bijgebouw geregeld). Dit zijn de functionele bestemmingen genoemd. De gebiedsbestemming waarin deze functionele bestemming ligt, bepaalt echter welke ontwikkelingen naast de standaardbepalingen al dan niet toelaatbaar of gewenst zijn. Bijvoorbeeld de omvang van agrarische bebouwing.

Naast de plankaart 1 "Ruimtelijke hoofdstructuur" en de plankaart 2 "Bestemmingenkaart" zijn de abiotische en biotische kenmerken (basiskwaliteiten) aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart". Doel van deze kaart is met name voor ingrepen (aanlegvergunning) en situering van bebouwing aanwijzingen te geven voor de toetsing. Daarbij zijn op deze kaart ook landschappelijke en cultuurhistorische aanwijzingen voor de toetsing aangegeven, alsmede de bijzondere functies voor het water.

In hoofdstuk 4 worden de achtergronden van de gebiedsdoelstellingen, waarden en aanwezige functies toegelicht. Bij elke functie is aangegeven hoe dit in het plan is geregeld. In hoofdstuk 3 wordt de juridische achtergrond van de opzet toegelicht.

3 JURIDISCHE OPZET VOOR DE PLANUITWERKING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de juridische achtergrond van de planopzet. Naast de algemene achtergrond komt de opbouw van de voorschriften en de relatie met plankaarten aan bod, als ook de afstemming met andere beleidsterreinen. De specifieke situatie en regeling in voorliggend bestemmingsplan en daarmee de "artikelsgewijze toelichting" (zoals de wetgever dit omschrijft) komt ter sprake in hoofdstuk 4.

3.1 Algemeen

Het vertalen van het beleid voor het buitengebied in een bestemmingsplan kan op verschillende wijzen geschieden. Het bestemmingsplan voor het buitengebied heeft een bijzondere inhoud: het moet een duidelijk toetsingskader ("toelatingskader") zijn voor activiteiten en ontwikkelingen die over langere tijd (tien jaar) kunnen spelen, die meestal door particulieren worden ondernomen en daardoor niet steeds te voorspellen zijn. Daarbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen gebieden en/of functies die behoefte hebben aan een zekere mate van stabiliteit en rust, de zogenaamde "laag-dynamische" functies (natuur, landschap, milieu) en gebieden en/of functies die behoefte hebben aan flexibiliteit, de zogenaamde "hoog-dynamische" functies (landbouw, verkeer). De wijze waarop het bestemmingsplan als juridisch instrument moet worden vorm gegeven is de laatste tijd uitvoerig onderwerp van discussie. Met name de verwoording van plandoelstellingen, het beheer- en/of ontwikkelingsgerichte karakter van het plan, de globaliteit en flexibiliteit en de relatie met het milieubeleid zijn daarbij steeds terugkerende discussiepunten.

De provincie Noord-Brabant heeft ter sturing van de discussie in vervolg op het Streekplan Noord-Brabant als referentiekader en hulpmiddel een "Handleiding Buitengebied" (1993) opgesteld, tezamen met een voorbeeldplan en een nota "Ecologische bouwstenen voor de groene hoofdstructuur". Daarnaast is in overleg met de landbouwsector van Noord-Brabant de "Leidraad veehouderij en milieu" gepresenteerd. In deze leidraad wordt een bestuurlijke werkwijze aangegeven voor de problematiek van de ammoniakemissie.

3.2 Uitgangspunt

De juridische opzet voor het bestemmingsplan moet voldoen aan het volgende:

- de doelstellingen van het plan moeten duidelijk zijn verwoord en dienen mogelijkheden te bieden om hetzij direct hetzij indirect de plandoelstellingen te kunnen realiseren;
- het procesmatige, ontwikkelingsgerichte van de ruimtelijke ordening moet er in tot uitdrukking komen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de bestaande situatie en gevestigde belangen enerzijds en met de gewenste functionele en ruimtelijke ontwikkelingen anderzijds;
- de planmethodiek moet voldoen aan:
 - = rechtmatigheid en rechtszekerheid;
 - = doeltreffendheid en doelmatigheid;
 - = uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid;
 - = eenvoud, duidelijkheid en toegankelijkheid.

De bovengenoemde uitgangspunten hebben geleid tot een onderscheid waarbij:

- een regeling is opgenomen voor de bestaande functies welke een beheerskarakter draagt;
- een regeling is opgenomen voor ontwikkelingen, welke een sturend en begeleidend karakter hebben; nieuwe ontwikkelingen, veelal slechts mogelijk na toepassing van flexibiliteitsbepalingen in de vorm van vrijstellings- en/of wijzigingsbevoegdheden, dienen te worden getoetst aan de beleidsdoelstellingen.

Daarnaast bevat het plan beleidsintenties en inspanningsverplichtingen welke mede een belangrijk element vormen bij de toetsing van ontwikkelingen aan het gewenste functionele en ruimtelijke beleid. Als belangrijkste kader voor het toetsen en sturen van het ruimtelijke beleid functioneert de "Beschrijving in hoofdlijnen", waarin de hoofdlijnen van beleid zijn opgenomen. Deze Hoofdlijnen van beleid zijn zowel geformuleerd met betrekking tot bestaande situaties (artikel II.1) als met betrekking tot ontwikkelingen (artikel IV.1).

3.3 Beschrijving in hoofdlijnen

De regelgeving zoals opgenomen in het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 (Bro 1985) biedt de gemeente de mogelijkheid tot het opstellen van bestemmingsplannen met een meer beleidsmatig en uitvoeringsgericht karakter alsmede bestemmingsplannen met een zekere mate van globaliteit en flexibiliteit. Planvormen kunnen voortaan zodanig worden gekozen, dat ingespeeld kan worden op zich wijzigende omstandigheden en op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.

In het Bro 1985 zijn de regels welke in het vigerende bestemmingsplan aanleiding gaven tot een verregaande mate van detaillering niet meer opgenomen. Ook gedetailleerde bebouwingsregels zijn niet meer vereist. Verder zijn de mogelijkheden tot het opnemen van mengbestemmingen en/of gecombineerde bestemmingen verruimd.

Het belangrijk element in het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 (Bro 1985) is artikel 12 eerste lid onder a. Op grond van die bepaling moet elk bestemmingsplan een omschrijving bevatten van de in het plan opgenomen bestemmingen en moet per bestemming één of meer doeleinden worden aangegeven die met het oog op een goede ruimtelijke ordening aan de gronden worden toegekend. Hoewel de bestemmings- en doeleindenomschrijvingen duidelijk behoren te zijn, zal niet in alle gevallen op voorhand voldoende inzicht bestaan over de manier waarop het gemeentebestuur zijn ruimtelijk beleid zal trachten te realiseren. Teneinde daartoe meer inzicht te verschaffen is gebruik gemaakt van de in artikel 12 lid 1 onder a Bro 1985 geopende mogelijkheid om aan de verplichte omschrijving van bestemming en doel een "Beschrijving in hoofdlijnen" toe te voegen van de wijze waarop met het plan dat doel of die doeleinden worden nagestreefd.

De gewenste ruimtelijke en functionele kwaliteit wordt met behulp van de beschrijving in hoofdlijnen veiliggesteld. Ter verduidelijking is in de "Beschrijving in hoofdlijnen" verwezen naar kaartmateriaal waarop de structurerende elementen van de ruimtelijke visies zijn aangegeven.

De BIH heeft de volgende functies:

- een toetsingsfunctie: als kader waarbinnen activiteiten en ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Naast kwantitatieve criteria kunnen ook kwalitatieve criteria een rol spelen;
- een uitvoeringsfunctie: in de BIH kan worden aangegeven hoe het ruimtelijk beleid kan worden verwerkelijkt door bijvoorbeeld de inzet van sectorale instrumenten (zoals handhaving milieubeleid, landschapsbeheer), of samenwerking met andere overheden of particulieren;
- een afstemmingsfunctie: in de BIH kan worden aangegeven hoe afstemming plaatsvindt met andere beleidsvelden en plannen (zoals milieubeleid, landinrichting en bodembescherming);
- een verbindende functie: in de BIH kan worden aangegeven hoe de verschillende (ruimtelijke begrensde) bestemmingen als één geheel van samenhangend ruimtelijk beleid moeten worden gezien.

De BIH kan zodoende aanwijzingen bevatten die voor een goede ruimtelijke ordening nodig zijn. De BIH is, hoewel niet verplicht, juridisch wel bindend hetgeen betekent dat de BIH een functie vervult zowel bij de preventieve toetsing van activiteiten en ontwikkelingen, als bij de repressieve beoordeling van het gebruik van gronden en bouwwerken. Omdat de BIH dit bindende toetsings- en beoordelingskarakter heeft, spitst een deel van de discussie zich toe op de wijze van formulering van de BIH. In de provinciale Handleiding wordt dan ook geconstateerd dat de meerwaarde van de BIH vooral kan worden gevonden in een duidelijke formulering en structuur van de BIH.

Ten opzichte van het voorontwerp-bestemmingsplan zijn in het voorliggende bestemmingsplan een aantal wijzigingen aangebracht teneinde de structuur van de voorschriften te verbeteren. Het belangrijkste daarbij is de splitsing tussen beleidsuitgangspunten met betrekking tot regelingen aangaande de bestaande situatie en beleidsuitgangspunten met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen.

In dit plan is het beleid met betrekking tot bestaande situaties opgenomen in artikel II.1. Het beleid met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen is opgenomen in artikel IV.1. Daarnaast zijn in de bepalingen van hoofdstuk II, voor zover gewenst, bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemmingsspecifieke beleidsdoelstellingen (de leden A II).

3.4

Bestemmingen

In het plan wordt onderscheid gemaakt tussen diverse soorten bestemmingen. Daarbij is een globale verdeling gemaakt tussen gebiedsbestemmingen en functionele bestemmingen.

Gebiedsbestemmingen zijn die bestemmingen die de hoofdfuncties van het ruimtelijk beleid aangeven. De gebiedsbestemmingen beslaan bijna het gehele plangebied. Bij de gebiedsbestemmingen worden de integrale doelstellingen voor dat gebied aangegeven: er wordt aangegeven wat de kwaliteiten van het gebied zijn en hoe daar in het kader van het beheer mee dient te worden omgegaan. Daarbij is gekozen voor een verdeling van het plangebied in "differentiatiegebieden". Ook voor deze differentiatiegebieden is een beschrijving van de bijzondere waarde aangegeven. Voor de gebiedsbestemmingen en

de differentiatiegebieden is aangegeven hoe in het kader van het beheer zal dienen te worden gehandeld. Het beleid met betrekking tot het beheer is opgenomen in artikel III.1. De beheersregeling heeft daarbij vooral betrekking op het gebruik van de gronden; ter bescherming van de aanwezige waarden in het gebied, onderscheiden naar abiotische, biotische, landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken, is het uitvoeren van met name genoemde werken en/of werkzaamheden aan een aanlegvergunning van burgemeester en wethouders te verlenen vergunning (aanlegvergunning).

Tevens is zowel voor de gebiedsbestemmingen als voor de differentiatiegebieden aangegeven of en zo ja onder welke voorwaarden, aan ontwikkelingen binnen de onderscheiden gebieden medewerking kan worden verleend. Deze ontwikkelingen en de voorwaarden waaronder staan beschreven in artikel IV.1 tot en met IV.2.

Bij het onderdeel gebiedsbestemmingen zijn tevens een aantal "dubbelbestemmingen" opgenomen waarbij sprake is van hetzij een gebiedsdekkend karakter hetzij sprake is van een dubbele functie. Tevens zijn in dit onderdeel de infrastructurele functies opgenomen.

Daarnaast zijn in de voorschriften de zogenoemde "functionele bestemmingen" aangegeven. De functies agrarisch bedrijfscentrum en woondoeleinden zijn op de kaart aangegeven als onderdeel van de gebiedsbestemmingen. Ook voor de functionele bestemmingen wordt een onderscheid gemaakt tussen de bestaande situatie (beheer) en de toekomstige situatie (ontwikkelingen). In de functionele bestemmingen zijn met betrekking tot het beheer bebouwings- en gebruiksregels gegeven. De ontwikkelingsmogelijkheden van deze functionele bestemmingen worden voor een groot gedeelte bepaald door de kwaliteiten (de waarde) van de gebiedsbestemming, waarin zij zijn gelegen. Hiermee kunnen de ontwikkelingen van de functionele bestemmingen worden genuanceerd per gebied, en komen ontwikkelingen niet los te staan van de omgeving. Ook kunnen de kwaliteiten van de gebiedsbestemming aanleiding geven tot het stellen van voorwaarden/nadere eisen met betrekking tot bijvoorbeeld de terreininrichting, verkeersafwikkeling of de situering van bebouwing. De ontwikkelingen binnen de functionele bestemmingen hebben, voor zover deze aanvaardbaar zijn, hoofdzakelijk betrekking op functiewisseling en uitbreiding van de bebouwing.

3.5

Plankaarten

De plankaart bestaat uit meerdere bladen. Bij de opzet van de plankaarten zijn de aanbevelingen van de Werkgroep Kleuren en Tekens van het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (NIROV) zoals neergelegd in het rapport "Bestemmingsplankaarten, codering, arcering en kleur" aangehouden.

Plankaart 1 Ruimtelijke hoofdstructuur

Op de plankaart 1 "Ruimtelijke hoofdstructuur" is opgenomen om de hoofdstructuur van het bestemmingsplan te verduidelijken. Binnen de plankaart Ruimtelijke Hoofdstructuur zijn tevens de belangrijkste gebieden aangegeven. Als belangrijkste structurerende elementen worden daarbij onderscheiden:

- De Groene Hoofdstructuur (GHS) waar het beleid gericht is op instandhouding van de natuurgebieden en zo mogelijk ontwikkeling van natuurwaarden. De GHS omvat de gebiedsbestemmingen -N-, -NB-, -AN-, -An- en -Ano-

- De Agrarische Hoofdstructuur (AHS) waar het beleid gericht is op behoud en/of versterking van de agrarische functie. De AHS omvat de gebiedsbestemming -A-. Daarnaast worden op deze kaart nog een aantal voor de hoofdstructuur van het plan belangrijke elementen aangegeven, zoals beken, verkeerswegen en spoorlijnen.

Plankaart 2 Bestemmingenkaart

Op de plankaart 2 "Bestemmingenkaart" zijn, door middel van coderingen, arceringen en kleuren, de bestemmingen aangegeven. Daarbij is het reeds genoemde onderscheid gebiedsbestemmingen en functionele bestemmingen duidelijk herkenbaar.

De gebiedsbestemmingen zijn herkenbaar als grote gebiedsdekkende vlakken met bijbehorende lettercode en arcering.

Op deze plankaart staan ook de functionele bestemmingen aangegeven. Daarbij is gebruik gemaakt van een tweetal methoden. Allereerst zijn er functionele bestemmingen die aangegeven zijn door aparte bestemmingsgrenzen. Deze methode is toegepast voor functionele bestemmingen met grotere perceelsoppervlakten. Verder zijn er functionele bestemmingen met een zogenoemde "nadere aanwijzingen" op de plankaart aangegeven. Dit zijn symbolen die geen harde grenzen op de plankaart kennen. Zo zijn de woningen met een cirkel-symbool opgenomen en de agrarische bedrijven met een aanduiding "agrarisch bedrijfscentrum" bestaande uit bebouwingslijnen. Verder zijn nog nadere aanwijzingen zijn, voor zover noodzakelijk om een nader onderscheid te maken binnen hoofdfuncties.

Plankaart 3 Toetsingskaart

Op de plankaart 3 "Toetsingskaart" wordt grafisch de ruimtelijke en functionele ontwikkeling voor het plangebied of onderdelen hiervan aangegeven. Deze kaart vormt een belangrijk onderdeel van de beleidsuitgangspunten zowel met betrekking tot het beheer als met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen. De kaart vormt, tezamen met de voorschriften, het toetsingskader voor het beheer en de ontwikkelingen.

3.6

Werkwijze

Bij de beoordeling of een ontwikkeling (bijvoorbeeld een bouwaanvraag) binnen een gebied of op een specifiek perceel mogelijk is, dient eerst aan de hand van de plankaart 2 "Bestemmingenkaart" te worden bepaald welke bestemming van toepassing is. Vervolgens dient in de voorschriften het bestemmingsartikel worden geraadpleegd.

In de bij de bestemming behorende doeleindenomschrijving en bebouwingsbepalingen wordt aangegeven of de gewenste ontwikkeling mogelijk is. De in de bestemmings- en bebouwingsbepalingen opgenomen regeling geeft een directe bouwtitel (gebonden beschikking). Is er sprake van een andere activiteit, zoals het uitvoeren van werken en/of werkzaamheden, dan dient op plankaart 3 "Toetsingskaart" te worden nagegaan of er sprake is van bijzondere te beschermen biotische, abiotische, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarde. In dat geval dient te worden gezien of er voor de genoemde activiteit een aanlegvergunning noodzakelijk is en, zo ja, onder welke voorwaarden medewerking kan worden verleend.

Past de aanvraag met betrekking tot het bouwen of het gebruik niet binnen de beheersregeling, dient te worden gezien of en zo ja onder welke voorwaarden medewerking kan worden verleend aan de beoogde ontwikkeling.

Is de ontwikkeling niet rechtstreeks mogelijk, dan zijn er twee mogelijkheden:

- a. de aanvraag past binnen het (ontwikkelings)beleid;
- b. de aanvraag past niet binnen het ontwikkelingsbeleid.

In geval van a. gaat het om ontwikkelingen die in een bepaald gebied gewenst zijn maar die een bredere afweging behoeven. Bijvoorbeeld de aanleg van een bos of de functiewisseling van een agrarisch bedrijf naar een manege die in beginsel in een bepaald gebied passen, maar waarbij de feitelijke bestemming eigenlijk verandert zodat een zwaardere procedure wordt gevolgd. Meestal zijn in het plan hiervoor voorwaarden opgenomen. Met toepassing van de opgenomen bepalingen en onder de gegeven voorwaarden kan dan medewerking worden verleend;

In geval van b. dient de aanvraag te worden geweigerd. In het algemeen zal er dan sprake zijn van een ontwikkeling die niet past binnen de doelstellingen van het voorliggende bestemmingsplan. Ook kan het voorkomen dat het zo'n ingrijpende ontwikkeling betreft dat een bestemmingsplanherziening gewenst wordt geacht. In die gevallen kan uitsluitend medewerking worden verleend nadat een planherzieningsprocedure is gevolgd.

Deze toetsing vindt plaats door te kijken naar het beleid met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen (artikel IV.1). In de daaropvolgende artikelen is het juridisch instrumentarium opgenomen om aan de beoogde ontwikkelingen medewerking te kunnen verlenen (vrijstellings- en wijzigingsbepalingen). Bij de beleidsbeschrijving wordt een aantal malen verwezen naar de GHS en de AHS; deze hoofdstructuren staan aangegeven op plankaart 1. Volledigheidshalve wordt hierbij nog gemeld, dat voor beleidsuitgangspunten voor gebiedsbestemmingen binnen de GHS (-AN-, -An-, -Ano-) of de AHS (-A-) zulks apart is vermeld. Bij de beoordeling van een nieuwe ontwikkeling dient tevens te worden gelet op de voor het gebied waarop de aanvraag betrekking heeft aanwezige waarde zoals beschreven in artikel III.1 (differentiatiegebieden). De situering van het gebied waarop een aanvraag betrekking heeft kan bij het verlenen van medewerking reden zijn tot het stellen van nadere voorwaarden en/of nadere eisen.

3.7

Opzet voorschriften

De voorschriften zijn onderverdeeld in delen:

Hoofdstuk I

bevat algemene en technische bepalingen

Hoofdstuk II

bevat de regelgeving voor de bestaande situaties. Het eerste artikel geeft de algemene beleidsdoelstellingen aan voor de bestaande situatie en heeft een beheerskarakter. De volgende artikelen geven voor de bestemmingen de doeleindenomschrijving, de bestemmingsspecifieke beleidsdoelstellingen en de bebouwingsbepalingen. Zoals reeds

eerder aangegeven geven de bebouwingsbepalingen een "directe bouwtitel"; voor geringe aanpassingen zijn bij een aantal artikelen vrijstellingsbepalingen opgenomen voor het bouwen. Ten behoeve van het beheer wordt ten aanzien van het gebruik verwezen naar de algemene gebruiksbeperkingen in Hoofdstuk III. Voor zover zulks bij een aantal bestemmingen, ter bescherming van aan de bestemming eigen zijnde waarden, noodzakelijk is zijn in lid D van die artikelen specifieke werken en/of werkzaamheden afhankelijk gesteld van een door burgemeester en wethouders te verlenen aanlegvergunning. Voor met name de gebiedsbestemmingen gelden meer algemene aanlegvergunningen welke zijn opgenomen in Hoofdstuk III van de voorschriften. Indien deze van toepassing zijn wordt ernaar verwezen.

Hoofdstuk III

bevat bepalingen omtrent het gebruik van onbebouwde gronden en bouwwerken alsmede bepalingen omtrent het uitvoeren van andere werken en/of werkzaamheden (aanlegvergunningen).

Werken en/of werkzaamheden zijn ingrepen die de ruimtelijke inrichting sterk kunnen veranderen. Is er sprake van het uitvoeren van werken en/of werkzaamheden welke strijdig zijn met de bestemming geldt een verbodsbepaling. Het gaat bijvoorbeeld om sloten dempen of graven, egalisatiewerkzaamheden, verhardingen aanleggen of bomen rooien. Meestal zijn het ingrepen die de natuur- en landschapswaarden direct of op termijn beïnvloeden of aantasten, en die onomkeerbare veranderingen tot gevolg kunnen hebben. Een aanlegvergunning wordt dus alleen opgenomen voor die werken en werkzaamheden die in sommige gevallen wel passen binnen de bestemming en in sommige gevallen niet. De toelaatbaarheid wordt dan getoetst bij een vergunningverlening, waaraan ook voorwaarden kunnen worden gesteld over bijvoorbeeld tijdstip van uitvoering en compensatie.

Bij het aanlegvergunningstelsel is een onderscheid gemaakt tussen algemene aanlegvergunningen betreffende de gebiedsbestemmingen (tabel I) en aanlegvergunningen ter bescherming van de op plankkaart 3 aangegeven differentiatiegebieden (tabel II). Bij de beoordeling van de mogelijkheden of een aanlegvergunning kan worden verleend en zo ja onder welke voorwaarden is de omschrijving van de activiteit, de omschrijving van de gebiedsdifferentiatie, het beleid met betrekking tot de gebiedsdifferentiatie en het afwegingscriterium van groot belang. In zijn algemeenheid geldt dat aanlegvergunningen dienen ter bescherming van de aan een bestemming toegekende waarde. Bij de afweging dient allereerst te worden gezien wat het economisch belang en het maatschappelijk belang is. Daarnaast dient te worden gezien of de negatieve effecten van de activiteit op de te beschermen waarde kunnen worden voorkomen of kunnen worden geminimaliseerd.

Hoofdstuk IV

bevat aanvullende bepalingen met betrekking tot mogelijke ontwikkelingen in het plangebied. Het eerste artikel van dit hoofdstuk geeft het gemeentelijk beleid aan met betrekking tot mogelijke ontwikkelingen en zonodig de daarbij behorende voorwaarden. Verder bevat dit hoofdstuk het juridisch instrumentarium om aan de ontwikkeling mede te kunnen werken via de zogenoemde flexibiliteitsbepalingen (vrijstellings- en wijzigingsbepalingen).

Hoofdstuk V

bevat de strafbepaling, de overgangsbepalingen en het citeerartikel.

3.8 Milieubeleid in het bestemmingsplan

Het milieubeleid en de ruimtelijke ordening zijn vooral met elkaar verbonden in de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer, de laatste voor zover het de coördinatie van bouwen en milieuvergunning betreft. Voor het overige wordt in toenemende mate gezocht naar mogelijkheden om milieubeleid en bestemmingsplan met elkaar te verbinden, vooral waar het milieu-ruimtelijke afwegingen betreft, en vooral waar uit Kroonjurisprudentie blijkt dat afwegingen in het kader van de WRO dienen plaats te vinden van alle bij het gebruik van grond en opstallen betrokken belangen. Met de mogelijkheden van de WRO kan milieubeleid worden verwoord, zij het op bescheiden wijze. Ook de genoemde provinciale "Leidraad veehouderij en milieu" spreekt van twee sporen milieu en ruimtelijke ordening.

Over verzuring constateert de Leidraad in samenspel met de ontwerp-handleiding dat de huidige milieuwetgeving onvoldoende waarborgen biedt voor sturing van de ruimtelijke consequenties van het milieubeleid, mede gelet op de verplaatsingsmogelijkheid van mestproductierechten. De Leidraad stelt hiertoe:

- bedrijfsontwikkeling met uitbreiding van aantal dieren of nieuwvestiging is mogelijk met het emissie-standstill-beginsel. De gemeente Boxtel ligt in een gebied waar de totale veebezetting als geheel binnen het gebied Centraal-Brabant niet mag toenemen. (In Boxtel zelf zou de veestapel dus wel kunnen toenemen.);
- bij nieuwvestiging, omschakeling en uitbreiding worden met toetsing door het bureau TES de regels van de Leidraad gevolgd. Deze regels kunnen in kwalitatieve zin worden opgenomen in het bestemmingsplan, bijvoorbeeld in de Beschrijving in Hoofdpijnen.

De suggestie het milieubeleid in kwalitatieve zin te verwoorden wordt in dit bestemmingsplan uitgewerkt. Immers het bestemmingsplan legt bindend vast, terwijl de milieuwetgeving — zo is de afgelopen tien jaar gebleken — snel verandert: een kwantitatieve koppeling met het milieubeleid kan dus frustrerend werken.

De gemeente Boxtel voert als beleid bij de toetsing van de milieuvergunning reeds het emissie-standstill-beginsel. In de raadsvergadering van 24 maart 1994 is door de gemeenteraad besloten dat de Leidraad wordt gevolgd.

Aangaande de problematiek van bodembescherming en vermeting zullen in kwalitatieve zin de doelstellingen van bodem- en grondwaterbescherming in de bestemmingsplanvoorschriften worden opgenomen. Voor de bodembeschermingsgebieden wordt aangesloten bij de begrenzing van de gebiedsbestemmingen. Voor het overige worden geen voorwaarden of bepalingen opgenomen.

Aangaande de verdroging zijn die gebieden opgenomen waarvan de natuur direct afhankelijk is van de waterhuishoudkundige situatie, zowel ter bescherming van de verdere bescherming van verdere verdroging van droge gebieden als ter bescherming van kwel-, inzijg- of wijst- of anderszins natte gebieden. Deze waterhuishoudkundige

aspecten zijn derhalve op de plankaart 3 "Toetsingskaart" opgenomen. Beken en hoofdwatgangen worden als zodanig bestemd.

BETEKENIS VAN HET PLANGEBIED EN PLANUITWERKING

In dit hoofdstuk wordt de betekenis van het plangebied toegelicht en worden de gewenste en te verwachten ontwikkelingen beschreven. Dit gebeurt zowel mogelijk per functie zoals landschap, landbouw en verkeer. Hierbij wordt direct afgewogen welke ontwikkelingen gewenst zijn in welk gebied en hoe dit in het plan geregeld is. De afweging op hoofdlijnen is reeds verwoord in hoofdstuk 2; dit is het uitgangspunt voor dit hoofdstuk. Voor juridische achtergronden wordt naar hoofdstuk 3 verwezen.

4.1 Algemeen

Het plangebied is onderdeel van het gebied Midden-Brabant en vormt een waardevol cultuurlandschap door de afwisseling van landbouwgronden, natuur- en bosgebieden, landschapselementen en beekdalen. Centraal in het plangebied ligt de bebouwde kom van Boxtel met diverse stedelijke randfuncties. Het plangebied wordt gekenmerkt door een verweving van functies, vooral landbouw, landschap en natuur.

4.2 Ontstaansgeschiedenis

4.2.1 Betekenis

Het ontstaan van het gebied verklaart grotendeels waarom waar natuurgebieden, landschapswaarden en agrarische gronden zijn. Daarnaast laten de bodem en het landschap ook voor de toekomst zien hoe het gebied ontstaan is: archeologische en cultuurhistorische waarden.

Geomorfologie

Het gebied bevindt zich in een geologisch dalingsgebied: de Centrale Slenk. De bovengrond van de Centrale Slenk wordt gevormd door een circa 30 meter dik pakket dekzanden en Brabantse leem, afgezet tijdens de laatste twee ijstijden. Het grootste deel van het buitengebied bestaat uit in de laatste ijstijd gevormde dekzandvlakten. Vervolgens sneden beken zoals de Dommel en de Essche Stroom, dalen in deze zandvlakten. In de dalen werd voor een deel ook materiaal afgezet dat door het water werd aangevoerd. Later is ook nog zand afgezet door erosie. Zo ligt de Kampina op een grote, van zuid-west naar noord-oost lopende zandrug. En tussen de bebouwde kom van Boxtel en Gemonde lopen evenwijdig aan de beken verschillende zandgordels van materiaal dat uit de beekdalen verstoof.

Bodem

Na de ijstijden verbeterde het klimaat en ontstond plantengroei. Daardoor kon bodemvorming tot stand komen.

De armste gronden van de dekzandrug van de Kampina en de rug tussen Boxtel en Gemonde zijn nooit als landbouwgrond in cultuur gebracht. De oorspronkelijke bossen zijn door kap en beweiding veranderd in heide. Op deze arme, zure gronden ontstonden haar- en veldpodzolgronden. Op de hogere delen van de dekzandrug van de Kampina ontstond in de Middeleeuwen door overbeweiding van de hei stuifzand. De minder arme gronden van de dekzandruggen, zoals bij Gemonde, zijn vanaf de vroege Middeleeuwen

in gebruik als akker. Door de eeuwenlange (potstal)bemesting is een dikke zogenaamde minerale aardlaag ontstaan: enkeerdgronden.

De hogere, armere gronden van de dekzandvlakten werden vooral als heide gebruikt. Evenals bij de dekzandruggen ontwikkelden zich daar veldpodzolgronden (Sparrenrijk). Leemhoudende bodems die al lang in cultuur zijn, behoren tot de enkeerdgronden. Ze zijn onder andere te vinden langs de Beerze. De hogere gronden waar minder mest is opgebracht, behoren tot de laarpodzolgronden. Deze liggen onder andere bij Gemonde op de overgang van de dekzandrug met cultuurdek naar de dekzandvlakte. In de laagste delen van de dekzandvlakten en direct langs de beken komen beek- en gooreerdgronden voor.

Occupatiegeschiedenis

In de Romeinse tijd is het gebied bewoond geweest. In het dal van de Essche Stroom en van de Dommel zijn op enkele plaatsen Romeinse vondsten opgegraven. Na het einde van het Romeinse Rijk werd de Meijerij meer en meer ontvolkt. Pas in de Merovingische tijd (voor het jaar 1000) kwamen er weer nieuwe bewoners, die zich vooral op de dekzandruggen vestigden. Eén van de nederzettingvormen uit die tijd is het zogenoemde domeinakkerdorp: een op een dekzandrug gelegen dorp met een schildvormig plein en met oorspronkelijk een hoeve als hoofdhof. Wellicht is Lennisheuvel uit een dergelijke nederzetting ontstaan.

Na het jaar 1000 worden ook de nattere gronden ontgonnen. In die tijd ontstonden zogenoemde beekdalnederzettingen en kampen. Het zuidelijke gedeelte van Gemonde is zo'n beekdalnederzetting: een wegdorp op de overgang van de dekzandrug naar het beekdal, evenwijdig aan het beekdal. Dichtbij de beek lagen de beemden, ver weg van de beek de akkers en de heide. De kampen zijn individuele ontginningen van kleine boeren in de wildernis. Oorspronkelijk waren het enkele kleine boerderijen bij elkaar met bij elke hoeve een omwalde akker en nabij gelegen weiland. Tongeren, Munsel, Boscheind en De Roond zijn op deze wijze ontstaan.

Na 1500 breekt een roerige periode aan. Het was een tijd met forse belastingen, wat bedrijfssplitsingen in de hand werkte. Omdat de zware belastingen minder op nieuwe ontginningen drukten, werd heide ontgonnen. Kustersche Hoeven in de Kampina herinnert nog aan een dergelijk heidegehucht.

De lange strook oude akkerbodems langs de oostoever van de Kleine Aa bij Tongeren wijst echter op hoge ouderdom. Tongeren is nog een betrekkelijk goed voorbeeld van een "gaaf" hoeveakkergehucht van vóór 1800 met voor het plangebied de oudste boerderijen (vanaf de 17e eeuw). Ook de buurtschap Hal (Halse Hoekstraat) ligt op een strook oude akkerbodems.

Als relict van het vroegere landbouwkundig gebruik vermeldt "Het cultuurhistorisch landschapsonderzoek van het streekplangebied Midden- en Oost-Brabant" (1989) dat er op een aantal plaatsen (voormalige) bouwlandcomplexen aanwezig zijn die hun karakteristieke openheid hebben behouden: ten noordwesten van De Roond langs de Kleine Aa, ten noorden van Luissel, in het Uilenbroek, bij Selissen, ten zuidwesten van Gemonde, bij Dorsingen en het Banisveld. Daarnaast is vooral ten noordoosten van Boxel de perceelsindeling van het gebied grotendeels onveranderd gebleven. Hier zijn nog houtwallen als perceelsafscheidingsaanwezig.

Op de Archeologische Monumentenkaart van Noord-Brabant zijn de volgende archeologisch waardevolle terreinen aangegeven.

Locatie	nummer	aard
Esch - Helweg	(45c-3)	waarschijnlijk urnenveld Bronstijd - IJzertijd
Gemonde - De Hogert	(45d-14)	nederzetting Romeinse tijd, Vroege en Late Middeleeuwen
Gemonde - Heult	(45d-17)	grafveld Romeinse tijd
Gemonde - Veldse weg	(45d-18)	nederzetting, waarschijnlijk Late Middeleeuwen
Boxtel - Schoonberg	(45d-19)	waarschijnlijk nederzetting IJzertijd
Boxtel - Hoog Munsel	(45d-20)	waarschijnlijk nederzetting Romeinse tijd
Boxtel - Stapelen	(51b-15)	waarschijnlijk nederzetting Vroege, Late Middeleeuwen
Boxtel - Liempdse weg	(51b-16)	waarschijnlijk nederzetting Late Middeleeuwen
Boxtel - Liempdse weg	(51b-17)	waarschijnlijk nederzetting IJzertijd, Late Middeleeuwen

Deze terreinen bevatten gegevens over de geschiedenis van de mens. Enkele terreinen zijn als monument beschermd ingevolge de Monumentenwet. Naast genoemde terreinen kunnen er terreinen zijn waarvan de waarde nog niet is ontdekt.

Na 1800 veranderde de industriële ontwikkelingen het leven in de streek. Stedelijke industriële en instellingen namen de ontginning van de heide over. Grote delen werden bebost voor mijnhout. Voorbeelden zijn: Sparrenrijk, Venrode, Zegenrode, Wilhelminapark en Kinderbos. Den Eikenhorst en Venrode werden als landgoed gesticht. De landgoederen zijn voornamelijk boerderijgroepen in een parkachtige en bosrijke omgeving. Wilhelminapark (voorheen Dommeloord) was door de verkaveling in die tijd een belangwekkend voorbeeld.

Bleef de gemeente eigenaar van de gronden, dan kregen de ontginningen een meer agrarisch karakter: het zogenoemde nieuwe hoevenlandschap, zoals Nergena, het Banisveld en Kinderbos.

In het noorden van het plangebied nabij Park Molenwijk en de Essche Baan zijn enkele restanten van verdedigingswallen (redoutes) aanwezig.

4.2.2

Beleid en planuitwerking

Het bestemmingsplan gaat er vanuit dat de ruimtelijke opbouw zoals die in de verleden is ontstaan, belangrijk en waardevol is. Deze ruimtelijke opbouw is mede de basis voor alle huidige waarden (voor natuur, landbouw en recreatie) en is dan ook de basis voor toekomstige ontwikkelingen in het plangebied. Dit betreft in hoofdzaak:

- de beeklopen en de beekdalen,
- de hoge en lage, droge en vochtige of natte gebiedsdelen en de overgangen daartussen.

De ruimtelijke opbouw komt terug in het onderscheid van de Groene en Agrarische Hoofdstructuur en is verwoord in artikel I.1 en I.2 van de voorschriften met plankaart 1 "Ruimtelijke hoofdstructuur".

Daarnaast zijn er meer locatiegebonden waarden die een goede getuigenis zijn van de ontstaansgeschiedenis en daarom in het plan worden beschermd. Dit zijn:

- de archeologische monumenten en overige archeologisch waardevolle gebieden zoals eerder beschreven.
Het plan geeft aan dat in deze gebieden pas graafactiviteiten mogen plaats vinden nadat met de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek is overlegd. De archeologisch waardevolle gebieden zijn als zodanig aangegeven op plankaart 2 "Bestemmingenkaart";
- de belangrijkste, meest karakteristieke en herkenbare essen of oude bouwland-complexen, zoals eerder beschreven.
Het plan is voor deze gebieden gericht op het behouden van de openheid en de "bolle" ligging. De situering van (nieuwe) gebouwen, voor zover toegestaan, dient zodanig te zijn dat het karakter het best behouden blijft of verbeterd. Het bebossen van deze gebieden is niet mogelijk, terwijl de aanleg van houtwallen, weg- en erfbeplanting afgestemd nauwkeurig in relatie tot deze waarde moet worden bekeken. Dit laatste betekent dat opgaande beplanting soms niet wenselijk is.
Omdat het hier kwalitatieve waarden betreft met een sturende werking zijn deze waarden op plankaart 3 "Toetsingskaart" aangegeven;
- het gebied langs de Dommel waar de vroegere perceelsindeling of verkaveling behouden is gebleven.
Het plan gaat hier uit van het behouden van de perceelsindeling en het behouden van de houtwallen. Dit gebied valt samen met belangrijke natuurwaarden. In de gebiedsbestemming is het behoud van de perceelsindeling als doelstelling opgenomen. Dit betekent dat er niet zonder meer activiteiten mogen plaatsvinden die de perceelsindeling veranderen. Medewerking kan worden verleend aan het herstel van eventuele oude perceelsindelingen. In het gebied komt geen bebouwing voor. Er zijn dan ook geen mogelijkheden opgenomen voor het plaatsen van gebouwen;
- de landgoederen Wilhelminapark en Den Eikenhorst. Het plan is gericht op het behouden van het landgoedkarakter van de landgoederen. De landgoederen worden gekenmerkt door een afwisseling van agrarische en bospercelen in een regelmatige rechthoekige verkaveling, waarbij de wegen beplant zijn met houtwallen. De landgoederen zijn op de plankaart 3 "Toetsingskaart" aangegeven;
- cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. Waardevolle boerderijen en andere cultuurhistorisch belangrijke bebouwing zijn beschreven in het rapport Cultuurhistorische inventarisatie gemeente Boxtel. De bebouwing is per adres vermeld in een bijlagelijst als onderdeel van de voorschriften. Het plan gaat uit van bescherming van deze bebouwing. In de voorschriften is het beleid verwoord in de Beschrijving in hoofdlijnen met betrekking tot de bestaande situatie en geregeld in de desbetreffende functionele bestemmingen.

4.3 Landschap

4.3.1 Betekenis

De landschappelijke structuur wordt in hoofdlijnen bepaald door de beekdalen -de Dommel, de Essche Stroom en Beerze en Kleine Aa- die de dekzandruggen en

dekzandvlakten doorsnijden. Er komt een aantal karakteristieke landschapstypen in de gemeente voor: de beekdalen, met aanliggende oude bouwlanden en landgoederen, naast de heidegebieden en beekoverstromingsvlakten. Het plangebied is een relatief kleinschalig landschap door de houtwallen, bosjes en bossen en door de fijnvertakte bekenstructuur. Uit de ontstaansgeschiedenis die in paragraaf 4.2.1 is toegelicht, volgt waarom het landschap er vandaag de dag zo uit ziet.

Visueel-ruimtelijk

In visueel-ruimtelijk opzicht behoort het gehele buitengebied tot de kleinschalige landschapstypen ("Landschapstypering naar visuele kenmerken Noord-Brabant", 1990). De bosgebieden niet meegerekend, behoort het grootste deel van het gebied visueel-ruimtelijk tot de meest besloten landschapstypen die in Noord-Brabant worden onderscheiden. Meer open, maar nog steeds ruimtelijk begrensde gebieden zijn het Dommeldal tussen Boxtel en Gemonde, het dal van de Essche Stroom tussen Esch en Luissel, Diepenbroek en het gebied tussen Lennisheuvel en de spoorlijn Boxtel-Tilburg. Het Dommeldal ten noordoosten van Boxtel is het meest grootschalig van karakter. Plaatselijk komen daar verre uitzichten voor. Als gevolg van het overwegend kleinschalige karakter is de ruimtelijke invloed van bebouwing gering. Een uitzondering vormen het Dommeldal ten noordoosten van Boxtel en het gebied ten noorden van Lennisheuvel. Door de beslotenheid van het landschap is ook de rijksweg slechts op enkele plaatsen visueel van invloed.

De ruimtelijke structuur van het buitengebied wordt vooral bepaald door de hoger gelegen dekzandruggen en de beekdalen die de dekzandvlakten doorsnijden. Met name het Dommeldal is daarbij opvallend vanwege de steilranden. Ruimtelijk is de hogere ligging van de dekzandruggen nog versterkt doordat een groot deel daarvan bebost is (Kampina, noordrand Dommeldal ten noordoosten van Boxtel). Een uitzondering op deze ruimtelijke structuur is de dekzandvlakte tussen de noordrand van Boxtel en de Essche Stroom: in tegenstelling tot de andere dekzandvlakten is deze grotendeels bebost.

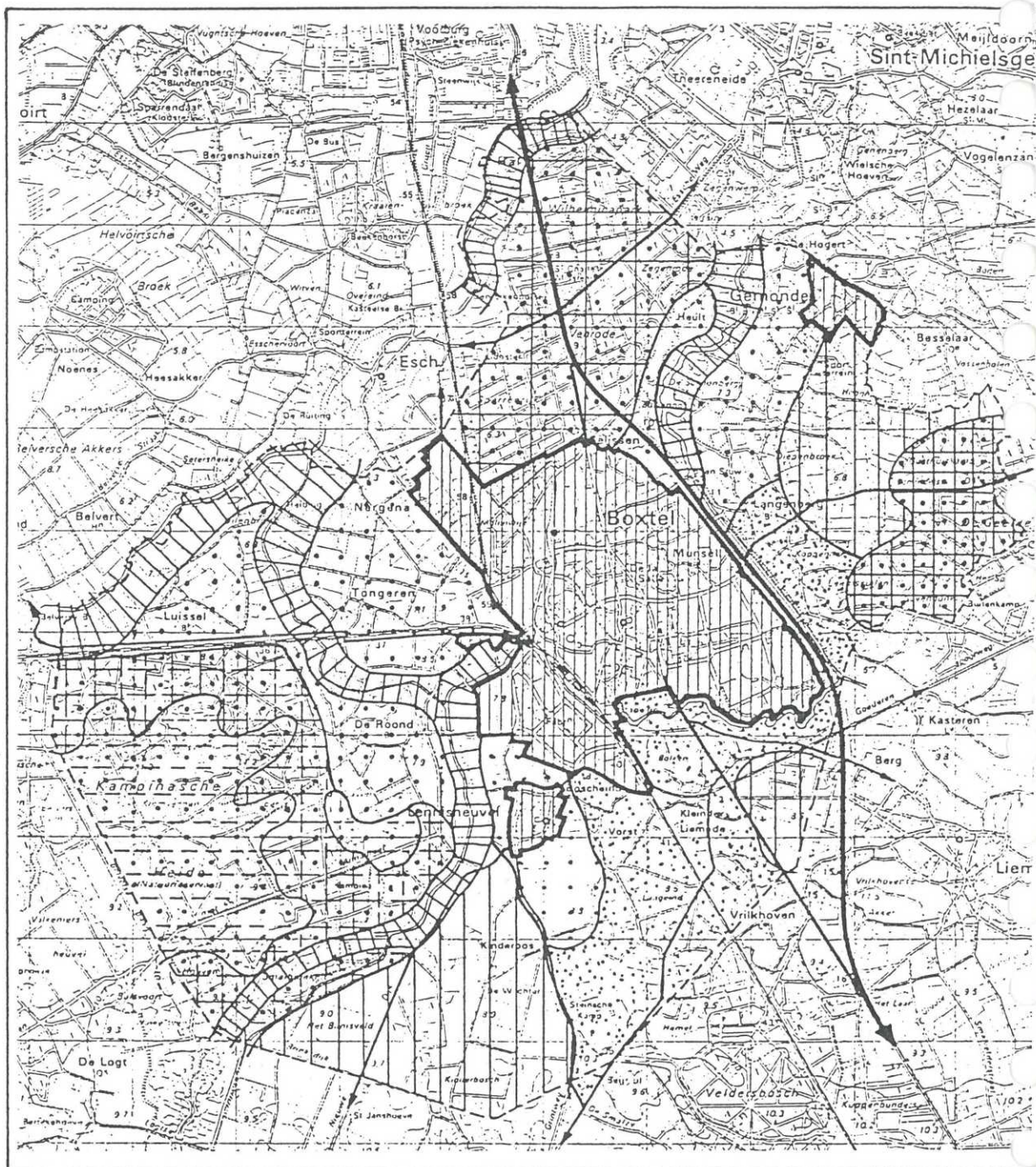
Het huidige beeld van het grondgebruik wordt sterk door de landbouw bepaald. Van de landbouwgronden is de helft in gebruik als grasland, en de andere helft bestaat uit bouwland (47%) en tuinbouwgrond (3%; CBS, 1991).

Huidig landschapsbeleid

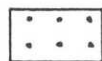
Het provinciale landschapsbeleid, zoals verwoord in het streekplan Noord-Brabant (juli 1992), is voor het stroomgebied van de Dommel vooral gericht op het versterken van de landschappelijke structuur van de beekdalen en dekzandruggen door middel van landschapsbouw en het tegengaan van bebouwing in de beekdalen en van doorsnijding door infrastructuur.

Verder is het provinciale beleid gericht op het behoud van de identiteit van de oude cultuurlandschappen, zoals gave delen van beekdalen met aanliggende oude bouwlanden en landgoederen, als ook de broekontginningen, en behoud en ontwikkeling van besloten landschappen en beperking van verdere verstening.

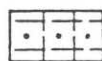
Gemeente Boxtel – Bestemmingsplan Buitengebied 1994

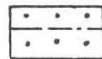
Beekdal- en overstromingsvlakte

Dekzandruggen met essen
(bolle akkers)

Dekzandrug met naaldbos

Dekzandrug met heide, ven en
stuifzand

Dekzandrug met landgoederen

Jonge ontginningslandschap

Dekzandvlakte met broekbos

Dekzandvlakte met kampen

Landschapstypen

Voor het stroomgebied van de Dommel ligt de nadruk op de ontwikkeling van natuurgebieden. In de eerste plaats op de ontwikkeling van grondwaterafhankelijke natuurgebieden in het fijnmazige patroon van beekdalen, maar daarnaast ook op het behoud van de overige aanwezige bos- en natuurgebieden.

Op regionaal niveau is het Landschapsbeleidsplan De Meierij van het stadsgewest 's-Hertogenbosch van belang (april 1992).

Hoofddoelstelling van het Landschapsbeleidsplan is: "het aanbrengen van een duidelijke ordening van en een hernieuwd evenwicht tussen de functies natuur, wonen, recreatie, verkeer en landbouw, waarbij de ecologische opbouw van het landschap richtinggevend zal zijn." In het Landschapsbeleidsplan wordt dit, net als in het streekplan, uitgewerkt door de natuur- en landschapsfuncties ruimtelijk te verbinden als een netwerk.

In de tussenruimten van het netwerk moeten dan andere functies zich ontwikkelen, met name de landbouw.

4.3.2

Beleid en planuitwerking

De huidige landschappelijke karakteristiek is uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het landschap in het plangebied. Kenmerkend voor het landschap zijn de beekdalen die het gebied doorsnijden, het (open) agrarische landschap, de kleinschalige (bos- en natuur)gebieden en de landgoederen. Voor elk van deze elementen wordt in het onderstaande weergegeven welke ontwikkeling wordt voorgestaan. De kaart Landschapsvisie is een samenvatting van deze gewenste ontwikkelingen.

De belangrijkste landschappelijke waarden zijn:

- de beekdalen als open, reliëfrijke landschappen met een belangrijke functie als landschapsecologische verbindingszone en gradiëntzone. Het beleid is in deze zones gericht op behoud van de landschapsfunctie, hetgeen zowel het ecologische doel (natuurontwikkeling) als het ruimtelijke doel (visueel/ruimtelijke kwaliteit, landschapshistorie) dient.

Alle beekdalen liggen in de gebiedsbestemmingen die onderdeel zijn van de Groene Hoofdstructuur. Binnen deze gebiedsbestemmingen is het plan gericht op natuurbehoud en voor de agrarische gronden op natuurontwikkeling en het bevorderen van het samengaan van landbouw en natuur. De landschappelijke waarde is derhalve onderdeel van de doeleinden van de gebiedsbestemming.

Voor de beekdalen van Dommel, Essche Stroom, Kleine Aa, Smalwater en Blauw-hoefse Loop, en de waterloop Heiloo is het versterken van het lineaire karakter de belangrijkste landschappelijke ontwikkelingsrichting. Deze dalen zijn langgerekte, lijnvormige elementen in het landschap. Versterken van het lineaire karakter wil zeggen het benadrukken van het langgerekte karakter van de beekdalen. Hoe dat gebeurt, is afhankelijk van de omgeving.

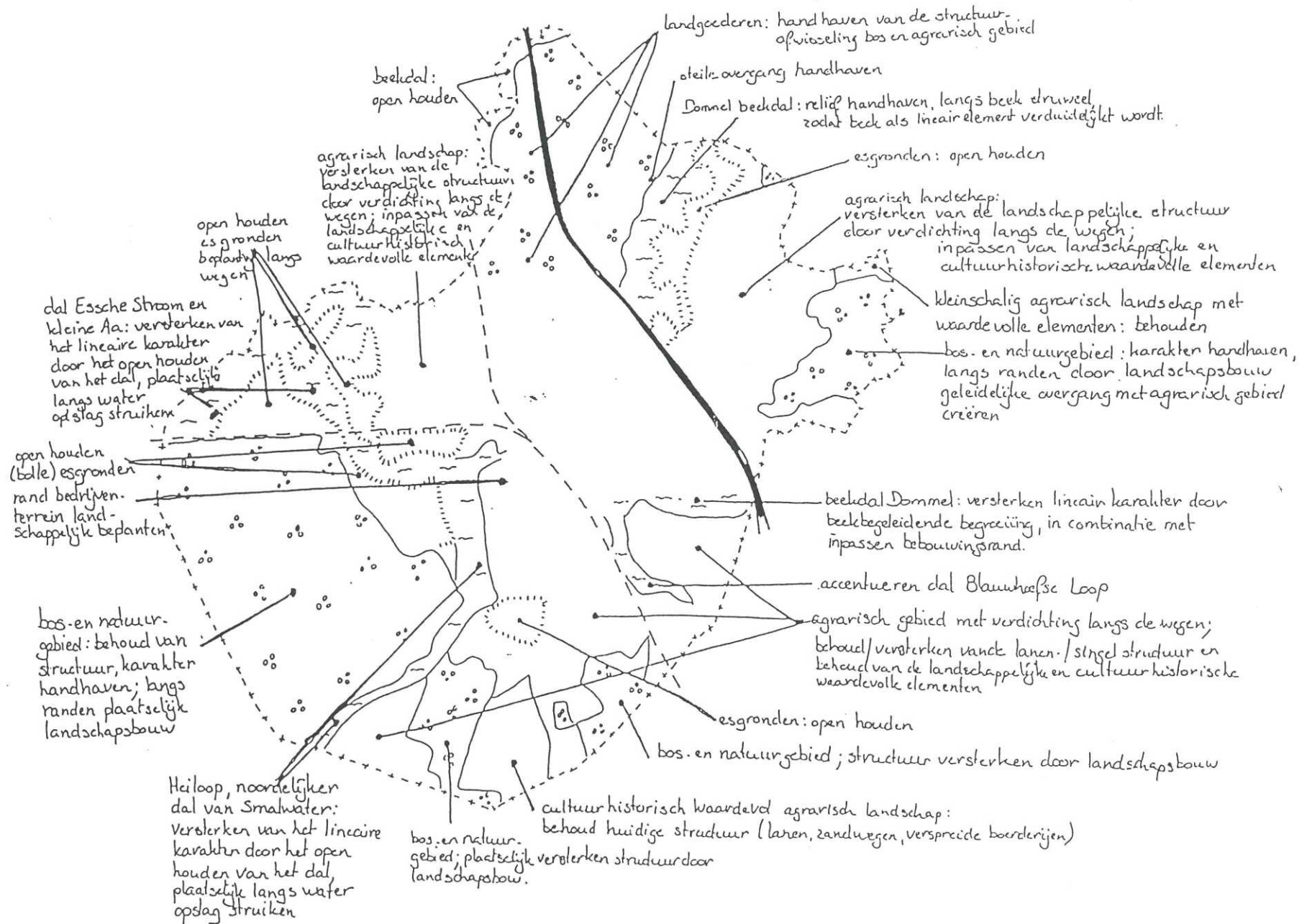
De Dommel is op veel plaatsen herkenbaar als een begroeide insnijding in het landschap. Uitbreiding van de beekbegeleidende begroeiing en het handhaven van het reliëf versterken het lineaire karakter van de Dommel. Aan de zuidrand van Boxtel zal het Dommeldal moeten worden ingepast in de bebouwingsrand.

De dalen van Essche Stroom, Kleine Aa, Smalwater en Heiloo slingeren als open gebied door een landschap dat afwisselend bestaat uit bossen en agrarisch gebied met een opvallende lanenstructuur. De lineaire structuur wordt dan juist versterkt door de dalen ruimtelijk open te houden met alleen langs het water een smalle strook beplanting of houtige begroeiing.

- de kleinschalige landschappen: omgeving Kinderbos, omgeving De Geelders, een deel van het Dommeldal, landgoederen. In deze gebieden is het beleid gericht op het handhaven en versterken/verbeteren van de landschappelijke structuur zowel uit landschappelijk visueel oogpunt als uit ecologisch oogpunt. De beplanting dient aan te sluiten bij gebiedseigen soorten. De beplanting wordt inpasbaar geacht binnen de agrarische bedrijfsvoering.
Voor het agrarisch gebied nabij Kinderbos in het zuiden geldt dat het gebied in zijn geheel landschappelijk waardevol is, met name door de beeldbepalende lanenstructuur en de verspreide, karakteristieke boerderijen. Het beleid in dit gebied is gericht op het behoud van de huidige landschappelijke structuur.
Aansluitend is landschapsbouw gewenst om de structuur tussen de verschillende gebieden te versterken.
Deze landschappelijke waarden zijn verwoord in de doeleinden van de gebiedsbestemming.
- de waardevolle, ruimtelijk begrensde, relatief open en grotendeels onbebouwde gebieden: Diepenbroek, het Dommeldal. Het beleid is hier gericht op het handhaven van de openheid door een terughoudend beleid voor nieuwe bebouwing en beplanting. Het Dommeldal is bovendien van belang vanwege het microreliëf en cultuurhistorisch vanwege de vrij oorspronkelijke perceelsindeling. De waarde van het Dommeldal is vooral op basis van actuele natuurwaarden opgenomen in de aparte gebiedsbestemming "Natuurgebied met agrarisch gebruik" waarin bebouwing niet is toegestaan. De openheid van het gebied Diepenbroek is onderdeel van het agrarisch functioneren. Ontwikkelingen dienen rekening te houden met het behoud van deze openheid en dit is aangegeven op de plankaart 3 "Toetsingskaart".
- de open, voormalige bouwlandcomplexen (deels met bolle akkers of essen). Het beleid is hier gericht op het behouden van de openheid en de "bolle" ligging. Vanwege hun relatie met de ontstaansgeschiedenis zijn deze reeds eerder toegelicht.
Voor alle op de kaart Landschapsvisie aangegeven nog herkenbare open esgronden is het beleid gericht op het behoud van het open karakter. Ontwikkelingen dienen rekening te houden met deze kwaliteit en dit is aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart". Op de esgronden bij de samenvloei van de Essche Stroom en de Kleine Aa in het noordwesten van het gebied kan echter wel de beplanting langs de wegen plaatselijk worden versterkt om ruimtelijk het contrast met de beekdalen te accentueren.
De landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein in Bortel-Zuidwest dat grenst aan open esgronden zal moeten verbeteren.

Op de waarde en regeling van kleine landschaps- en natuurelementen wordt ingegaan in paragraaf 4.11.

Bij de bescherming van de open gebieden zoals de beekdalen en bolle akkers, en de waardevolle kleinschalige gebieden is het landschappelijk van belang dat in deze gebieden geen agrarische nieuwvestiging plaatsvindt; in sommige gevallen kan nieuwvestiging aan de randen van de gebieden inpasbaar worden geacht.

Door bescherming, herstel of versterking van de karakteristieke elementen van het landschap beoogt het plan een basis te bieden voor een goede visuele kwaliteit (beeldkwaliteit) van het buitengebied. Daarbij zijn naast de ruimtelijke opbouw en de schaal van het landschap ook bebouwing, beplantingen (hagen, laanbeplanting, bossen, houtwallen), tuinen en erven belangrijke aspecten van deze beeldkwaliteit. Het bestemmingsplan geeft voor dit laatste in algemene zin aanwijzingen, doch kan geen voorschrijvende rol vervullen.

4.4 Water

4.4.1 Betekenis

Hydrologie

Hydrologisch gezien zijn op verschillende niveaus regionale grondwatersystemen te onderscheiden die van oorsprong samenhangen met de geomorfologische opbouw van het gebied.

In de eerste plaats gaat het om het Lommel-Neerpelt systeem. Het infiltratiegebied daarvan ligt op de hogere gronden langs de Nederlands-Belgische grens. Het kwelwater komt in het plangebied in het dal van de Beerze en de Essche Stroom aan de oppervlakte.

Op een lager schaalniveau is in het zuiden van het plangebied het zogenaamde Best systeem van belang. Onder andere de Oirschotse Heide is een belangrijk inzijgingsgebied. Kwel treedt in het plangebied op in het Dommeldal.

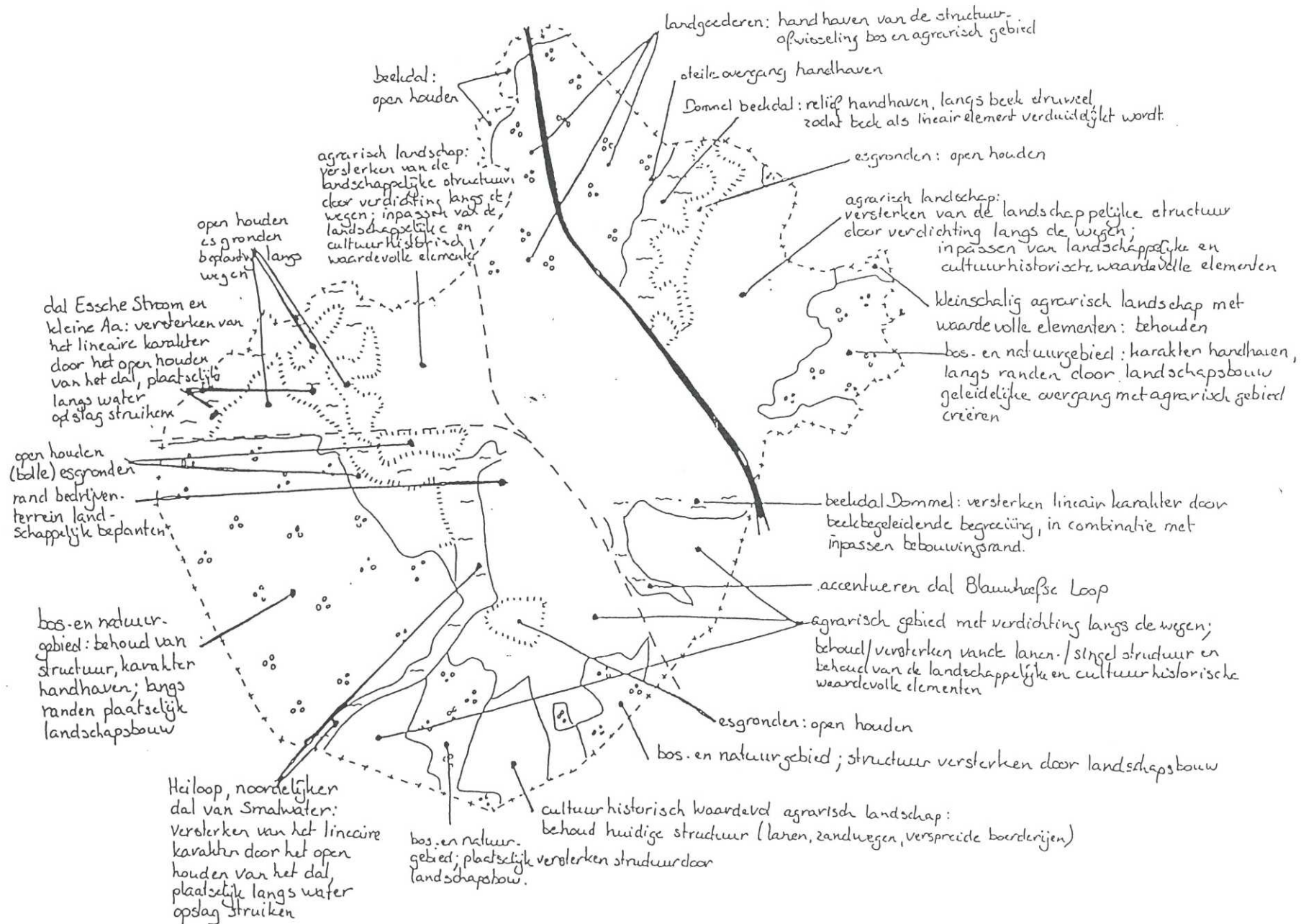
Op een vergelijkbaar niveau is het Schijndel-Mierlo systeem van belang. Het wordt begrensd door de beekdalen van de Dommel en de Aa. Inzijing vindt plaats op de hogere gronden van Mierlo tot Schijndel.

De grondwaterstroming is globaal gezien naar het noorden gericht. Door het reliëf en de drainerende werking van de beken treden lokaal andere stromingsrichtingen op. Hoog gelegen gronden functioneren als infiltratiegebied. Vandaar stroomt het water ondergronds naar de lager gelegen kwelgebieden. Deze kwelgebieden bevinden zich vooral in de beekdalen. Waar het infiltrerende water stagneert op ondiep gelegen leemlagen zijn schijngrondwaterspiegels ontstaan, waaraan een deel van de vennen in het gebied zijn bestaan dankt.

Door kanalisatie van beken, verbeterde ontwatering en grondwateronttrekking is het oorspronkelijke patroon van inzijing en kwel echter op veel plaatsen veranderd.

Kwel en inzijing is van grote betekenis voor actuele en potentiële natuurwaarden. De betekenis van kwel en de kwelgebieden die bekend zijn op basis van vegetatiegegevens worden ook beschreven in paragraaf 4.5 Natuur. Het provinciale beleid is met het oog op deze natuurwaarden en met het oog op het handhaven van een voldoende voorraad grondwater, gericht op het tegengaan van verdroging en het daar waar mogelijk bevorderen van vernatting. In het landinrichtingsproject Sint Oedenrode zijn hiertoe aandachtsgebieden voor verdroging uitgewerkt, in welke gebieden de uitwerking van het waterbeheer zal zijn afgestemd op deze doelstelling.

De problematiek van de verdroging is tevens vermeld in paragraaf 4.8 Milieu.

Door bescherming, herstel of versterking van de karakteristieke elementen van het landschap beoogt het plan een basis te bieden voor een goede visuele kwaliteit (beeldkwaliteit) van het buitengebied. Daarbij zijn naast de ruimtelijke opbouw en de schaal van het landschap ook bebouwing, beplantingen (hagen, laanbeplanting, bossen, houtwallen), tuinen en erven belangrijke aspecten van deze beeldkwaliteit. Het bestemmingsplan geeft voor dit laatste in algemene zin aanwijzingen, doch kan geen voorschrijvende rol vervullen.

4.4 Water

4.4.1 Betekenis

Hydrologie

Hydrologisch gezien zijn op verschillende niveaus regionale grondwatersystemen te onderscheiden die van oorsprong samenhangen met de geomorfologische opbouw van het gebied.

In de eerste plaats gaat het om het Lommel-Neerpelt systeem. Het infiltratiegebied daarvan ligt op de hogere gronden langs de Nederlands-Belgische grens. Het kwelwater komt in het plangebied in het dal van de Beerze en de Essche Stroom aan de oppervlakte.

Op een lager schaalniveau is in het zuiden van het plangebied het zogenaamde Best systeem van belang. Onder andere de Oirschotse Heide is een belangrijk inzijgingsgebied. Kwel treedt in het plangebied op in het Dommeldal.

Op een vergelijkbaar niveau is het Schijndel-Mierlo systeem van belang. Het wordt begrensd door de beekdalen van de Dommel en de Aa. Inzijging vindt plaats op de hogere gronden van Mierlo tot Schijndel.

De grondwaterstroming is globaal gezien naar het noorden gericht. Door het reliëf en de drainerende werking van de beken treden lokaal andere stromingsrichtingen op. Hoog gelegen gronden functioneren als infiltratiegebied. Vandaar stroomt het water ondergronds naar de lager gelegen kwelgebieden. Deze kwelgebieden bevinden zich vooral in de beekdalen. Waar het infiltrerende water stagneert op ondiep gelegen leemlagen zijn schijngrondwaterspiegels ontstaan, waaraan een deel van de vennen in het gebied zijn bestaan dankt.

Door kanalisatie van beken, verbeterde ontwatering en grondwateronttrekking is het oorspronkelijke patroon van inzijging en kwel echter op veel plaatsen veranderd.

Kwel en inzijging is van grote betekenis voor actuele en potentiële natuurwaarden. De betekenis van kwel en de kwelgebieden die bekend zijn op basis van vegetatiegegevens worden ook beschreven in paragraaf 4.5 Natuur. Het provinciale beleid is met het oog op deze natuurwaarden en met het oog op het handhaven van een voldoende voorraad grondwater, gericht op het tegengaan van verdroging en het daar waar mogelijk bevorderen van vernatting. In het landinrichtingsproject Sint Oedenrode zijn hiertoe aandachtsgebieden voor verdroging uitgewerkt, in welke gebieden de uitwerking van het waterbeheer zal zijn afgestemd op deze doelstelling.

De problematiek van de verdroging is tevens vermeld in paragraaf 4.8 Milieu.

Het stroomgebied van de Dommel bestaat voor het plangebied uit twee hoofdtakken:

- Essche Stroom, met als belangrijke zijtak de Beerze (met de Heiloo en Kleine Aa of Dommeltje),
- de Beneden-Dommel (met het afwateringskanaal rond de bebouwde kom van Boxtel).

Beide takken komen buiten het plangebied samen in de Dieze die weer uitmondt in de Maas. Het water stroomt af in noordelijke richting.

De beken en waterlopen behoren tot het systeem van de zogenoemde laaglandbeken; dit zijn beken die in het algemeen niet gevoed worden uit een bron (met vaste wateraanvoer), maar afhankelijk zijn van neerslag aangevoerd via sloten, en van uittredend ondiep grondwater. Het zijn (door menselijk ingrijpen genormaliseerde) beken met een seizoengevoelige waterstand. Op een aantal plaatsen worden de Brabantse laaglandbeek ook gevoed door "diep" grondwater. Er zijn in Noord-Brabant nog beektrajecten die niet genormaliseerd zijn, zoals een stuk van de Beerze in de Kampina.

Functies voor waterbeheer

Het water heeft diverse functies die zijn aangegeven in het provinciale Waterhuishoudingsplan en het Waterbeheerplan van het waterschap De Dommel/Waterschap De Zandleij. De basisfuncties zijn gericht op de algemene ecologische betekenis van water, op waterafvoer (ontwateringen, lozingen) en op watervoorziening. Daarnaast zijn aangegeven:

- functie waternatuur: bescherming en herstel van de "natuurlijke vorm" van oevers en bodem, sanering van lozingspunten van riooloverstorten, aanpassen dynamiek van de waterafvoer op de natuurfunctie, voeren van een vorm van beheer en onderhoud gericht op de natuurfunctie, aanpassen of opheffen van barrières in de waterloop die de migratie van vissen en ander waterleven verhinderen. Gebied in de Kampina, de beekloop van de Beerze en Beneden-Dommel (ten zuiden van het Afwateringskanaal);
- functie viswater: het (beter) geschikt maken van de biotoop voor vissen, natuurlijke oevers als foerageer-, paai- en schuilplaats, opheffen/aanpassen barrières. Gebied: Beerze, Essche Stroom tot instroompunt Beerze, Dommel;
- functie kanovaarwater: medegebruik voor kanoën. Gebied: Dommel, Essche Stroom;
- functie water voor landnatuur: gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurwaarden en specifieke gebiedsdoelstellingen, minimale stilstand van de verdroging. Gebied: langs de Beerze (met omgeving Kinderbos-het Veldersbosch), Beneden-Dommel (omgeving de Geelders, tussen Boxtel en Gemonde). In ontwikkeling: Beerze, Essche Stroom;
- functie water voor de landbouw: gericht op goede kwaliteit en kwantiteit voor de landbouw. Gebied: alle belangrijke waterlopen die op de beken afwateren.

Het beheer hierbij is zowel gericht op kwantitatieve doelstellingen (de hoeveelheden water voor de diverse functies) als de kwalitatieve doelstellingen (de geschikte kwaliteit voor de diverse functies). Voor de waterkwantiteit is het beheer gericht op voldoende afvoer om wateroverlast te voorkomen en om met peilbeheer een acceptabele grondwaterstand te houden, en op waterconservering om verdroging te voorkomen.

Het kwalitatieve beheer is gericht op vermindering van verontreiniging en het bereiken van de doelstellingen van de algemene milieudoelstellingen. De waterkwaliteit wordt

naast de atmosferische verontreiniging bepaald door de afvoer van industrieel en huishoudelijk afvalwater, en uitspoeling van landbouwgronden. Voor de zuivering en afvoer van industrieel en huishoudelijk afvalwater is er in het plangebied een rioolwater-zuiveringsinstallatie (RWZI). Het Waterbeheerplan signaleert enkele knelpunten, onder andere: effluent RWZI voldoet momenteel niet aan de normen, aanvoerriool heeft te beperkte capaciteit, opvang regenwater industrieterrein voldoet niet. De landbouw draagt met name bij aan de toevoer van meststoffen (uitspoeling) en residuen van bestrijdingsmiddelen. Het Waterbeheerplan omvat een uitgebreid programma van maatregelen voor het waterbeheer voor de periode 1993-1996.

In het kader van ecologisch herstel zijn in een deel van de Beerze vistrappen aangebracht hetgeen mede de visstand nu al ten goede lijkt te komen. Tevens is in de Kampina door gebiedseigen water vast te houden het waterniveau zich aan het herstellen hetgeen onder andere blijkt uit herstel van de natte vegetaties in het gebiedsdeel Balsvoort.

Verdroging

Daling van de grondwaterstand is het gevolg van versnelde afvoer van oppervlaktewater (eisen verstedelijking en landbouw), toename cultuurgrond en grondwaterwinning. Door die daling treden er veranderingen op in de bodem (andere bodemvorming), in de flora en daarmee de fauna, met name in de van oppervlakte- en kwelwater afhankelijke natuur. Ook het landschap verarmt hierdoor omdat de gevarieerdheid verdwijnt.

Gegevens over de verdroging zijn beperkt aanwezig bekend. In de paragraaf natuur zijn de voor de natuur belangrijke natte milieus aangegeven, onder andere op basis van specifieke planten en plantengezelschappen. De nota "Verdroogde natuurgebieden in Noord-Brabant" (1993, aanvulling 1994) geeft uitsluitend voor natuurgebieden aan of de situatie dusdanig is dat daar een aanpak van verdroging nodig en mogelijk is. De gebieden Kampina en De Geelders behoren tot de ruim 20 van de 180 gebieden waar de aanpak van verdroging de hoogste prioriteit moet hebben, naast aandachtsgebieden zoals de Halse Barrier.

Waterwinning

Op de locaties Schijndel en Haaren wordt diep grondwater gewonnen voor de drinkwatervoorziening. Omdat de winning in diep grondwater geschiedt en dit water over grote afstand in de diepe bodemlagen wordt aangevoerd, is er geen directe invloed met de watersituatie in het plangebied. Wel zijn ten behoeve van de bescherming zogenoemde boringsvrije zones bepaald in het Uitwerkingsplan grondwaterbeschermingsgebieden (concept, 1993), die gericht zijn op het tegengaan van fysische bodemaantastingen hetgeen is geregeld in de provinciale Grondwaterbeschermingsverordening.

4.4.2

Beleid en planuitwerking

Beheer Beken en waterlopen

Het bestemmingsplan is gericht op de functies van de wateren zoals die in het provinciale Waterhuishoudingsplan en het Waterbeheerplan 1993-1996 van het Waterschap De Dommel zijn neergelegd.

Bij de bestemming van beken en waterlopen is een onderscheid gemaakt:

- de beekloop van de Beerze en Kleine Dommel hebben een functie voor de waternatuur. Deze beken zijn bestemd als "beken met gebiedseigen natuurwaarden". Het woord gebiedseigen is toegevoegd omdat alle beken een meer algemene ecologische betekenis hebben. Het beleid is hier gericht op behoud, herstel en/of ontwikkeling van de natuurwaarden en specifieke gebiedsdoelstellingen van het water en de aangrenzende bestemmingen. Tevens gaat het plan hierbij uit van minimale stilstand van de verdroging;
- alle overige beken en waterlopen zijn bestemd als "beken, water en waterlopen". Hierbij is aangegeven dat de beken een algemene ecologische betekenis hebben. Het Omleidingskanaal of Afwateringskanaal valt ook onder deze bestemming.

Alle beken en waterlopen hebben een algemene waterhuishoudkundige betekenis welke in de bestemmingsdoeleinden is vermeld. Evenzo de functie "water voor de landbouw". De vennen zijn onderdeel van de bestemming "Natuurgebied" en niet afzonderlijk bestemd.

De functies viswater en kanovaarwater van de beken zoals die in het Waterbeheerplan zijn genoemd, zijn aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart", en zijn omschreven bij de bestemming. Daar waar de beken van belang zijn voor "dieren in stromend water" is dit eveneens op plankaart 3 "Toetsingskaart" aangegeven.

De voorgenomen natuurontwikkeling kan leiden tot veranderingen van de beekloop. Aan deze verandering kan medewerking worden verleend.

In de bestemming is aangegeven welke bouwwerken (zoals aanlegsteigers), werken en/of werkzaamheden ten behoeve van de functies kunnen worden gerealiseerd en/of afgewogen.

Voor de ontwikkeling van de functie water voor landnatuur gaat het plan uit van het mogelijk maken van beplanting of vergraving ten behoeve van beekmilieus.

Bescherming natte gebieden en tegengaan verdroging

Het plan is gericht op het beschermen van natte gebieden en het tegengaan van verdroging uit een oogpunt van behoud en herstel van abiotische omstandigheden voor de natuur. Zoals is beschreven worden belangrijke delen van het plangebied beïnvloed door inzigging en kwel over grote afstanden. In deze gebieden is van belang dat water voldoende verblijftijd heeft in het gebied.

Het plan heeft ervoor gekozen dat voor alle natuurkerngebieden binnen de Groene Hoofdstructuur die in dit plan de bestemming AN of An hebben gekregen - Agrarische gebied met gebiedseigen natuurwaarden, zeer kwetsbaar (AN) en kwetsbaar (An); dus niet de ontwikkelingsgebieden - het beleid gericht is op het tegengaan van verdroging. Deze gebieden zijn op de plankaart 3 "Toetsingskaart" aangegeven als "gebieden kwetsbaar voor verdroging. In deze gebieden dienen met het stelsel van aanlegvergunningen werken en/of werkzaamheden, zoals het aanleggen of veranderen van sloten en het bodem verlagen, te worden getoetst op hun effect op de watersituatie en zij dienen gericht te zijn op herstel van natuurwaarde.

Daarnaast zijn er binnen deze gebieden die nu een natte situatie kennen en die mede van gelang zijn voor behoud van de natuurwaarden zoals die in de bestemming AN of An is verwoord (het zijn de gebieden met grondwatertrappen I, II, III of V en/of belangrijke kwelindicatoren van de planten). In deze gebieden is het veranderen van de

watersituatie door het aanleggen van sloten of het draineren niet toegestaan, tenzij dit gericht is op herstel van de watersituatie voor de natuur. Deze gebieden zijn aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart" als "gebieden met bijzondere vochtige of natte watersituatie in de bovengrond".

Het onderscheid in de twee aangewezen gebieden zit dus hierin dat de specifieke natte gebieden gericht zijn op bescherming van die plek en op natuurherstel, en dat voor het overige gebied niet in de eerste plaats de plek zelf maar het totale aangegeven gebied wordt meegewogen.

Volledigheidshalve wordt verwezen naar:

- paragraaf 4.5 voor de relatie water-natuur;
- paragraaf 3.8 voor een toelichting op het aanlegvergunningstelsel

Waterwinning

Voor de grondwaterbescherming ten dienste van de waterwinning zijn geen nadere regelingen opgenomen. In algemene zin is het plan gericht op het verbeteren van de milieubasiskwaliteit. Vanuit de ruimtelijk coördinerende functie van het bestemmingsplan zijn de boringsvrije zones van de twee waterwingebieden op de plankaart 3 "Toetsingskaart" aangegeven, als attendering voor een eventuele afstemming met de provinciale grondwaterbeschermingsverordening.

4.5. Natuur

4.5.1 Huidige situatie en ontwikkelingen

De natuurlijke rijkdom van het plangebied hangt nauw samen met de ontstaansgeschiedenis van het plangebied.

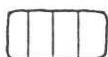
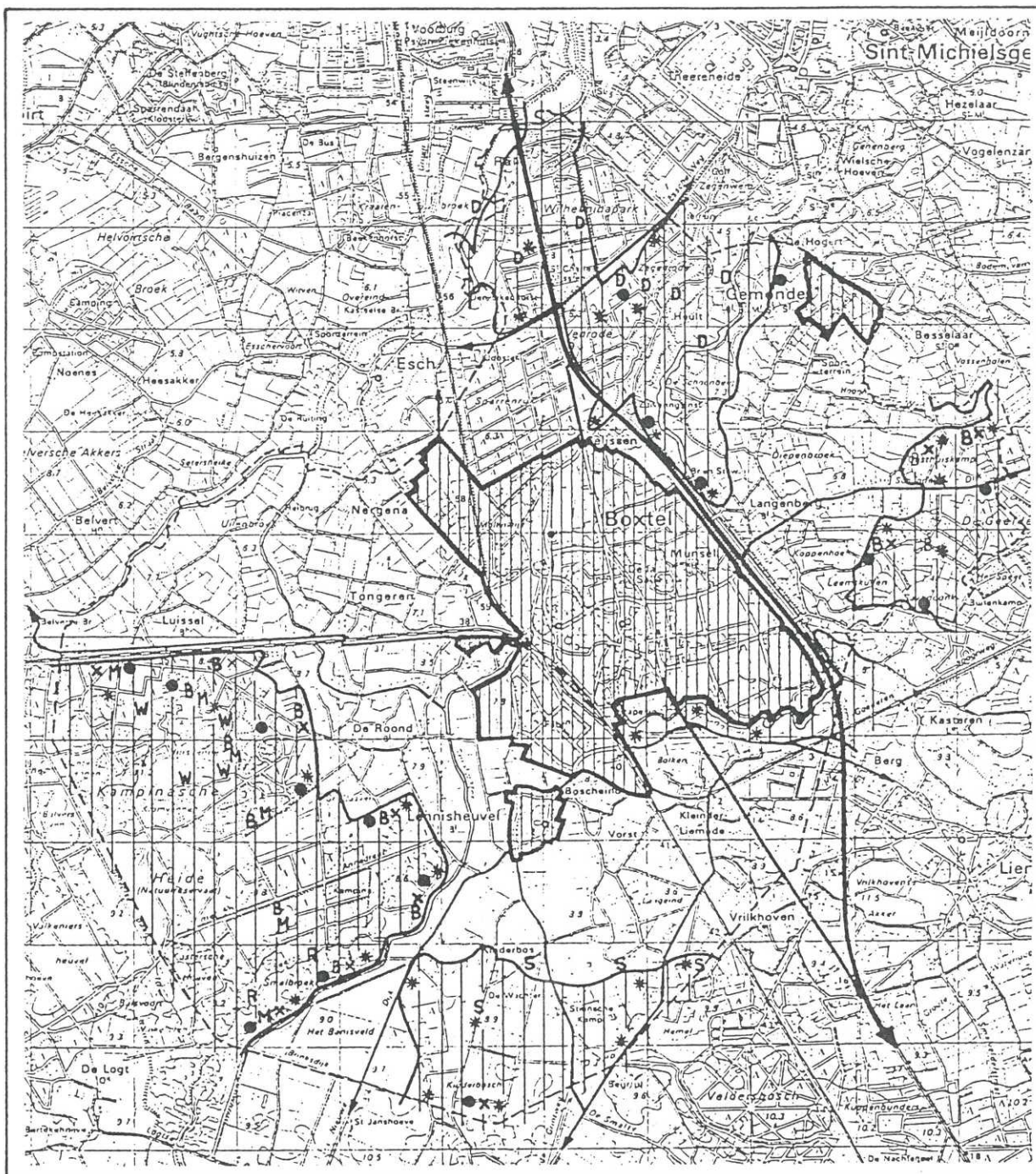
Enerzijds komen er in het plangebied levensgemeenschappen (planten en dieren) voor van natte en vochtige milieus die gebonden zijn aan de beekdalen, beekoverstromingsvlakten en het overgangsgebied zand/klei. Anderzijds komen er levensgemeenschappen voor van drogere milieus, op hogere dekzandruggen en dekzandvlakten. Daartussen bevinden zich rijk geschakeerde overgangsmilieus (gradiënten).

Het meest kenmerkend voor het plangebied zijn de vochtige en natte biotopen (gedeelten van de Kampina, De Geelders). Die zijn echter ook het meest kwetsbaar en hebben het meeste te lijden van de verzuring en verdroging.

Op de afbeelding "natuur" op de volgende bladzijde zijn de provinciale gegevens van flora en fauna weergegeven.

Op basis van de provinciale milieu-inventarisatie wordt hierna de huidige situatie van de natuur beschreven. Hierbij moet worden opgemerkt dat de provinciale flora-gegevens voor het plangebied niet gebiedsdekkend zijn. De meeste gegevens hebben betrekking op de beekdalen (Dommel, Beerze) en op de grote natuurgebieden met directe omgeving. Dit bemoeilijkt de interpretatie van de waarden van het overige gebied. Daarnaast zijn enkele verspreidingsatlassen van diersoorten geraadpleegd (zie bronvermelding achter deze toelichting).

Gemeente Boxtel – Bestemmingsplan Buitengebied 1994

natuurkerngebied

S struweelvogels

M moerasvogels

B bosvogels

● amfibieën en reptielen

x dagvlinders natte biotopen

R dieren van stromend water

D dassen

* planten en plantengezelschappen

Natuur

1. Flora/vegetatie

In het plangebied kan globaal onderscheid worden gemaakt in bossen, heide (en vennen), graslanden, beken en sloten.

Bossen

- + Droge bossen:
 - naaldhoutbossen die hoofdzakelijk bestaan uit Grove den. Verder komen er kleine oppervlakten voor met Douglasspar, Larix en dergelijke. De kruidlaag van de naaldhoutbossen wordt veelal gevormd door Pijpestrootje, Bochtige smele en/of Blauwe bosbes,
 - gemengde bossen die zowel uit naaldhout- als loofhoutsoorten bestaan. Grove den en Zomereik zijn de belangrijkste boomsoorten. Naast de in de vorige categorie genoemde plantensoorten komen plaatselijk Struikheide en Adelaarsvaren voor,
 - loofbossen waarin Zomereik op de meeste plaatsen de belangrijkste boomsoort is. Braam, Wilde lijsterbes en Vuilboom vormen de struiklaag. Bochtige smele, Pijpestrootje en Stekelvaren komen in de kruidlaag voor.

De droge bossen zijn vooral in het westelijk deel van Boxtel te vinden, met name rond en in delen van de Kampina.

- + Vochtige bossen:
 - Zomereikbossen waarbinnen diverse typen zijn te onderscheiden op basis van de naast Zomereik voorkomende boom- en struiksoorten. Zo komen er typen Zomereikbossen voor met Hazelaar, of met Populier en Es of met Zwarte els waarvan ieder type weer verschillende plantensoorten in de kruidlaag te zien geeft. Opvallende plantensoorten zijn Bosanemoon, Speenkruid, Grote brandnetel,
 - Broekbossen die weer onderverdeeld kunnen worden in Elzenbroekbossen (met Zwarte els, Elzenzegge, Hop, Gele lis en Stijve zegge), Berkenbroekbossen (met ondermeer Zachte berk, Veenmos en plaatselijk Gagel) en Wilgenbroekbossen (Grauwe wilg, Bitterzoet, Grote brandnetel),
 - Populierenbossen met naast Populier ook Zwarte els en/of Es. De ondergroei bestaat vooral uit Braam, Ruw beemdgras en Grote brandnetel.

Vochtige bossen zijn geconcentreerd in het (zuid)oostelijke deel van Boxtel - met name de Geelders -, in de beekdal (Beerze en Dommel) en in delen van de Kampina. Bijzondere plantensoorten van de vochtige bossen zijn onder andere Muskuskruid, Moerasvaren, Knolsteenbreek, Slanke sleutelbloem, Muursla.

Heide

- + Droge heide: - Struikheidevegetaties met voornamelijk Struikheide en Bochtige smeie. Plaatselijk komen Dopheide of Buntgras, Zandstruisgras en Schapezuring voor naast Struikheide. Op vele plaatsen zijn de Struikheidevegetaties sterk vergrast en domineren Pijpestrootje en/of Bochtige smeie.
- + Vochtige-natte heide: - Dopheidevegetaties met Dopheide, Pijpestrootje en Veenbies. Binnen de Dopheidevegetaties komen verschillende typen voor die onderscheiden kunnen worden op basis van de vochtigheidsgraad. Zo zijn er typen te vinden met onder andere Witte en Bruine snavelbies, Veenmos en Veenpluis. Op geplagde stukken zijn vaak soorten te vinden zoals Kleine zonnedaauw, Klokjesgentiaan en dergelijke.
- + Vennen: - diverse vegetatietypen die onderscheiden worden op grond van voedselrijkdom: oligotrofe (voedselarm), mesotrofe (matig voedselrijk) en eutrofe (voedselrijk) vennen. Vooral in oligotrofe en mesotrofe vennen zijn zeldzame plantensoorten aanwezig zoals Snavelzegge, Klein blaasjeskruid, Vlottende bies, Moerashertshooi en dergelijke. In de oeverzone komen plantensoorten voor uit het Oeverkruidverbond, al dan niet met soorten uit het Dopheideverbond/Snavelbiesverbond.

Heide (met vennen) is te vinden op de Kampina en Venrode; plaatselijk komen in Zuid-Boxtel ook kleine oppervlakten voor (zoals bij Kinderbos). De heide- en venvegetaties geven een groot aantal zeldzame en/of specifieke plantensoorten te zien zoals Moeraswolfsklauw, Klokjesgentiaan, Beenbreek, Lavendelheide, Veenbes, Klein warkruid.

Graslanden

Het grootste deel van de graslandvegetaties in het buitengebied van Boxtel bestaat uit soortenarme, intensief gebruikte, Beemdgras-Raaigrasweiden die gedomineerd worden door grassoorten zoals Ruw beemdgras, Engels raaigras, Grote vossesstaart en op vochtige plaatsen vaak ook met Geknikte vossesstaart, Fioringras en Mannagras. Hier en daar zijn wat soortenrijkere graslandvegetaties aanwezig met naast genoemde soorten ook Gestreepte witbol, Reukgras, Pinksterbloem. Fragmentarisch zijn nog extensief gebruikte graslanden aanwezig (met name in de natuurgebieden) met vegetaties die verwant zijn aan het Dotterverbond (met plantensoorten als Echte koekoeksbloem, Tweerijige zegge), het verbond van Kleine zeggen (met Zwarte zegge, Waternavel) of Glanshaververbond (Goudhaver, Wilde peen, Glanshaver, Scherpe boterbloem).

Graslanden zijn over het gehele buitengebied van Boxtel verspreid. De extensief beheerde graslanden komen vrijwel alleen in de natuurgebieden voor: met name in het beekdal van de Beerze (heischrale graslandvegetaties). Opvallende plantensoorten van de graslandvegetaties zijn Liggende vleugeltjesbloem, Klokjesgentiaan, Blauwe zegge, Spaanse ruiter, Blauwe knoop.

Bermen, sloot- en beektaluds

In het agrarisch gebied komen grasachtige vegetaties ook voor in bermen en in taluds van watergangen. Afhankelijk van de plaats (bodem, waterhuishouding) vertonen deze vegetaties verwantschap met de hierboven vermelde vegetatietypen van extensief beheerd grasland zoals bijvoorbeeld op droge plaatsen vegetaties met Zandstruisgras, Struikheide en Schapezuring en op vochtige sloottaluds vegetaties met vochtminnende soorten zoals Gewone dotterbloem, Moerasrolklaver en Gewone wederik. Plaatselijk zijn storingsvegetaties aanwezig met ondermeer Akkerdistel, Grote brandnetel en Hondsdraf. Opvallende plantensoorten zijn Grote pimperl (op beektaluds), Bosbies (sloot- en beektaluds), Lange ereprijs (sloottaluds), Hemelsleutel (berm), Hengel (berm), Grasklokje (berm), Gewone agrimonie (berm).

Beken/sloten/poelen

Op diverse plaatsen komen in de beken watervegetaties voor, hoewel ook over grote oppervlakten geen waterplanten aanwezig zijn. Op "rustige" plaatsen is Witte waterlelie aanwezig en over kleine oppervlakten Watergentiaan. Langs de oevers van de beken bevinden zich plantensoorten als Waterzuring en plaatselijk Riet en Kalmoes. De sloten in de beekdalen geven plantensoorten te zien als Waterviolier, Holpijp, Grote waterranonkel en/of Gekroesd fonteinkruid. Poelen in het agrarisch gebied zijn veelal arm aan soorten. Witte waterlelie of Drijvend fonteinkruid komen regelmatig voor. Zowel in de sloten als in de poelen zijn op diverse plaatsen verlandingsvegetaties aanwezig met onder andere Riet, Kattestaart, Blaaszegge, Wateraardbei en/of Moerasvaren.

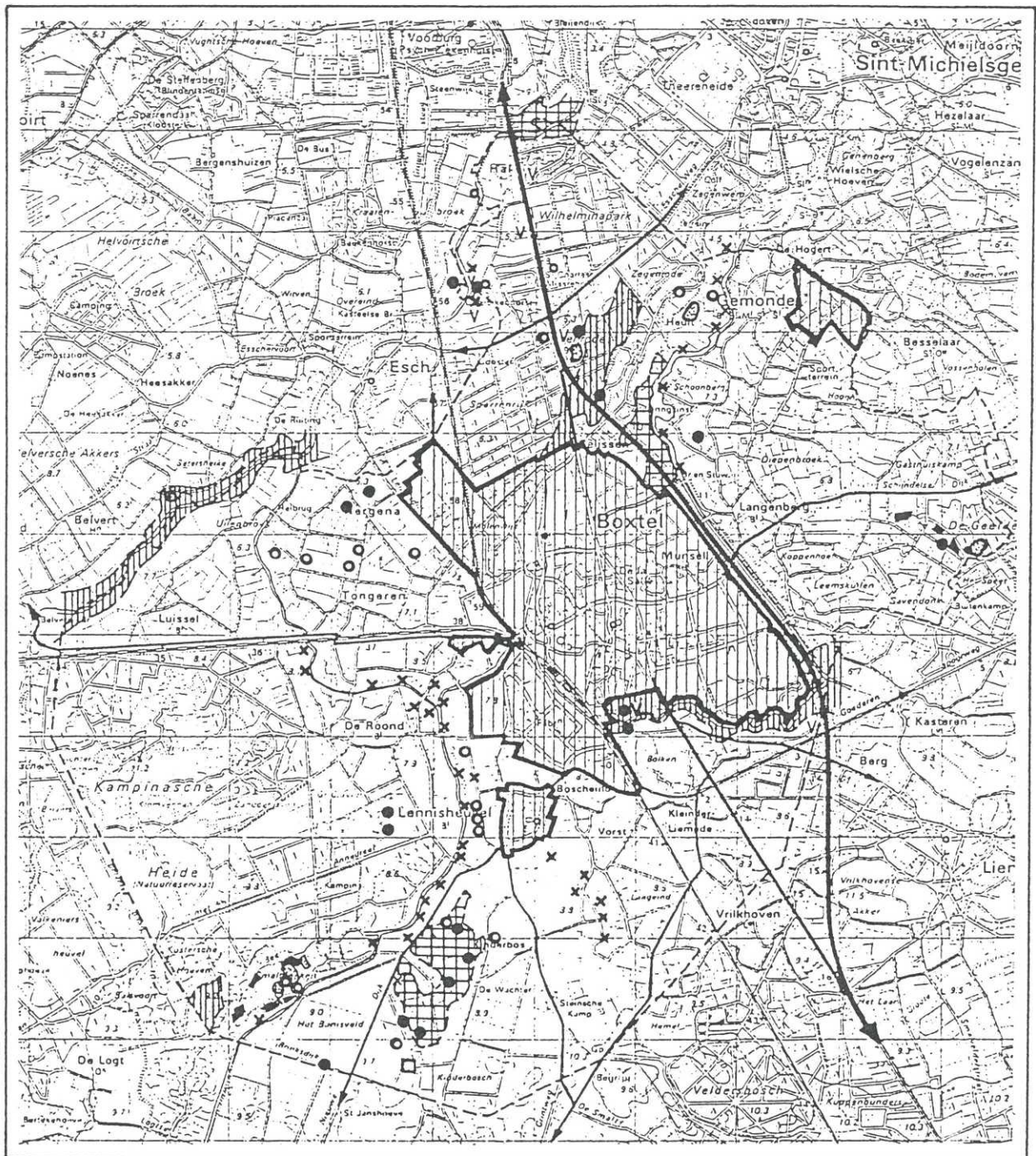
De water- en oevervegetaties komen vooral voor in de beekdalen en in mindere mate in de Geelders. Opvallende plantensoorten zijn Naaldwaterbies, Fijne waterranonkel, Beekpunge, Drijvende en Slanke waterweegbree, Waterpostelein en Kikkerbeet.

De flora-gegevens van de natte milieus zijn op bijgaande afbeelding afzonderlijk aangegeven. Het betreft natte schrale graslanden, waardevolle slootoevers en natte bosmilieus alsmede karteereenheden waarin regelmatig/veelvuldig kwelindicatoren voorkwamen en de verspreiding van drie kwelindicatoren (Bosbies, Holpijp en Waterviolier).

In de Kampina is door het vasthouden van gebiedseigen water het herstel van natte omstandigheden zichtbaar in herstellende vegetaties.

Door het Waterschap De Dommel is het initiatief genomen om in het kader van voorgenomen oeversverbetering van de Essche Stroom een strook van 1000 meter lengte en 4 meter breedte te beplanten en in te richten als ecologische verbindingzone.

Gemeente Boxtel – Bestemmingsplan Buitengebied 1994

Kwelindicatoren

- watervolier (sterke indicator)
- holpijp
- × bosbies

Kaarteenheden met vindplaatsen

kwelindicatoren

- 2 - 4 plaatsen
- > 5 plaatsen

Overige natte vegetaties

- vochtige-natte loofbossen/
elzenbroekbossen
- vochtige-natte heide/ven
- matig voedselrijke-schrale
vochtige graslanden
- matig voedselrijke-schrale
vochtige slootkanten

Flora natte milieus

2. Fauna

Zoogdieren

Naast algemene zoogdiersoorten zoals Wezel, Hermelijn, diverse vleermuissoorten (kleinschalig cultuurlandschap) en Ree, Vos, Bosmuis (in meer besloten bosgebieden) komen in Boxtel en directe omgeving twee opvallende zoogdiersoorten voor: namelijk de Das en de Waterspits-muis.

De Das geeft de voorkeur aan een woongebied met hoge, droge gronden (burcht), natte relatief voedselrijke graslanden (foerageergebied) en dekkingbiedende structuren zoals houtwallen, singels, hagen en kleine bosjes om zich te verplaatsen. Op dit moment komen in de driehoek Boxtel-Vught-Sint Michielsgestel dassenpopulaties voor.

De Waterspitsmuis komt voor op plaatsen waar de samenstelling van de vegetaties wijst op mesotrofe omstandigheden zoals het Rietverbond, Moerasspireaverbond en Elzenverbond. Vaak wordt deze spitsmuisssoort aangetroffen op plaatsen waar grondwater aan de oppervlakte treedt (kwelsituaties). De beekdalen in het plangebied vormen een (potentieel) leefgebied omdat daar plaatselijk nog het leefbiotoop van de Waterspitsmuis voorkomt.

Vogels

De vogels kunnen worden ingedeeld naar hun biotoop. Hierbij zijn onderscheiden (Landschapsbeleidsplan De Meijerij, 1992):

- + oudere bossen van droge, voedselarme omstandigheden met onder andere Wespandief, Havik, Kruisbek, Zwarte specht, Zwarte mees en Vuurgoudhaantje (Kampina),
- + oude loofbossen met ondermeer Kleine bonte specht, Bosuil, Gekraagde roodstaart,
- + broekbossen met Blauwborst, Sprinkhaanrietzanger, Nachtegaal (Geelders/Beerze),
- + heide met Wulp, Roodborsttapuit, Duinpieper (Kampina),
- + vochtige graslanden met onder andere Grutto, Tureluur, Watersnip, Gele kwikstaart (omgeving Kinderbos) en in beekdalen,
- + kleinschalig agrarisch landschap met Geelgors, Grasmus, Steenuil, Patrijs (gebied tussen Kampina en Velderbosch),
- + beken, vennen, moerassen met specifieke soorten als IJsvogel, Dodaars, Waterral, Roerdomp etc. (onder andere Beerze, Dommel, vennen op Kampina).

Algemene soorten als Veldleeuwerik, Grote lijster, Holeduif zijn vrijwel overal in het agrarisch cultuurlandschap te vinden.

Amfibieën/reptielen

Er zijn in Boxtel en directe omgeving gegevens bekend van vier soorten reptielen en acht amfibiesoorten.

Zandhagedis, Levendbarende hagedis, Heikikker en Rugstreeppad komen vooral in de droge, voedselarme gebieden voor (heide met vennen zoals op de Kampina).

De Ringslang en de overige amfibiesoorten (zoals Kleine watersalamander, Gewone pad, Bruine kikker) hebben een belangrijk verspreidingsgebied ten oosten van Boxtel (ondermeer de Geelders) en in het gebied tussen Kleine Aa en Dommel ten noorden van

Boxtel. Ook de Alpenwatersalamander en de Kamsalamander zijn in Boxtel aangetroffen: hun verspreiding is echter beperkt.

Dagvlinders

In Boxtel en omgeving zijn veel dagvlindersoorten waargenomen. Zo is op de Kampina-heide in de afgelopen tien jaar het grootste aantal dagvlindersoorten in Nederland waargenomen (Ministerie van LNV, 1989). Naast algemeen verspreid voorkomende soorten zijn er ook karakteristieke dagvlinders aangetroffen waaronder Aardbeivlinder, Heivlinder, Heideblauwtje, Gentiaanblauwtje (soorten van voedselarme omstandigheden zoals heide). Verdere belangrijke dagvlinderbiotopen zijn de beekdalen (en met name beekdalgraslanden) en vochtige graslanden in omgeving Geelderbos.

Vissen

In de Beerze zijn vistrappen aangebracht gericht op herstel van de grotere aaneengesloten populaties beektypische vissoorten, zoals winde, kopvoorn en serpeling.

4.5.2

Nieuw natuurbeleid

Het provinciale beleid heeft voor de regio het accent gelegd op natuur en toerisme/ openluchtrecreatie. Voor de natuur is dit ruimtelijk uitgewerkt in de zogenoemde Groene Hoofdstructuur. De provincie heeft hierbij gekozen voor de soortbenadering, omdat soortgegevens beschikbaar zijn, soorten een goede indicatie zijn van de ecosystemen, en soorten naar tijd en plaats met elkaar te vergelijken zijn. Dit betekent dat "het beleid gericht is op het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van de ecosystemen die in de verschillende kerngebieden aanwezig zijn." (streekplan, pag. 179; de verantwoording staat in het studierapport "Natuurontwikkeling in Noord-Brabant"). De Groene Hoofdstructuur (GHS) bestaat uit natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en de multifunctionele bossen met daarnaast (droge en natte) ecologische verbindingsszones. Deze zones zijn van belang voor de uitwisseling van vooral kleine diersoorten tussen gebieden. Maar ook het natuurkerngebied rond Kinderbos is vooral in samenhang met de aanwezige waarden voor struweelvogels en aanwezige heide vooral van belang als verbindingssgebied tussen de Kampina en het Velderbosch.

Binnen de GHS zijn zeer kwetsbare en kwetsbare gebieden aangegeven. De zeer kwetsbare gebieden, die in beginsel samenvallen met de gebieden die als Ecologische Hoofdstructuur binnen de GHS zijn aangegeven, zijn:

- de natuurkerngebieden voor planten en plantengemeenschappen, dagvlinders en dieren van stromend water (zie afbeelding natuur);
- cruciale delen van natuurkerngebieden voor vogels, dassen, amfibieën en reptielen. Het gaat dan om broedlocaties, dassenburchten, vochtige graslanden in dassenleefgebieden, en voortplantingswateren en overwinteringsbiotopen voor amfibieën en reptielen. Voor zover bekend liggen deze in het plangebied in de natuurgebieden;
- delen van natuurkerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden die essentieel zijn voor de verbinding tussen natuurkerngebieden, voor de vorming van grote aaneengesloten natuurgebieden en voor het benutten van gradiënt- en kwelsituaties. In het plangebied gaat het om natuurkerngebied omgeving Kinderbos en het Dommeldal (zowel aan de zuidzijde als ten noordoosten van de bebouwde kom van Boxtel).

De overige gebieden binnen de GHS heten kwetsbare gebieden. In de provinciale handleiding bestemmingsplannen is aangegeven welk beleid in de GHS voor de ontwikkeling van de landbouw wordt beoogd, met name bouwactiviteiten.

4.5.3

Beleid en planuitwerking

Het plan gaat in de eerste plaats uit van het instandhouden van de bestaande natuur- en bosgebieden, en is gericht op het ontwikkelen of herstellen van natuurwaarden in de GHS-gebieden.

a. Abiotische kenmerken

De abiotische omstandigheden (de niet-levende omstandigheden zoals bodemopbouw en watersysteem) vormen de basis voor de aanwezigheid van natuurwaarden, en voor de mogelijkheden van natuurontwikkeling.

Het plan gaat daarom uit van het beschermen van de essentiële abiotische omstandigheden. Voor het plangebied zijn hierbij van belang:

- de geomorfologische situatie met dekzandruggen, dekzandvlakten en beekdalen,
- de hydrobiologische opdeling (min of meer samenvallend met de geomorfologische) in inziggebieden (bijvoorbeeld Kampina), kwelgebieden (onder andere beekdalen van de Beerze en de Dommel) en hydrologisch geïsoleerde gebieden,
- de verschillende typen bodems met podzolgronden (haarpodzol- en veldpodzolgronden), enkeerdgronden (beek-, gooreerdgronden), duinvaaggronden,
- verschillen in kwel; ondiepe kwel (in beekdalen), lokale kwel (bij dekzandruggen).

Deze omstandigheden mogen niet veranderen, er mogen geen onomkeerbare situaties ontstaan. Ruimtelijke ingrepen in de bodem en waterhuishouding dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen. Bij zwaarwegend maatschappelijk belang en het ontbreken van alternatieven kunnen ingrepen in bodem en waterhuishouding plaatsvinden onder voorwaarde van (bij overeenkomst vastgelegde) compensatie. De belangrijkste gebieden zijn aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart" als:

- gebieden met bijzondere vochtige of natte omstandigheden;
- gebieden met bijzondere overgangen;
- gebieden kwetsbaar voor verdroging.

De omschrijving en bedoeling is in de voorschriften verwoord het stelsel van aanlegvergunningen.

b. Natuurgebieden

De natuurgebieden met hun belangrijkste natuurwaarden zijn:

- De levensgemeenschappen van droge, voedselarme omstandigheden met plaatselijk natte biotopen. Dit betreft vooral de vochtige-natte heidevegetaties en vennen op de Kampina. Deze levensgemeenschappen zijn zeldzaam in Nederland en herbergen zowel een aantal bedreigde plantensoorten (Rode-lijst-soorten) als relatief veel bedreigde diersoorten (waaronder Roodborsttapuit, Duinpieper, Zandhagedis, Heikikker en Aardbeivlinder).

- Het bosgebied ten oosten van Bortel (Geelders) met een bijzondere hydrologische situatie (beekoverstromingsvlakte) wat tot uiting komt in (Elzen)broekbossen, vochtige graslanden met zeldzame plantensoorten (waaronder Knolsteenbreek, Gevlekte orchis, Grote pimpernel en Keveorchis) en diersoorten (bosvogels, Ringslang en diverse salamandersoorten).
- Het gebied tussen Bortel, Sint Michielsgestel en Vught (ook onderdeel van de beekdalen van de Kleine Aa (Essche stroom) en Dommel) met naast al genoemde "beekdal" - waarden de aanwezigheid van Dassen, een in Nederland nog steeds bedreigde zoogdiersoort.

Deze gebieden zijn (evenals het bestemmingsplan Buitengebied 1975) bestemd als natuurgebied. In de doeleindenomschrijving van deze gebiedsbestemming is de instandhouding aangegeven, waarbij de natuurgebieden mede bestemd zijn voor houtteelt, landschap en recreatief medegebruik indien dit past bij de natuurdoelstelling. Omdat het belangrijk is te weten welke soort natuur wordt nagestreefd, is op plankaart 3 "Toetsingskaart" aangegeven om welke natuurwaarden het gaat (bijvoorbeeld amfibieën en reptielen, moerasvogels). Dit is vooral van belang voor de uitvoering van werken of werkzaamheden zoals het vellen of aanleggen van houtwallen of het aanleggen van poelen. De soort natuur is gekoppeld aan het aanlegvergunningstelsel en bepaalt welke werken of werkzaamheden passen binnen de beoogde natuurdoelstelling en welke via een aanlegvergunning dienen te worden afgewogen. Het aanlegvergunningstelsel is opgenomen in één artikel voor het gehele plangebied.

c. Agrarische gebieden met natuur

In de overige gebieden is de natuurwaarde meer verweven met agrarisch grondgebruik. Voor een groot deel zijn deze gebieden in het streekplan aangegeven als natuurkerngebied. Dit betreft:

- De beekdalen met kwelsituaties. Hoge actuele natuurwaarden zijn aanwezig in het beekdal van de Beerze (zuidwestelijk deel Bortel) en van de Dommel met ondermeer Broekbossen, moerassige vegetaties en plaatselijk matig voedselrijke graslandvegetaties. Hier komen een aantal specifieke plantensoorten (Waterviolier, Naaldwaterbies, Holpijp) en diersoorten (Waterspitsmuis, vogels - met ondermeer Dodaars, Watersnip - amfibieën) voor.
- Het gebied tussen de Kampina (Beerze) en het Velderbosch. Dit kleinschalige landschap (als voortzetting van de Mortelen, gemeente Oirschot) is van belang voor vogels waaronder struweelvogels (Geelgors) en weidevogels (Grutto). Plaatselijk zijn nog bijzondere vegetaties aanwezig zoals natte heide- en venvegetaties.

Het plan is gericht op het behouden, herstellen of zo mogelijk ontwikkelen van natuurwaarden in deze gebieden. De mate van verwevenheid met de andere gebruiksvormen, met name landbouw en de beleidsdoelstelling van de GHS (zeer kwetsbaar en kwetsbaar), is bepalend geweest voor de doeleindenomschrijving van het gebied en dus de gebiedsbestemming.

Dit heeft geleid tot:

- de bestemming "Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarde, zeer kwetsbaar -AN-" en "Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarde, kwetsbaar -An-".
De benaming "gebiedseigen" is gekozen omdat per gebied verschillende soorten natuur aanwezig zijn. De verschillende soorten natuur hebben een bepaalde relatie met de landbouw. De soort natuur is aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart".
In deze gebieden gaat het plan uit van het instandhouden van natuurwaarden en het zo mogelijk herstellen of ontwikkelen ervan. Hierbij gaat het plan uit van voortzetting van de landbouw waarbij ontwikkelingen die een negatief effect hebben op de natuurwaarden (en die het bestemmingsplan kan regelen) niet zijn gewenst. De gebiedsbestemming heet derhalve "Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarde" om zo aan te geven dat landbouw en natuur hier samen gaan. De zeer kwetsbare gebieden zijn onderscheiden van de kwetsbare gebieden (zie paragraaf 4.5.2.) vanwege het in het streekplan uitgewerkte perspectief van de landbouw. In de paragraaf landbouw wordt aangegeven aan welke ontwikkelingen hierbij worden gedacht.
- de bestemming "Agrarisch gebied met natuurontwikkelingspotenties -Ano-" voor alle gebieden binnen de GHS die in het streekplan geen natuurkerngebied zijn. Het beleid moet hier het samengaan van natuur en landbouw verder praktisch uitwerken. Het plan laat zowel scheiding in nieuwe natuurgebieden en landbouwgebied mogelijk, als verweving van natuur op landbouwgronden.
Indien gronden worden verworven voor natuurbehoud of natuurontwikkeling is een wijziging van de gebiedsbestemming in "An" of "Natuurgebied" mogelijk. Dit hangt af van de vrijwillige medewerking van de grondeigenaren en de verwervings- en beheersinstrumenten.

Voor de planuitwerking en voor de toetsing in het kader van het beheer van het gebied (zoals gebruiksbepalingen en aanlegvergunningen) is de volgende benadering van belang.

De begrenzing van de gebiedsbestemmingen AN, An, Ano en A is afgeleid van de gegevens van de provinciale inventarisatie, het landschapsbeleidsplan De Meijerij, luchtfoto's en enkele aangereikte gegevens uit het gebied. Deze gegevens hebben geleid tot een beoordeling van de natuurwaarde. Omdat bij deze beoordeling de provinciale gegevens sterk richtinggevend zijn geweest, sluiten de gebiedsbestemmingen in grote lijn aan bij de streekplankaart van de GHS en AHS. Wat betreft de "bestaande" of "actuele" natuurwaarde is het jaar waarin deze inventarisaties hebben plaatsgevonden het vertrekpunt. Het gaat er niet om dat bij de planvaststelling of bij toekomstige toetsingen de waarde al dan niet aanwezig is. Het gaat er om dat in het jaar of de jaren waarin de inventarisaties zijn uitgevoerd, die waarden aanwezig waren en dat de abiotische kenmerken (bodem, water) en het beheer (landbouw, bermenbeheer, slotenbeheer) die waarden nog steeds mogelijk maken. Praktisch gezien betekent dit dat bij de toetsing van een bouw- of aanlegvergunning geen beoordeling plaatsvindt van de natuurwaarde, en dat geen ecologisch onderzoek hoeft te worden gedaan. Bij de toetsing zal de afweging

zodanig plaatsvinden als ware de natuur aanwezig en zal met behulp van nadere eisen situering worden gegeven aan een eventuele vergunning. Bovendien biedt deze benadering een goede basis voor vrijwillige afspraken en samenwerking.

d. overige

Ook in het overige agrarische gebied komen plaatselijk nog bijzondere natuurwaarden voor zoals:

- watergangen (beekjes) tussen Dommel en Smalwater ten zuiden van de bebouwde kom met specifieke waterplanten (Grote waterranonkel, Holpijp, Waterviolier) en diersoorten (macrofauna). De beken met natuur zijn bestemd als "Beken met gebiedseigen natuurwaarde".
- slootaluds (beekalud), bermen met specifieke plantensoorten (Grote pimpernel, Gewone agrominie) en diersoorten (dagvlinders), houtwallen, poelen en dergelijke: deze kleine elementen zijn toegelicht in paragraaf 4.11.

De gebiedsbestemmingen komen in grote lijn overeen met de aanduidingen van het streekplan, uitgezonderd zijn:

- enkele als zeer kwetsbaar aangeduide percelen bij Gasthuiskamp, Savendonk, Scheepsdonken, Kinderbos, Essche Stroom (Hal) en het Dommeldal welke als An zijn bestemd, waarbij overigens op plankaart 3 de natuurwaarde wel is aangegeven. Deze percelen zijn onder andere omdat het huiskavels betreft, niet als de meest zeer kwetsbare gebieden beoordeeld. De overige percelen zijn meestal wel als zeer kwetsbaar, AN, bestemd. Het betreft gebiedsdelen van geringe omvang;
- enkele percelen uit de GHS die als natuurontwikkelingsgebied zijn aangegeven bij Gasthuiskamp. Het betreft gronden met fruitteelt en boomteelt zodat natuurontwikkeling niet realistisch is.

Daarnaast zijn delen die op basis van de inventarisatiegegevens als waardevol zijn te beoordelen maar die onderdeel zijn van het te ontwikkelen deel van de GHS, niet als An bestemd maar als Ano: zie bijvoorbeeld kwelindicatoren op afbeelding "Flora natte milieu". Deze flora is het gevolg van kwel in samenspel met de agrarische bedrijfsvoering. Voor deze gebieden is geoordeeld dat de natuurwaarde in het verlengde van de indeling van de GHS als onderdeel van het ontwikkelingsbeleid dient te worden versterkt.

4.6 Landbouw

4.6.1 Huidige situatie en ontwikkelingen

De veehouderij is de belangrijkste agrarische produktietak in Boxtel: 90 % van de cultuurgrond in Boxtel staat ten dienste van de veehouderij en 85 % van de bedrijven hebben een veehouderijtak (CBS 1992). Er waren in 1992 in Boxtel 201 door het CBS geregistreerde bedrijven. Naast veehouderij is tuinbouw en "blijvende teelt" (met name boomteelt) aanwezig. De omvang van bedrijven wordt in nge uitgedrukt. Nge staat voor Nederlandse Grootte Eenheid en is een rekenfactor voor de produktieomvang; hiermee kunnen verschillende bedrijfstakken worden vergeleken (zo kunnen "appels en peren worden opgeteld"). Een bedrijf met meer dan 50 nge heeft in beginsel voldoende toekomstperspectief. Onder 20-35 nge is er in de regel sprake van te weinig toekomstperspectief.

In Boxtel zijn de nge-gemiddelden per bedrijfstype als volgt: gespecialiseerde rundveehouderijen 59 nge, hokdierbedrijven (alle bedrijven met in hoofdzaak niet-grondgebonden veehouderij) 57 nge, bedrijven met blijvende teelt 61 nge en tuinbouw-bedrijven 77 nge (CBS 1991). In Boxtel zijn ruim 75 bedrijven van de 202 (37 %) kleiner dan 20 nge (CBS 1992).

Van alle hoofdberoepsbedrijven heeft 60 % (bijna 120 bedrijven) een bedrijfshoofd dat ouder is dan 50 jaar, waarvan er 35 % een opvolger heeft (40 bedrijven). Van de bijna 200 bedrijven is 31 % een nevenberoepsbedrijf.

Knelpunt voor de ontwikkeling van de landbouw is het (ruimtelijk gezien) "ingesloten" raken tussen groeiende stedelijke gebieden met randstedelijke functies en de groeiende zones met belangrijke aandacht voor natuur. Het agrarisch gebied is bovendien verweven met niet-agrarische functies welke op bedrijfsniveau sterke invloed kunnen hebben (burgerwoningen, niet-agrarische bedrijvigheid, infrastructuur, kleine natuur- en landschapselementen), en wordt beïnvloed door milieu-ruimtelijke voorwaarden.

Rundveehouderij

Per melkveehouderijbedrijf zijn er gemiddeld 48 koeien hetgeen een goed gemiddelde is (LOM: Nederland: 41; Noord-Brabant: 48; 1991). Per ha grasland en maïsland geeft dit 3,2 grootvee-eenheden per ha: deze maat voor de "begrazingsdruk" is lager dan in de regio. Indien over melkvee en melkveehouderij wordt gesproken, worden steeds rundvee of melkkoeien bedoeld.

Door het quoteringsstelsel in de melkveehouderij is de bedrijfsvoering gericht op verbetering van de doelmatigheid door betere voedervoorziening, fokbeleid en stalinrichting. Dit heeft de laatste jaren geleid tot een verlaging van de produktiekosten, een zeker overschot aan ruwvoer, en een afname van het aantal melkkoeien. Dit laatste is naast een korting op het quotum vooral veroorzaakt door de hogere melkgift per koe. De melkprijs is op een redelijk niveau gebleven zodat de rentabiliteit van de bedrijven redelijk tot goed is. De gebondenheid van het quotum aan de grond en de geldelijke waardering van het melkquotum kunnen bij bedrijfsopvolging en/of bedrijfsvergroting een knelpunt zijn. De melkveehouderij slaagt er in het algemeen goed in te voldoen aan de beoogde milieudoelstellingen, zoals beperking van stikstofuitspoeling en laag niveau bestrijdingsmiddelen. De genoemde, in Brabants perspectief lage begrazingsdruk is een goede basis om te kunnen voldoen aan de milieudoelstellingen voor de melkveehouderij, zoals de maximale mestgift. In relatie tot de problematiek van de ammoniakemissie is het feit dat melkkoeien niet in gesloten stallen worden gehouden een discussiepunt bij de beoordeling van de werkelijke effecten en de te nemen maatregelen.

In het gebied komen ook bedrijven voor die volledig gespecialiseerd zijn in het mesten van stieren. De melkveehouderijen hebben in veel gevallen ook een neventak. Meestal is dit een varkensmesterij/fokkerij. Door de slechte situatie in de varkenshouderij is de aandacht van enkele melkveehouders ook gericht op alternatieven zoals boomteelt, met name in overname- en opvolgingssituaties waarin extra arbeid beschikbaar is.

Varkenshouderij

Bij de varkenshouderijen valt op dat de fokvarkenbedrijven een stuk groter zijn dan het regionale gemiddelde, terwijl de mestvarkenbedrijven aansluiten bij het regionale beeld. Boxtel is voor de varkenshouderij een belangrijk centrum vanwege de aanwezige slacht- en transportvoorzieningen en kennis in fokkerij, mesterij en vermarkting. De in de zestiger en zeventiger jaren zeer sterk gegroeide varkenshouderij loopt tegen een verzadigde markt met een groeiende varkenshouderij in de zuidelijke EG-landen. De lage opbrengstprijzen noodzaakt tot saneringen en nadert op dit moment een kritieke situatie. De ontwikkeling van de varkenssector is ten koste gegaan van voldoende aandacht voor het milieu. Dit leidde in 1984 tot de Interimwet varkens- en pluimveehouderij en later tot de Wet op de bodembescherming en de Meststoffenwet. Op zich leidde dit rond 1984 tot een versnelde opvulling van het produktievolume. Het generieke milieubeleid legt nadruk op goede stalsystemen en gecontroleerde mestafzet. Hiermee zijn investeringen gemoeid die in een ongunstige tijd moeten plaatsvinden.

Investeringen worden in veel gevallen mogelijk gemaakt door produktievergroting. Het verplaatsingsbesluit maakt verplaatsing van mestrechten weer mogelijk met afroming van het volume mestrechten. Verplaatsing van vee brengt met zich mee dat de milieuvergunningen moeten worden aangepast die dan moeten voldoen aan de vereisten van de Wet milieubeheer, met name de Richtlijn Ammoniak en veehouderij en de Interimwet Veehouderij en ammoniak.

Tuinbouw en blijvende teelt

In Boxtel vindt verspreid tuinbouw en blijvende teelt plaats. Blijvende teelt staat voor boomteelt en fruitteelt. (De term blijvende teelt komt uit de landbouwstatistiek van het CBS.) De totale oppervlakte tuinbouw en blijvende teelt is beperkt tot 97 ha, waarvan 66 ha boomteelt en 3 ha glas. De glastuinbouw is gericht op groenten (tomaten) en pot- en perkplanten (CBS 1992). Er zijn enkele bedrijven die al geruime tijd in deze teelten zijn gespecialiseerd. Daarnaast is er enige toename waar te nemen waarbij ook bestaande niet-tuinbouwbedrijven proberen een dergelijke tak te ontwikkelen.

Inventarisatie en de landbouw in deelgebieden

Op basis van het bestand van de milieuvergunningen is een inventarisatie gemaakt van de agrarische bedrijven aangevuld met luchtfoto's. In het bestand staan alle agrarische bedrijven vermeld, ook die bedrijven die (nog) niet vergunningplichtig zijn.

Per deelgebied valt het volgende op te merken.

Omgeving Gemonde

In het gebied rond Gemonde zijn 30 bedrijven aanwezig. Opvallend voor dit gebied is de grote variatie aan bedrijfstypen. Vijf bedrijven zijn gespecialiseerd in de rundveehouderij, zes rundveehouderijen zijn er met een belangrijke varkenstak, acht bedrijven zijn gespecialiseerd in varkens, en verder komen er in het gebied bedrijven voor gespecialiseerd in groenteteelt, fruitteelt, boomteelt, stieren mesten, kleinfruit, melkgeitenhouderij, paardenhouderij en sierplantenteelt. Ruim 20 bedrijven zijn groter dan 50 nge. Het gebied kent een concentratie van bebouwing aan de Sint Lambertusweg. Het gebied is onderdeel van het landinrichtingsproject Sint Oedenrode.

Hal, Wilhelminapark de Eikenhorst

In dit bos- en landgoedgebied zijn een zestal agrarische bedrijven aanwezig, gericht op de melkveehouderij, varkenshouderij akkerbouw en groenteteelt. De helft is groter dan 50 nge. De rechthoekige verkaveling is gunstig alsmede de oppervlakte in totaal en aan huis. Wilhelminapark is particulier eigendom.

Omgeving De Geelders

Rond De Geelders liggen 17 agrarische bedrijven met voornamelijk rundveehouderij, varkenshouderij, kalvermesterij en pluimveehouderij, maar ook enkele sier- en boomteeltbedrijven. De bedrijfsomvang is goed: 80% is groter dan 50 nge.

Omgeving Oorsprong-Eindhovenseweg

De hier gelegen 22 bedrijven zijn voornamelijk gespecialiseerd in de rundveehouderij en varkenshouderij; er zijn ook enkele boomkwekerijen. Driekwart is groter dan 50 nge.

Omgeving Lennisheuvel-Kinderbos

Er zijn in de omgeving Lennisheuvel en Kinderbos bijna 40 bedrijven aanwezig, op een enkel bedrijf na gespecialiseerd in de veehouderij. Alle veehouderijtakken komen voor. Ruim de helft van de bedrijven is groter dan 50 nge. Er is een relatief grote groep "midden bedrijven" (35-50 nge) die verdeeld is over alle takken.

Omgeving De Roond

In en rondom De Roond zijn circa 15 agrarische bedrijven aanwezig waarvan de helft groter is dan 50 nge. De rundveehouderij is hier de omvangrijkste hoofdtak.

Luissel

In en rondom Luissel zijn 13 bedrijven aanwezig die, op een enkel bedrijf na, groter zijn dan 50 nge.

De bedrijven zijn gespecialiseerd in de rundveehouderij en varkenshouderij. Er is een champignonkwekerij.

Omgeving Tongeren - Nergena

In de omgeving Tongeren- Nergena zijn ruim 30 bedrijven aanwezig, grotendeels veehouderij met ook nertsen, konijnen en pluimvee. Daarnaast champignonteelt en plantenkwekerij. Ruim de helft van de bedrijven is groter dan 50 nge. In het gebied liggen de meeste zeer kleine bedrijven: < 35 nge.

4.6.2

Beleidskader

Het provinciaal beleid voor het plangebied (streekplan) is gericht op ontwikkeling van de rundveehouderijsector, binnen randvoorwaarden van milieu, natuur en water. Het westelijk deel van het plangebied maakt deel uit van de agrarische ontwikkelingsgebieden rundveehouderij. Hiermee worden de kansrijke "regionale agribusiness-complexen" bedoeld, of wel die gebieden waarin een bepaalde landbouwtak sterk is geconcentreerd en goed is ontwikkeld. In die gebieden krijgt de bedoelde landbouwtak prioriteit. Dit gebied valt deels samen met de Groene Hoofdstructuur (GHS). Voor de landbouw binnen de GHS is het beleid gericht op extensivering van de landbouw.

Het provinciaal beleid gaat uit van scheiding van de landbouw- en natuurfunctie in respectievelijk de AHS en de GHS.

Het provinciaal beleid gaat bij uitbreidingen, nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling uitsluitend uit van volwaardige agrarische bedrijven. De details hiervan zijn uitgewerkt in de genoemde Handleiding.

Relatie met milieubeleid

De relatie met de ammoniakproblematiek is door de provincie met de landbouwsector vastgesteld in de "Leidraad veehouderij en milieu" (mei 1993; zie ook paragraaf 1.4.2.). Doel is dat de veehouderij versneld bijdraagt aan het realiseren van de milieudoelstellingen onder andere door een betere mineralenbenutting door het vee en door toepassing van emissie-arme stalsystemen. Dit met de garantie dat tussentijds geen nieuwe milieuinvesteringen voor de betreffende stalsystemen verplicht worden gesteld. Verplaatsing van vee binnen Centraal-Brabant is dan mogelijk, maar dan uitsluitend binnen Centraal-Brabant zelf en naar daarbuiten: ontwikkelingen in de landbouw worden bevorderd. Dit is als volgt aangegeven:

- + bestaande situaties: bij bestaande bedrijfsgebouwen zullen geen aanvullende voorzieningen worden vereist.
- + nieuwvestiging, uitbreiding, renovatie of omschakeling is in beginsel niet toegestaan, tenzij vooraf aangetoond wordt dat voldaan zal worden aan elk van de volgende voorwaarden:
 - voldoen aan de landelijke regeling;
 - voldoen aan de best uitvoerbare methoden ter verbetering van de mineralenbenutting door het dier;
 - toepassen van voorzieningen met een emissiereductie gebaseerd op beste uitvoerbare methoden, te toetsen door het bureau TES;
 - geen toename van de totale bedrijfsemissie vanuit de stallen (emissie-standstill op inrichtingsniveau). Een uitzondering wordt gemaakt voor de beste locatie methode;
 - de bij een uitbreiding verworven mestproductierechten dienen afkomstig te zijn uit Centraal-Brabant.

De Leidraad en ook de provinciale Handleiding geeft geen nadere aanwijzingen over een verschillende toepassing in GHS of AHS. Met de Wet milieubeheer zijn de milieuvergunning en de bouwvergunning aan elkaar gekoppeld. Dit bevordert de coördinatie tussen deze twee beleidsterreinen.

4.6.3 Beleidsafwegingen landbouw

Het agrarisch bedrijf

Alle agrarische bedrijven zijn op basis van de milieuvergunningen geïnventariseerd. De bedrijven met een omvang van meer dan circa 10 à 15 nge zijn als agrarisch bedrijf bestemd.

Het bestemmingsplan gaat uit van de ontwikkeling van volwaardige agrarische bedrijven.

Elke agrarische bouwactiviteit is in beginsel ten behoeve van volwaardige agrarische bedrijven toegestaan. De noodzaak en doelmatigheid voor een volwaardig agrarisch bedrijfsvoering dient in alle gevallen (bij elke bouwaanvraag) te worden getoetst. Het is dus niet zo dat de vermelding agrarisch bedrijf op de plankaart deze toetsing overbodig

maakt! Volwaardig zijn die bedrijven die gericht zijn op één volledige arbeidsplaats en die door de bedrijfsopzet in beginsel voldoende arbeidsinkomen kunnen genereren en continuïteit kunnen waarborgen.

In het algemeen gaat het dan om bedrijven met een bedrijfsomvang van meer dan 25 nge. Bij nieuwvestiging van bedrijven moet een bedrijf een omvang van minstens 50 nge hebben voor een voldoende toekomstperspectief. Bij hervestiging in een voormalig agrarisch gebouw dat nu geen deel uit maakt van de bestemming agrarisch bedrijf kan eventueel een lagere grens worden gehanteerd.

Deze getallen zijn bedoeld om een indruk te geven van de richting waaraan wordt gedacht. Deze normen zijn niet hard en kunnen bovendien in de tijd veranderen. Bij een aanvraag kan daarom advies worden ingewonnen bij een onafhankelijk adviseur. Bij elke aanvraag dient beoordeeld te worden — al dan niet met advies — de volwaardigheid, het perspectief en de continuïteit in relatie tot aard en omvang van het bedrijf, de kwaliteit van de ondernemer (opleiding, leeftijd), en de landbouwkundige noodzaak en doelmatigheid van de te ondernemen bouwactiviteit of werkzaamheid.

Bouwmogelijkheden

Elk agrarisch bedrijf is op de plankaart 2 "Bestemmingenkaart" aangegeven met een zogenaamde nadere aanwijzing "Agrarisch bedrijfscentrum". Hierbij is een deel van die aanwijzing een "harde" bebouwingsgrens en een deel een "zachte" bebouwingslijn.

Dit is dus iets anders dan het oude bebouwingsvlak. Omdat de grenzen van het bebouwingsvlak vaak aangepast moesten worden, op vaak ondergeschikte punten, is gezocht naar een andere methode.

Het "Agrarisch bedrijfscentrum" geeft aan waar de concentratie van de bedrijfsbebouwing is gelegen. Het bestemmingsplan gaat uit van het concentratiebeginsel: bebouwing dient zo veel mogelijk bij elkaar gesitueerd te zijn.

De bebouwing dient binnen de harde bebouwingsgrens te blijven. Indien uitbreiding verder nodig is, moet een bouwmogelijkheid gezocht worden in de richting van de zachte bebouwingslijn, aansluitend aan de bestaande bebouwing. De bebouwing mag dan over die grens heen zonder dat de kaart behoeft te worden aangepast. Het is dus een "open" bouwgrens. Dit is een belangrijk verschil met het principe van een bouwblok. De "agrarische bedrijfscentra" in de AHS en het kwetsbare deel van de GHS zijn ruim begrensd indien het volwaardige perspectiefvolle bedrijven betreft. De overige agrarische bedrijfscentra zijn beperkt begrensd met vier harde bebouwingsgrenzen; doorgroei is mogelijk na toetsing van de volwaardigheid (vrijstelling). Ook binnen de AHS is dit onderscheid van belang geacht omdat een goede ontwikkeling van perspectiefvolle bedrijven prioriteit heeft mede gezien het reeds grote aantal vestigingen in de AHS.

De "agrarische bedrijfscentra" in het zeer kwetsbare deel van de GHS zijn begrensd met vier harde bebouwingsgrenzen. De perspectiefvolle volwaardige bedrijven zijn hierbij zodanig begrensd dat vervangende nieuwbouw, niet-substantiële uitbreiding en bouwwerken, zoals sleufsilo's in dit vlak redelijk flexibel kunnen worden gesitueerd. Er is geen voorkeursrichting voor een uitbreiding in de zin van een "zachte" bebouwingslijn aangegeven. De overige bedrijven zijn hierbij beperkter begrensd.

Omdat de oppervlakte bebouwing met een "open" bebouwingslijn op deze wijze ongelimiteerd is, is in aansluiting op de indeling van GHS en AHS een maximum gesteld:

- in de AHS en het kwetsbare deel van de GHS is voor volwaardige bedrijven uitgegaan van een maximale oppervlakte gebouwen van 6.000 m², gebaseerd op

- 60% van 1 ha. Via een wijzigingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders kan dit volgens een nadere afweging worden uitgebreid tot maximaal 9.000 m².
- voor de overige agrarische bedrijven is uitgegaan van de bestaande bebouwde oppervlakte plus 10% uitbreidingsmogelijkheid van de gebouwen.
Via een wijzigingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders kan dit volgens een nadere afweging worden uitgebreid tot maximaal plus 25%.
- in het zeer kwetsbare deel van de GHS is voor agrarische bedrijven uitgegaan van de bestaande gebouwen plus niet substantiële uitbreiding 10% uitbreiding. Via een wijzigingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders kan dit volgens een nadere afweging voor volwaardige en in het gebiedsbeleid passende bedrijven worden uitgebreid, indien deze uitbreiding uitdrukkelijk noodzakelijk is om de continuïteit van de perspectiefrijke bedrijven te behouden. Van een niet substantiële uitbreiding is sprake indien geen wijziging van de milieuvergunning noodzakelijk is.
- voor alle volwaardige tuinbouwbedrijven is voor de bouw mogelijkheden uitgegaan van de bestaande oppervlakte gebouwen plus 25 % uitbreidingsmogelijkheid in de AHS en 10 % in de GHS, waarbij de oppervlakte glas afzonderlijk op de plankaart is aangegeven met een "kassenvlak" overeenkomstig de bestaande situatie. Via een vrijstellingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders kan het kassenvlak in de AHS worden uitgebreid tot maximaal 2 ha.

Nieuwvestiging

Bij het nieuw vestigen van agrarische bedrijven gaat het plan steeds uit van volwaardige bedrijven. Het plan wil verdere versterking van het buitengebied tegengaan en daarom dienen nieuwe agrarische bedrijven in de eerste plaats te onderzoeken of hervestiging op een voormalig agrarisch bedrijf mogelijk is in het kader van een bedrijfssamenvoeging; daarbij in het kader van de belangenafweging te worden onderzocht op plaatsing buiten de GHS niet mogelijk is. Het plan heeft een sterke voorkeur voor deze vestigingsmogelijkheid. Het nieuw te vestigen bedrijf dient aan te tonen op dit punt de nodige inspanningen te hebben verricht.

In het verlengde van het streekplan is nieuwvestiging in de GHS niet mogelijk tenzij het hervestiging betreft. Nieuwvestiging kan dan uitsluitend via de procedure van een planherziening.

Nieuwvestiging in de AHS is, na onderzoek naar hergebruik, mogelijk waarbij de randvoorwaarden van de gebiedsbestemming en overige algemene voorwaarden dienen te worden gevolgd.

Gebiedsbestemmingen en landbouw

De ontwikkelingen in de landbouw dienen afgestemd te zijn op de kwaliteiten van het gebied en dienen gericht te zijn op herstel van het milieu en het water (tegengaan verdroging). Een gezond produktiemilieu is ook voor de landbouw ten behoeve van een duurzame bedrijfsvoering van groot belang. De kwaliteiten van het plangebied zijn in hoofdzaak vertaald in de onderverdeling Groene Hoofdstructuur en Agrarische Hoofdstructuur (GHS en AHS). Deze hoofdlijn is op plankaart 1 "Ruimtelijke hoofdstructuur". De AHS en GHS zijn op basis van de natuurgegevens verder onderverdeeld waarbij de huidige "verweving" tussen landbouw en natuur uitgangspunt is. Dit leidt tot

de volgende gebiedsbestemmingen die op plankaart 2 "Bestemmingenkaart" zijn aangegeven:

- AHS: "Agrarisch gebied -A-"
- GHS: "Agrarisch gebied met natuurontwikkelingspotenties -Ano-"
- GHS: "Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarden, zeer kwetsbaar -AN-"
- GHS: "Agrarisch gebied met gebiedseigen natuurwaarden, kwetsbaar -An-"

De landschappelijke kwaliteit is niet direct in de gebiedsafweging betrokken, maar is apart aangegeven. Aandacht voor bijvoorbeeld "openheid" is aangegeven op plankaart 3 "Toetsingskaart".

Voor de planuitwerking er voor de toetsing in het kader van het beheer van het gebied (zoals gebruiksbepalingen en aanlegvergunningen) is de volgende benadering van belang.

De begrenzing van de gebiedsbestemmingen AN, An, Ano en A is afgeleid van de gegevens van de provinciale inventarisatie, het landschapsbeleidsplan De Meijerij, luchtfoto's en enkele aangereikte gegevens uit het gebied. Deze gegevens hebben geleid tot een beoordeling van de natuurwaarde. Omdat bij deze beoordeling de provinciale gegevens sterk richtinggevend zijn geweest, sluiten de gebiedsbestemmingen in grote lijn aan bij de streekplankaart van de GHS en AHS. Wat betreft de "bestaande" of "actuele" natuurwaarde is het jaar waarin deze inventarisaties hebben plaatsgevonden het vertrekpunt. Het gaat er niet om dat bij de planvaststelling of bij toekomstige toetsingen de waarde al dan niet aanwezig is. Het gaat er om dat in het jaar of de jaren waarin de inventarisaties zijn uitgevoerd, die waarden aanwezig waren en dat de abiotische kenmerken (bodem, water) en het beheer (landbouw, bermenbeheer, slotenbeheer) die waarden nog steeds mogelijk maken. Praktisch gezien betekent dit dat bij de toetsing van een bouw- of aanlegvergunning geen beoordeling plaatsvindt van de natuurwaarde, en dat geen ecologische onderzoek hoeft te worden gedaan. Bij de toetsing zal de afweging zodanig plaatsvinden als ware de natuur aanwezig en zal met behulp van nadere eisen situering worden gegeven aan een eventuele vergunning. Bovendien biedt deze benadering een goede basis voor vrijwillige afspraken en samenwerking.

In de gebieden in de AHS zijn alle agrarische ontwikkelingen mogelijk die zowel op bedrijfsniveau als voor de sector van belang zijn, met inachtneming van de enkele gebiedsaanwijzingen voor landschap en dergelijke. Een goede ruimtelijke sturing van de bedrijfsontwikkeling is echter gewenst. Zoals hiervoor is beschreven komt in enkele gebieden een grote variatie aan bedrijfstypen voor. Deze verschillende bedrijfstakken kunnen elkaars ontwikkeling (vaak onbedoeld) belemmeren. Aan de andere kant kan een bedrijfstak waarvan vele bedrijven bij elkaar liggen, de bedrijfstak juist versterken.

In de gebieden binnen de GHS dient de landbouwkundige ontwikkeling te worden afgestemd op de gewenste bescherming van natuurwaarden, net zo goed als de beoogde natuurontwikkeling dient te worden afgestemd op voortzetting van de landbouw. In het algemeen sluit het huidige landbouwkundige gebruik aan bij deze waarden. Dit betreft met name de rundveehouderij, al dan niet gedeeltelijk met bouwlanden en niet-grondgebonden veehouderij als neventak. Bij de veehouderijtakken

geldt dat deze, indien ze voldoen aan de milieu-normstellingen van ammoniakemissie en bemesting, samen kunnen gaan met landschaps- en natuurwaarden. Op bedrijfsniveau kunnen de verschillen echter groot zijn: er zijn vele "bedrijfsstijlen".

In de GHS is het plan gericht op het bieden van voldoende toekomstperspectief voor de bestaande agrarische bedrijfscentra. Het plan gaat er vanuit dat de volwaardige bedrijven voldoende mogelijkheden krijgen om volwaardig te blijven, op een verantwoorde landbouw-economische wijze. Uitbreidingen zijn mogelijk maar dienen uitdrukkelijk noodzakelijk te zijn om de continuïteit van het bedrijf te behouden. Bedrijven met onvoldoende toekomstperspectief mogen ten opzichte van de bestaande situatie met maximaal 10% uitbreiden.

Bedrijfswoning

Elk op de plankaart aangegeven agrarisch bedrijfscentrum beschikt over een bedrijfswoning. De maximale inhoud van de bedrijfswoning mag 600 m³ bedragen.

Een tweede agrarische bedrijfswoning is slechts in enkele bedrijfsituaties noodzakelijk. Aan het oprichten van een tweede woning zal slechts in uitzonderingsgevallen medewerking worden verleend. Gezien de ontwikkelingen in de landbouw (te verwachten bedrijfsbeëindigingen) en de bouwstroom binnen de gemeente dienen de betrokkenen in de eerste plaats te zoeken naar vrijkomende woningen in het buitengebied of in de bebouwde kommen. In de tweede plaats is voor opvolgingssituaties en voor de enkele bedrijfssituatie waarbij extra woonruimte ter plekke onontbeerlijk is, de mogelijkheid voor vergroting van de inhoud van de dienstwoning opgenomen teneinde dubbele bewoning mogelijk te maken. Indien dit aantoonbaar geen oplossing biedt kan de bouw van een tweede dienstwoning worden overwogen.

Vrijkomende gebouwen en functiewisseling

In de gemeente Boxtel zullen ook de komende jaren veel bedrijven hun bedrijfsvoering beëindigen. Op basis van de gegevens zou dit circa vijf bedrijven per jaar kunnen betreffen. Bij beëindiging van de agrarische functie komen de bedrijfsgebouwen vrij. Het plan streeft ernaar dat in het kader van het tegengaan van versterking van het buitengebied deze gebouwen bij voorkeur gebruikt worden door de overige agrarische bedrijven. Bij nieuwe bouwaanvragen zal de mogelijkheid van hergebruik en sloop van oude gebouwen serieus moeten worden overwogen. Bij aanvragen voor nieuwvestiging (al dan niet als gevolg van bedrijfssplitsing) zal de voorkeur uitgaan naar hervestiging in voormalige agrarische bedrijven.

Het plan gaat er daarnaast vanuit dat ook vervangende functies in deze gebouwen mogelijk zijn. Met vervangend gebruik krijgen de gebouwen een bepaalde functionaliteit die moet voorkomen dat enerzijds zich ongewenste ontwikkelingen voordoen, en anderzijds een ruimtelijke verbetering wordt bereikt. Het plan laat die vervangende functies in die gebouwen toe die een ruimtelijke verbetering betekenen en die geen milieubelasting tot gevolg hebben. Het toelaten van vervangende functies is gekoppeld aan het opruimen van een deel van de gebouwen en aan het mogelijk maken van vervangende nieuwbouw tezamen met sloop van een deel van de gebouwen (ruimtelijke verbetering door minder gebouwen), en reductie van de milieubelasting (inleveren mestquotum; beëindiging ammoniakemissie).

Omschakeling en grondgebruik

Omschakeling is het overstappen door een agrarisch bedrijf naar een andere sector van de landbouw. Ook het toevoegen van een neventak wordt hieronder begrepen. Omschakeling naar glastuinbouw is uitsluitend mogelijk in de AHS bij bedrijven die nu gericht zijn op de tuinbouw. Kassen zijn aangegeven met een "kassenvlak" op plankaart 2. Voor nieuwe kassen bij uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven moet een nieuw (vergroot) kassenvlak worden aangegeven. Omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij is volgens het streekplan in de GHS niet mogelijk. Hierbij is het volgende overwogen. Het bestemmingsplan richt zich op de ruimtelijke aspecten waarbij onderscheid wordt gemaakt in het bouwen en het gebruik. Voor het gebruik van stallen dienen de effecten afgewogen te worden in het kader van de milieuvergunning. Het is daarbij van belang dat deze effecten beantwoorden aan de doelstelling van de GHS waarbij het al dan niet grondgebonden karakter in eerste instantie of minder relevant is, ofwel bij de milieuvergunning beoordeeld moet worden. Het bouwen voor de niet-grondgebonden veehouderij wordt mogelijk geacht. Hierbij is uitgangspunt dat de bouwactiviteit niet leidt tot toename van de bebouwde oppervlakte (dus: vervangende nieuwbouw) en wel tot reductie ervan, én niet aanleiding geeft tot nieuwe bouwbehoefte, én leidt tot de beoogde milieudoelstellingen. Deze mogelijkheid wordt mede van belang geacht bij de realisatie van natuurontwikkeling. Dit is opgenomen in de bestemming "Agrarisch bedrijfscentrum". Op vergelijkbare wijze is ook ander gebruik/omschakeling van gebouwen beoordeeld.

Omschakeling van het grondgebruik is binnen de AHS mogelijk. Het bestemmingsplan kan uitsluitend eisen aan het grondgebruik stellen indien de gronden bepaalde waarden hebben, dan wel indien ander gebruik leidt tot niet gewenste ontwikkelingen, zoals nieuwe bebouwingsbehoefte. Vanuit de laatste gedachtengang is omschakeling in de GHS van wei- en bouwlanden naar tuinbouwgrond beperkt mogelijk, namelijk uitsluitend voor ter plekke aanwezige, perspectievolle bedrijven. Een aanlegvergunning voor het omzetten in tuinbouwgrond of bouwland is opgenomen voor de graslanden in de gebiedsbestemming AN, dat zijn dus de gebieden die op plankaart 3 "Toetsingskaart" zijn aangegeven als de in ecologisch opzicht belangrijke gebieden voor planten en plantengezelschappen. Ook voor de foerageergebieden van dassen is bescherming van een voldoende areaal graslanden opgenomen.

4.7 Niet-agrarische bedrijvigheid en burgerwoningen

4.7.1 Huidige situatie en ontwikkelingen

In het plangebied komt een groot aantal burgerwoningen voor. Daarnaast zijn er een tiental kleine, houten woonketen of tijdelijke woningen, en een tiental houten woningen in "Oostenrijkse" stijl aanwezig. In de notitie woonketen dd. 1983 wordt aangegeven dat de kwaliteit van de gebouwen in het kader van het bestemmingsplan buitengebied nader moet worden bekeken. Nader onderzoek heeft geleid tot een positieve woonbestemming.

In het plangebied zijn niet-agrarische bedrijven gevestigd. In het primair agrarisch gebied (bestemmingsplan 1975) liggen de meeste; dit betreft volgens een gemeentelijke inventarisatie van 1989 circa 15 bedrijven (handel, beton-, bouw-, timmer-, loonbedrijf, opslag) en 10 bedrijven van kleinere ruimtelijke omvang (kantoor, drukkerij, opslag, museum).

Bij de gemeente worden regelmatig verzoeken ingediend met de wens een nieuwe woning te mogen bouwen al dan niet met een bedrijfsactiviteit.

4.7.2

Beleidsafweging

Het plan gaat er van uit dat nieuwbouw van burgerwoningen en nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied niet mogelijk is.

Elke (bestaande, legaal aanwezige) woning is positief bestemd. Voor de woningen is bepaald:

- burgerwoningen met een inhoud groter dan 450 m³ behouden de bestaande inhoud als maximale bouwmogelijkheid;
- burgerwoningen met een inhoud kleiner dan 450 m³ mogen de woning vergroten met 20% ten opzichte van de bestaande situatie, waarbij de inhoud niet groter mag worden dan 450 m³;
- dienstwoningen van agrarische en niet-agrarische bedrijven mogen een inhoud hebben van maximaal 600 m³, of meer indien deze thans meer is.

Bestaande bedrijvigheid zal worden gehandhaafd. Afhankelijk van de locatie en de aard van de bedrijvigheid kan een bescheiden uitbreiding mogelijk zijn. Dit dient per geval nauwkeurig te worden aangegeven.

Het plan streeft naar beëindiging van niet-agrarische bedrijvigheid (naast de reeds genoemde uitplaatsing van intensieve agrarische bedrijvigheid in de Groene Hoofdstructuur). Dit kan worden gestimuleerd door op de plaats van de bedrijfsgebouwen (in afwijking van het uitgangspunt geen nieuwe woningen toe te laten) de nieuwbouw van een woning toe te staan (onder voorwaarden van sloop van bedrijfsgebouwen met een minimale oppervlakte en van het verdwijnen van de milieubelasting). Vooral in aansluiting op de bebouwde kommen of in bebouwingslinten zou dit wenselijk zijn. Deze optie is echter niet in het plan opgenomen.

Het plan is gericht op behoud van de karakteristieke bebouwing. Rijks- en gemeentelijke monumenten dienen zo veel mogelijk te worden behouden. Deze zijn op plankaart 2 aangegeven. Ten behoeve van het behoud van de monumenten kan, indien geen andere financiële mogelijkheden aanwezig zijn, splitsing in twee wooneenheden plaatsvinden. De overige waardevolle bebouwing is aangegeven op een bijlagelijst bij de voorschriften.

4.8

Milieu

4.8.1

Huidige situatie en ontwikkelingen

De kwaliteit van bodem, lucht en water vormen de basis van de kwaliteit van het buitengebied. Met name bodem en water zijn in verschillende mate gevoelig voor schadelijke stoffen. Hierna zullen enkele effecten die van belang kunnen zijn voor het bestemmingsplan worden genoemd. Het is hierbij van belang te onderkennen dat effecten elkaar kunnen versterken.

1. Verzuring

De aard van de bodem bepaalt van de gevoeligheid voor verzuring, door neerslag met verzurende stoffen. In Noord-Brabant bestaat de totale zuurlast voor 21,8 % uit zwaveloxyden, voor 45,2 % uit stikstofoxyden en voor 33,0 % uit ammoniak (Provinciaal Milieubeleidsplan). Zwavel- en stikstofoxyden vormen de uitstoot van elektriciteitscentrales, industrie en verkeer; ammoniak komt vrijwel geheel van de veehouderij. Vooral ammoniak slaat dichtbij de bron neer: deze verzuring heeft daarom vooral een regionaal karakter.

De effecten van verzuring zijn een afname van de vitaliteit van de bossen, verarming van de flora en daarmee van de fauna, en een verandering van de (landbouwkundige) bodemvruchtbaarheid. De effecten van verzuring worden versterkt door verdroging (geen opvang door grondwater) en door vermesting.

De verzuring is onderwerp van de in het kader van de Hinderwet (thans Wet milieubeheer) opgestelde richtlijn "Ammoniak en veehouderij". Hierin wordt aangegeven welke ammoniakemissie van veestallen toelaatbaar is in relatie tot de afstand tot natuur- en landschapselementen.

2. Vermesting

Vermesting treedt op wanneer meer meststoffen worden aangevoerd dan door de plant (kunnen) worden opgenomen.

De meststof fosfaat wordt aan bodemdeeltjes gebonden. Is deze mogelijkheid benut dan spoelt fosfaat uit naar het (grond)water. Het milieubeleid is thans gericht op het voorkomen van de uitspoeling van fosfaat. Hiertoe zijn fosfaatsnormen in het "Besluit Dierlijke Meststoffen" opgenomen die uitgaan van de maximale opnamecapaciteit van de plant; de mate van verzadiging van de bodem ter plekke is onderwerp van discussie. Naast fosfaat speelt nitraat (stikstof) een belangrijke rol. Nitraat wordt nauwelijks aan bodemdeeltjes gebonden en spoelt dus makkelijk uit. Natuurlijke leverantie van nitraat geschiedt door bodemleven al dan niet door afbraak van organisch materiaal. In de mineralenplannen van agrarische bedrijven is nitraat een belangrijke factor.

Daarnaast spelen overige meststoffen bij mesttoediening een rol (zoals Kalium, Magnesium, kalk).

Op grond van de Wet op de bodembescherming zijn door de provincie bodembeschermingsgebieden gericht op bescherming van de bodemkwaliteit als gevolg van verzuring of vermesting. De rijks- en provinciale overheid willen in deze gebieden met stimuleringsmaatregelen komen tot bijsturing van de aanwezige functies (met name landbouw) zodat de bodems beschermd worden. Deze gebieden vallen samen met de gebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur die vermestingsgevoelig zijn, en waarvoor bescherming tegen vermesting veelal noodzakelijk zal zijn. In het zuiden van het plangebied (omgeving Kinderbos) zijn gebieden gelegen die een belangrijke vermestende invloed kunnen hebben op aquatische natuurwaarden binnen de EHS (Natuurbeleidsplan Noord-Brabant, 1991).

3. Verdroging

Het aspect verdroging is beschreven in de paragraaf 4.3. Water.

4. Verspreiding

Als gevolg van diverse activiteiten worden stoffen in het milieu verspreid die er niet of in andere concentraties voorkomen. Deze stoffen kunnen zich eventueel via (grond)water verplaatsen. Te noemen zijn: uitstoot industrie en verkeer, uitspoeling afvallocaties, zwerfafval, residuen gewasbeschermingsmiddelen.

Nabij Luissel ligt een grondwaterbeschermingsgebied.

De volgestorte en afgedekte stortplaats Banisveld (gestort na afgraving tot zes meter onder maaiveld) vereist aandacht in verband met mogelijke uitstroming van vervuild water; de aanleg van beplanting is daarom vooralsnog uitgesteld.

5. Verstoring

Verstoring door geluid of aanwezigheid van mensen/voertuigen heeft vooral negatieve effecten op de fauna. De Kampina is aangewezen als stiltegebied.

4.8.2

Beleidsafweging

Het plan gaat er van uit dat het gemeentelijk milieubeleid wordt ondersteund door ontwikkelingen in samenhang met het milieubeleid te toetsen, en ontwikkelingen niet te toe laten die vanuit een oogpunt van milieubeleid niet gewenst zijn. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de richtlijnen van rijk en provincie zoals deze mede zijn verwoord en/of vertaald in het gemeentelijk milieubeleid. Het plan gaat uit van het stand-still beginsel voor ammoniak-emissie van agrarische bedrijven zoals dat is verwoord in het gemeentelijk milieubeleid.

De Leidraad veehouderij en milieu zal hierbij als uitgangspunt dienen. De Leidraad is het provinciale toetsingsinstrument voor het gemeentelijk milieubeleid. Het gemeentelijk milieubeleid zal nog nader moeten aangegeven welke gebieden voor welk onderdeel van het ammoniakbeleid in aanmerking komen. In het bestemmingsplan wordt er vanuit gegaan dat waar de Leidraad spreekt over ongunstige locaties dit de gebieden binnen de Groene Hoofdstructuur betreft, en waar de Leidraad spreekt over gunstige locaties het de Agrarische Hoofdstructuur betreft.

In de gebieden van de Agrarische Hoofdstructuur zijn de bestemde landschapselementen geen onderdeel van de toetsing van de Richtlijn Ammoniak en Veehouderij, en wel de natuurelementen met ecologische betekenis in de aangrenzende natuur- en bosgebieden (zie ook paragraaf 4.11). De elementen binnen de Groene Hoofdstructuur zijn onderwerp van toetsing. Volledigheidshalve wordt vermeld dat erf- en tuinbeplanting hier niet onder vallen.

Het beleid inzake verdroging en de verwerking in het plan is reeds verwoord in paragraaf 4.4 en 4.5.

4.9

Toerisme en recreatie

4.9.1

Huidige situatie en ontwikkelingen

Boxtel ligt in het hart van de Meierij dat deel uitmaakt van het Nationaal Landschap Midden-Brabant. Dit 40.000 ha grote gebied ontleent de recreatieve betekenis vooral aan de landschappelijke afwisseling, kleinschaligheid en aantrekkelijke elementen zoals beken, vennen en hoogteverschillen.

In de gemeente ligt een groot aantal wandel- en fietsroutes, die overigens geen van alle het centrum aandoen. Als uitwerking van het provinciale kanoplan zijn twee kanoroutes in ontwikkeling en in aanleg.

In Boxtel liggen:

- buiten het plangebied: Milieucentrum De Kleine Aarde, recreatieplas De Langspier (voor strandrecreatie in ontwikkeling), passantencamping Den Bergh, kinderboerderij, bakhuis de Takkenbos, hotelaccommodatie;
- in het plangebied: de natuur- en bosgebieden Kampina, De Geelders en Sparrenrijk, camping Dennenoord, drie kampeerboerderijen, geologisch museum Ammonietenhoeve, sport- en horecavoorzieningen. Op de voormalige stortplaats Banisveld wordt de modelvliegtuigsport beoefend. Een klein deel van de golfbaan ligt eveneens in het plangebied, grenzend aan de natuurgebieden.

In de gemeente worden jaarlijks diverse evenementen georganiseerd. De Heilig Bloedprocessie neemt hierbij een bijzondere plaats in.

In het provinciaal beleid ligt de gemeente Boxtel in het hart van het "toeristisch-recreatief ontwikkelingsgebied" Midden-Brabant. Het beleid hiervoor is gericht op behoud en versterking van de bestaande mogelijkheden, en met name op het bieden van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, vooral voor de lange termijn en gericht op (inter)nationaal niveau.

4.9.2

Beleidsafweging

In de gemeentelijke visie "Boxtel aan de Dommel" is afgewogen dat "toerisme niet ten koste mag gaan van natuur en milieu. Massatoerisme is niet aan de orde en dient te worden voorkomen. Er kan slechts sprake zijn van een "dunne" toeristisch-recreatieve structuur." Mede om het buitengebied te ontlasten en ter versterking van toerisme gericht op het centrum, is een centraal "ontvangst"-punt wenselijk. In dat kader wordt gesproken over de "Groene Poort" als centraal voorzieningspunt met een milieu-educatiecentrum in samenhang met bestaande centra (De Kleine Aarde).

Het beleid van toerisme en recreatie is vastgesteld in de nota "De Groene Poort geopend" (1994).

Voor het plangebied ligt het beleidsaccent daarmee op het behouden en waar nodig verbeteren van het recreatief medegebruik op de bestaande wegen en paden, zowel in het agrarisch gebied als in de natuur- en bosgebieden.

De fiets-, wandel- en/of ruiterpaden zijn onderdeel van de gebiedsbestemming en niet als zodanig op een kaart aangegeven, of zijn onderdeel van de voor verkeer bestemde wegen. In de gebiedsbestemmingen is recreatief medegebruik als medebestemming opgenomen, zodat fiets-, wandel en/of ruiterpaden op inrichtingsniveau kunnen worden vastgesteld. Voor eventuele verhardingen of voorzieningen is een aanlegvergunning opgenomen. Voor de aanleg van nieuwe fietspaden langs de bestemde wegen is een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

De vraag naar volkstuinen in het plangebied is momenteel gering; eventuele nieuwe ruimtelijke behoeften kunnen ontstaan door uitbreidingen van de bebouwde kom op gronden met volkstuinen (bijvoorbeeld uitbreidingen in Munsel). Het plan gaat er vanuit dat volkstuinen uitsluitend in de bestaande, en als zodanig bestemde volkstuinterreinen kunnen plaatsvinden (volkstuingebruik is in strijd met het agrarisch gebruik).

Het kamperen dient in de eerste plaats op de daartoe ingerichte kampeerterreinen plaats te vinden. Overeenkomstig het gestelde in de Kampeerwet/Wet op de openluchtrecreatie

verzet dit bestemmingsplan zich niet tegen het "kamperen bij de boer" in de gebieden A, Ano en An. Het "verblijfsrecreatie/recreatief nachtverblijf" in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen (kampeerboerderij) wordt in het kader van functiewisseling bij vrijkomende agrarische bebouwing mogelijk geacht in het gehele plangebied. Echter deze mogelijkheid dient zich te beperken tot de gebouwen.

De ontwikkeling van de Groene Poort is als uitwerkingsbevoegdheid voor een gebied in Den Eikenhorst opgenomen.

4.10 Infrastructuur en overig

4.10.1 Huidige situatie en ontwikkelingen

In het plangebied lopen twee spoorlijnen, enkele doorgaande wegen en leidingen. De plannen rond de spoorlijnen alsmede rond de zuidelijke ontsluitingsweg zijn opgenomen in afzonderlijke bestemmingsplannen. In voorbereiding is een 150 kV-tracé voor de elektriciteitsvoorziening en een nieuwe gasleiding.

In het kader van de landinrichting De Leijen-Oost zijn inrichtingsmaatregelen te verwachten. De verwachting is echter dat veranderingen in de situering van wegen en waterlopen beperkt zullen zijn.

4.10.2 Beleidsafweging

Het plan gaat uit van de bestaande wegen. Het beleid voor het verkeer is gericht op ontlasting van de wegen van het buitengebied voor doorgaand en sluipverkeer. Een goede afstemming dient plaats te vinden met het langzaam verkeer. Voor de aanleg van nieuwe, al dan niet vrijliggende fietspaden is een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Hierbij is voorzien in een maximale verbreding. De uitwerking van de wijzigingsbevoegdheid (realisatie- of inrichtingsplan) dient als basis van de grondverwerking. Het plan gaat er vanuit dat de huidige onverharde wegen onverhard zullen blijven. Deze zijn als zodanig bestemd indien zij deel uitmaken van het openbare wegennet. Overige onverharde of semi-verharde paden zijn onderdeel van de gebiedsbestemmingen. In beheer- en inrichtingsplannen kunnen deze paden worden vastgesteld.

Het plan voorziet in de algemene wijzigingsbevoegdheid om in het kader van een landinrichtingsproject nieuwe wegen en waterlopen aan te leggen. Voor het plaatsen van geluidwerende voorzieningen is een algemene vrijstelling opgenomen.

Een aantal kleine infrastructurele werken is opgenomen in het stelsel van aanlegvergunningen.

4.11 Natuur- en landschapselementen

4.11.1 Huidige situatie en ontwikkelingen

In het plangebied komen veel kleine natuur- en landschapselementen voor. Het gaat dan om houtwallen, heiderestanten, steilranden, poelen en dergelijke.

In het Landschapsbeleidsplan "De Meijerij" zijn deze geïnventariseerd en is als uitwerking van de landschapsvisie uitgewerkt welk beheer moet plaatsvinden per element. Daarnaast zijn de elementen geïnventariseerd aan de hand van luchtfoto's (d.d. maart 1993) en door gebiedskennis van de Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel.

In het Bermbeheersplan onverharde wegen, 1991 en Berm- en slootbeheersplan, 1990 is voor de verharde wegen en de zandwegen de betekenis van de bermen geïnventariseerd en is het beheer uitgewerkt. De gemeente Boxtel beheert buiten de bebouwde kom circa 150 km verharde wegen en circa 57 km onverharde wegen. In twee bermbeheersplannen is natuurvriendelijk bermbeheer uitgewerkt in afstemming met de verkeers- en civieltechnische functies en binnen de financiële mogelijkheden. Het bermbeheer is afgestemd op de aanwezigheid van bijzondere plantensoorten. Zo zijn Brede wespenorchis en knooppkruid veelvuldig aangetroffen. De bermen zijn een belangrijk onderdeel van de lokale ecologische infrastructuur.

De natuur- en landschapselementen zijn gevoelig voor bedreigingen, zoals verdroging, beschadiging of verzuring, en zijn daarom kwetsbaar. Voor de effecten van verzuring is door de rijksoverheid de Richtlijn Ammoniak en Veehouderij opgesteld welke afstandsnormen geeft voor veestallen tot de elementen wat betreft de toetsing van de ammoniakdepositie in het kader van de milieuvergunning. Het verzuringseffect treedt vooral op zandgronden, zodat dit aspect voor het hele plangebied van belang is. In het kader van de Richtlijn moet worden vastgesteld welke elementen voor verzuring gevoelig zijn. Grotere elementen zijn door de normen van de Richtlijn vastgesteld. Van belang hierbij is onderscheid te maken tussen elementen met grote betekenis voor de natuur en elementen met vooral landschappelijke betekenis naast algemene betekenis voor de natuur (zoals erfbeplanting). In de Richtlijn gaat het vooral om de eerste categorie.

4.11.2. Beleid en planuitwerking

Het beleid gaat uit van het behouden van de bestaande natuur- en landschapselementen als belangrijke dragers voor de natuur- en landschapswaarden. Ook streeft het plan naar de ontwikkeling (aanleg) van nieuwe elementen.

De verschillende natuur- en landschapselementen zijn als volgt uitgewerkt in beleid en planvoorschriften.

- a. Bermen, slootkanten en bomenrijen langs wegen: deze zijn opgenomen in, en daarmee onderdeel van, de bestemming "Verkeersdoeleinden". Verharde en te behouden onverharde wegen zijn hierbij onderscheiden. De natuur- en landschapswaarden van de bermen, slootkanten en bomenrijen zijn als medebestemming bij alle wegen aangegeven in de doeleindenomschrijving van "Verkeersdoeleinden". De aard van de waarden en het beheer is onderwerp van het bermenbeheersplan. Ingrijpende veranderingen in de bermen zijn gebonden aan een aanlegvergunning.
- b. Kleine oppervlakten met houtopstanden, natuurlijke graslanden en dergelijke, die niet onderdeel zijn van wegen of waterlopen: deze zijn bestemd als "Natuur- en landschapselement" op plankaart 2, indien het van belang is om de situering vast te leggen. Elementen die te gering van omvang zijn, zoals een rij knotwilgen, of die onderdeel zijn van een erf, tuin, weg, waterloop of bosgebied zijn niet bestemd.
Er is onderscheid gemaakt in:
 - landschapselementen: vooral visueel van belang (landschappelijk) en voor algemene natuurwaarden. Deze elementen zijn niet in die zin ecologisch

- waardevol dat ze moeten worden aangemerkt als een voor verzuring gevoelig element;
 - natuurelementen: vooral ecologisch van belang naast een algemene landschappelijke betekenis. Deze elementen zijn gevoelig voor verzuring en dienen getoetst te worden in het kader van de Richtlijn Ammoniak en Veehouderij.
- c. Kaden, houtopstanden en oevers langs beken en waterlopen: deze zijn opgenomen in, en daarmee onderdeel van, de bestemmingen "Beken met gebiedseigen natuurwaarde" en "Beken, waterlopen en water". Dit is op dezelfde wijze geregeld als bij de wegen (zie a.);
- d. Houtwallen aansluitend en onderdeel van bosgebieden of natuurgebieden zijn zo veel mogelijk opgenomen in de bestemmingen "Natuurgebied" en "Multifunctioneel bosgebied".

4.12. Fietsroutes

Binnen de gemeente is, mede in relatie tot de Landinrichting en het provinciaal beleid met betrekking tot fietsroutes, beleid geformuleerd ten aanzien van het verbeteren en/of aanleggen van fietsroutes. Bij de bepaling van hoofdroutes is ervan uitgegaan dat toekomstige woon- en werkgebieden ook goed voor de fiets ontsloten moeten worden. Verder zijn fietsroutes ook voor het recreatief medegebruik van groot belang.

Door combinatie van de aanwezige fietsvoorzieningen en de geconstateerde tekortkomingen in het hoofdrouthenet kan bepaald worden welke maatregelen nodig zijn om het netwerk van Bostel gestalte te geven. Deze uitwerking kan in principe het best routegewijs geschieden.

Bij de uitwerking dient in dit geval rekening te worden gehouden met:

1. Fietsroutes die onderdeel uitmaken van het hoofdfietsnetwerk dienen zoveel als mogelijk "in de voorrang" te verlopen.
2. Langs wegen en straten met veel zijwegen en veel erfontsluitingen zijn vrijliggende fietspaden uit veiligheidsoverwegingen ongewenst. Dit houdt in dat op de meeste wegen en straten met een verkeersfunctie fietsstroken nodig zijn. Alleen langs drukke invalswegen en ringwegen zijn vrijliggende fietspaden gewenst.
3. Daar waar vrijliggende fietspaden overgaan in fietsstroken dient de fietser altijd fysieke rugdekking te krijgen. De fietser dient zoveel mogelijk fysiek afgeschermd te worden van de rijbaan van het autoverkeer vlak voor een kruispunt dan wel verkeersplein.
4. Uit comfort-overwegingen dient bij extreem drukke fietsroutes afgeweken te worden van "standaardmaten". Een fietspad mag best eens 3 m breed zijn (in één richting). Eveneens uit comfort-overwegingen is de vlakheidseis aan fietsvoorzieningen: indien mogelijk een asfaltverharding.
5. Daar waar hoofdfietsroutes elkaar kruisen dient extra aandacht besteed te worden aan de vormgeving van het kruispunt: veiligheid, comfort, uniformiteit, etc.

Voor de zeven hoofdroutes binnen de gemeente zijn concrete maatregelen weergegeven. Deze zijn bedoeld om uiteindelijk een aantrekkelijk en veilig fietsklimaat in Boxtel te creëren, waarbij de doorstroming en bereikbaarheid per auto daar waar mogelijk ondergeschikt gesteld wordt.

Voor de doorgaande routes zullen concrete maatregelen worden voorgesteld voor de oost-westas.

De maatregelen voor de noord-zuidas zullen ter sprake komen bij de herinrichting van deze route. Dit geldt ook voor de fietsroute met betrekking tot de Zuidelijke Ontsluitingsweg. De maatregelen variëren van het eenvoudig aanbrengen van fietsstroken tot de aanleg van een fietstunnel.

Op de doorgaande (interlocale) fietsroutes zijn voor een deel fietsvoorzieningen aangebracht of zullen fietsvoorzieningen worden aangebracht. Voor de routes waar het één en ander nog ontbreekt zullen in overleg en in samenwerking met de betreffende gemeenten en overige instanties maatregelen moeten worden getroffen. Wel kan hierover het volgende gezegd worden:

- richting 's-Hertogenbosch: bij de ombouw van de rijksweg zal vanaf De Ketting in noordelijke richting tot Venrode een fietsvoorziening worden aangebracht. Het vervolgttraject kan dan over de nieuw aan te leggen parallelweg plaatsvinden;
- richting St. Michielsgestel: bij de ombouw van de rijksweg zal deze route worden voorzien van een tunnel. De fietsverbinding tot de gemeentegrens ontbreekt nog;
- richting Schijndel: deze route beschikt over een adequate fietsvoorziening;
- richting Gemonde: het traject vanaf de Schijndelsedijk tot aan de Boomstraat zal worden aangepakt in het kader van de ruilverkaveling en voorzieningen zullen worden getroffen ten behoeve van het fietsverkeer. Het vervolgttraject kan dan via de Boomstraat verlopen;
- richting Liempde: na gereedkomen van de plannen met betrekking tot de Zuidelijke Ontsluitingsweg zal de Liempdseweg voor het gemotoriseerde verkeer nauwelijks van betekenis zijn en de bestaande infrastructuur kan fungeren als fietsvoorziening;
- richting Eindhoven: in de plannen van de Zuidelijke Ontsluitingsweg zullen de maatregelen ten behoeve van deze route worden meegenomen;
- richting Oirschot: bij de ombouw van de spoorlijn zal de Oirschotseweg worden voorzien van een tunnel waarbij rekening is gehouden met het fietsverkeer. De fietsvoorziening moet nog worden gerealiseerd;
- richting Lennisheuvel: de doortrekking van het fietspad vanuit het industrieterrein in de richting van Lennisheuvel moet nog geschieden;
- richting Oisterwijk: deze route valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie en beschikt nog niet over een adequate fietsvoorziening;
- richting Esch: het fietspad in de richting Esch is onlangs gerealiseerd.

Teneinde het overzicht aan te geven zijn op bijgaande afbeeldingen zowel de fietsroutes Oost-centrum als de doorgaande routes aangegeven.

- waardevol dat ze moeten worden aangemerkt als een voor verzuring gevoelig element;
- natuurelementen: vooral ecologisch van belang naast een algemene landschappelijke betekenis. Deze elementen zijn gevoelig voor verzuring en dienen getoetst te worden in het kader van de Richtlijn Ammoniak en Veehouderij.
- c. Kaden, houtopstanden en oevers langs beken en waterlopen: deze zijn opgenomen in, en daarmee onderdeel van, de bestemmingen "Beken met gebiedseigen natuurwaarde" en "Beken, waterlopen en water". Dit is op dezelfde wijze geregeld als bij de wegen (zie a.);
- d. Houtwallen aansluitend en onderdeel van bosgebieden of natuurgebieden zijn zo veel mogelijk opgenomen in de bestemmingen "Natuurgebied" en "Multifunctioneel bosgebied".

4.12. Fietsroutes

Binnen de gemeente is, mede in relatie tot de Landinrichting en het provinciaal beleid met betrekking tot fietsroutes, beleid geformuleerd ten aanzien van het verbeteren en/of aanleggen van fietsroutes. Bij de bepaling van hoofdroutes is ervan uitgegaan dat toekomstige woon- en werkgebieden ook goed voor de fiets ontsloten moeten worden. Verder zijn fietsroutes ook voor het recreatief medegebruik van groot belang.

Door combinatie van de aanwezige fietsvoorzieningen en de geconstateerde tekortkomingen in het hoofdrouthenet kan bepaald worden welke maatregelen nodig zijn om het netwerk van Boxtel gestalte te geven. Deze uitwerking kan in principe het best routegewijs geschieden.

Bij de uitwerking dient in dit geval rekening te worden gehouden met:

1. Fietsroutes die onderdeel uitmaken van het hoofdfietsnetwerk dienen zoveel als mogelijk "in de voorrang" te verlopen.
2. Langs wegen en straten met veel zijwegen en veel erfontsluitingen zijn vrijliggende fietspaden uit veiligheidsoverwegingen ongewenst. Dit houdt in dat op de meeste wegen en straten met een verkeersfunctie fietsstroken nodig zijn. Alleen langs drukke invalswegen en ringwegen zijn vrijliggende fietspaden gewenst.
3. Daar waar vrijliggende fietspaden overgaan in fietsstroken dient de fietser altijd fysieke rugdekking te krijgen. De fietser dient zoveel mogelijk fysiek afgeschermd te worden van de rijbaan van het autoverkeer vlak voor een kruispunt dan wel verkeersplein.
4. Uit comfort-overwegingen dient bij extreem drukke fietsroutes afgeweken te worden van "standaardmaten". Een fietspad mag best eens 3 m breed zijn (in één richting). Eveneens uit comfort-overwegingen is de vlakheidseis aan fietsvoorzieningen: indien mogelijk een asfaltverharding.
5. Daar waar hoofdfietsroutes elkaar kruisen dient extra aandacht besteed te worden aan de vormgeving van het kruispunt: veiligheid, comfort, uniformiteit, etc.

Voor de zeven hoofdroutes binnen de gemeente zijn concrete maatregelen weergegeven. Deze zijn bedoeld om uiteindelijk een aantrekkelijk en veilig fietsklimaat in Boxtel te creëren, waarbij de doorstroming en bereikbaarheid per auto daar waar mogelijk ondergeschikt gesteld wordt.

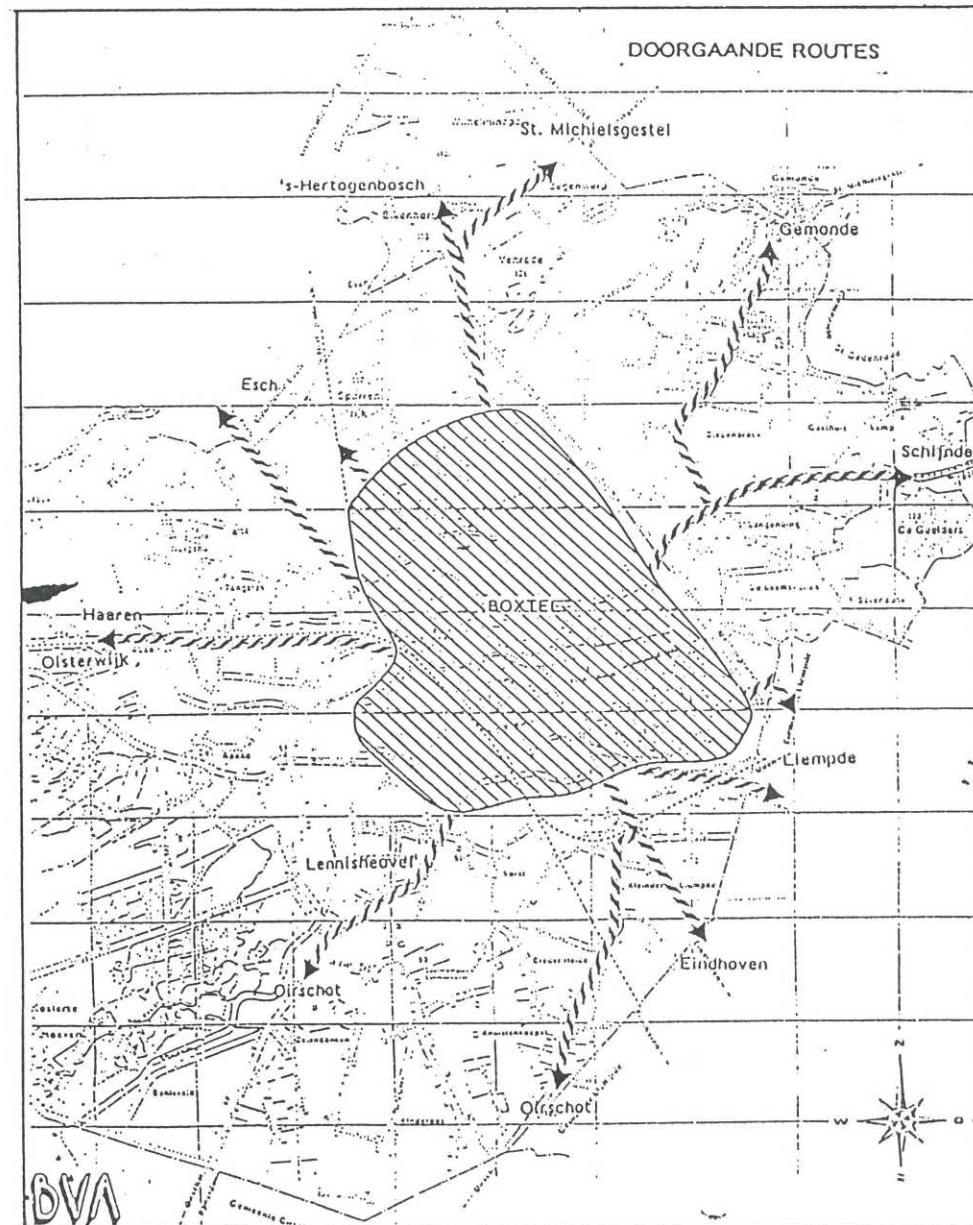
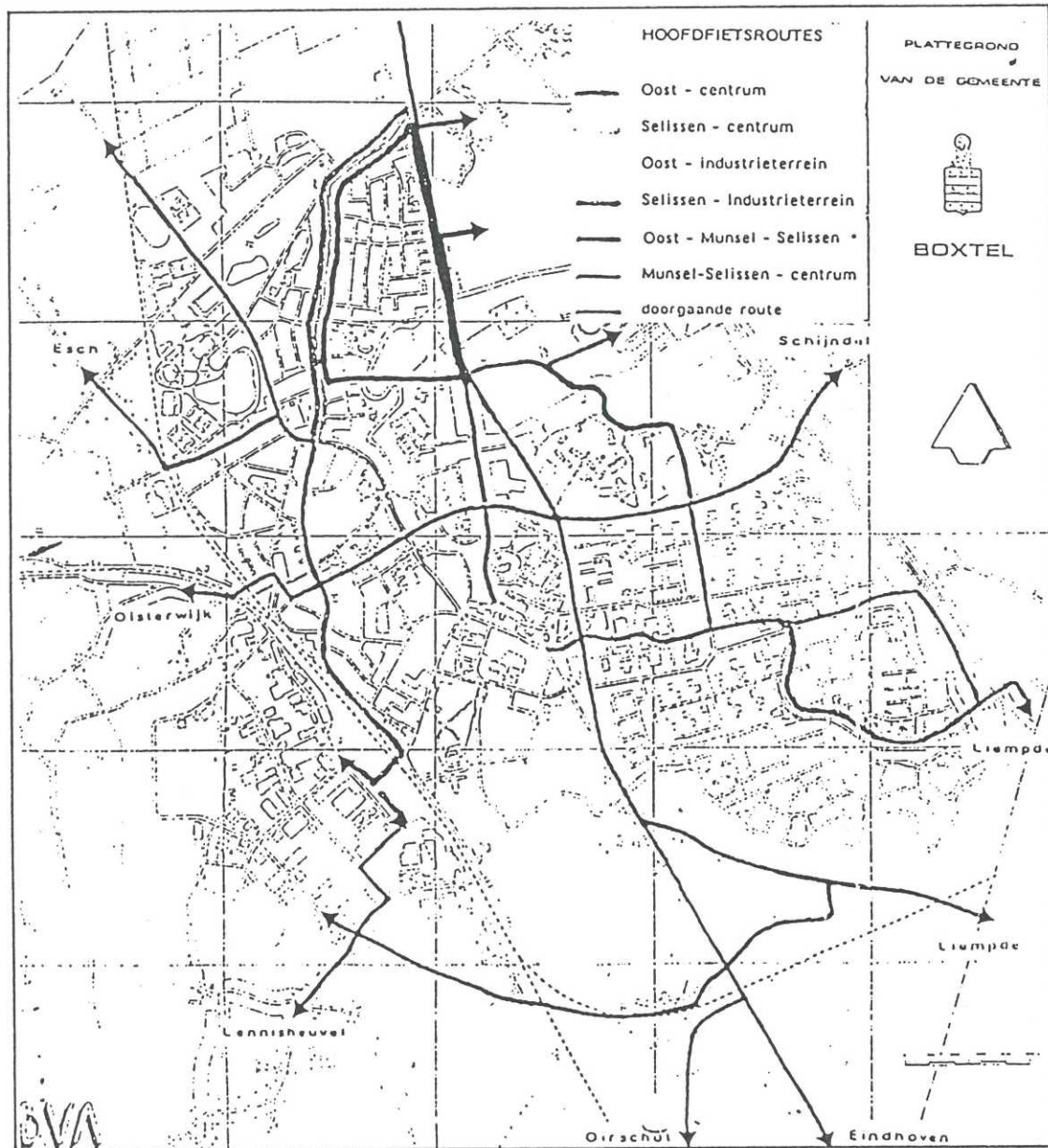
Voor de doorgaande routes zullen concrete maatregelen worden voorgesteld voor de oost-westas.

De maatregelen voor de noord-zuidas zullen ter sprake komen bij de herinrichting van deze route. Dit geldt ook voor de fietsroute met betrekking tot de Zuidelijke Ontsluitingsweg. De maatregelen variëren van het eenvoudig aanbrengen van fietsstroken tot de aanleg van een fietstunnel.

Op de doorgaande (interlocale) fietsroutes zijn voor een deel fietsvoorzieningen aangebracht of zullen fietsvoorzieningen worden aangebracht. Voor de routes waar het één en ander nog ontbreekt zullen in overleg en in samenwerking met de betreffende gemeenten en overige instanties maatregelen moeten worden getroffen. Wel kan hierover het volgende gezegd worden:

- richting 's-Hertogenbosch: bij de ombouw van de rijksweg zal vanaf De Ketting in noordelijke richting tot Venrode een fietsvoorziening worden aangebracht. Het vervoltraject kan dan over de nieuw aan te leggen parallelweg plaatsvinden;
- richting St. Michielsgestel: bij de ombouw van de rijksweg zal deze route worden voorzien van een tunnel. De fietsverbinding tot de gemeentegrens ontbreekt nog;
- richting Schijndel: deze route beschikt over een adequate fietsvoorziening;
- richting Gemonde: het traject vanaf de Schijndelsedijk tot aan de Boomstraat zal worden aangepakt in het kader van de ruilverkaveling en voorzieningen zullen worden getroffen ten behoeve van het fietsverkeer. Het vervoltraject kan dan via de Boomstraat verlopen;
- richting Liempde: na gereedkomen van de plannen met betrekking tot de Zuidelijke Ontsluitingsweg zal de Liempdseweg voor het gemotoriseerde verkeer nauwelijks van betekenis zijn en de bestaande infrastructuur kan fungeren als fietsvoorziening;
- richting Eindhoven: in de plannen van de Zuidelijke Ontsluitingsweg zullen de maatregelen ten behoeve van deze route worden meegenomen;
- richting Oirschot: bij de ombouw van de spoorlijn zal de Oirschotseweg worden voorzien van een tunnel waarbij rekening is gehouden met het fietsverkeer. De fietsvoorziening moet nog worden gerealiseerd;
- richting Lennisheuvel: de doortrekking van het fietspad vanuit het industrieterrein in de richting van Lennisheuvel moet nog geschieden;
- richting Oisterwijk: deze route valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie en beschikt nog niet over een adequate fietsvoorziening;
- richting Esch: het fietspad in de richting Esch is onlangs gerealiseerd.

Teneinde het overzicht aan te geven zijn op bijgaande afbeeldingen zowel de fietsroutes Oost-centrum als de doorgaande routes aangegeven.

5 HANDHAVING EN UITVOERBAARHEID

De handhaving en uitvoerbaarheid van het beleid is van toenemend belang voor de kwaliteit van het buitengebied. In dit hoofdstuk worden de mogelijkheden en het beleid in deze toegelicht.

5.1 Handhaving van het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is bindend voor zowel de (gemeentelijke) overheid als burger. Meer dan in het verleden is het beleid gericht op handhaving van het bestemmingsplan en de daadwerkelijke sanctionering van overtredingen.

Ter aanvulling van de bestaande gegevens voor het gehele plangebied zijn begin 1993 luchtfoto's genomen. Deze luchtfoto's worden met andere gegevens, van belang geacht bij de controle op illegale activiteiten. Met de bestaande gegevens, een scherpere controle en een aangescherpt beleid, zal meer dan voorheen, naleving van het bestemmingsplan worden afgedwongen. Daarnaast is het gemeentelijk archief met de in de loop der tijd verleende vergunningen van belang. Controle van feitelijke ontwikkelingen en toetsing aan de bepalingen van het bestemmingsplan is van eminent belang. Controle kan worden bevorderd door het aanstellen van een of meerdere opsporingsambtenaren als bedoeld in artikel 63 van de Wet op de ruimtelijke ordening. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente, daarnaast kunnen ook derden belanghebbenden vorderen dat de bepalingen van het bestemmingsplan worden nageleefd. Handhaving kan daarbij plaatsvinden via publiekrechtelijke, privaatrechtelijke en, mede afhankelijk van het Openbaar Ministerie, ook via strafrechtelijke weg. In het ruimtelijke bestuursrecht is de gemeente op grond van de Gemeentewet bevoegd tot het toepassen van bestuursdwang ten aanzien van ontwikkelingen die strijdig zijn met de bepalingen van het bestemmingsplan.

5.2 Uitvoerbaarheid algemeen

5.2.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Een goed beheer van het landelijk gebied wordt maatschappelijk van groot belang geacht. Met name de aandacht voor natuurbeheer en natuurontwikkeling, de agrarische functie, het recreatief medegebruik en de afstemming tussen ruimtelijke ordeningsbeleid en milieubeleid staat in de belangstelling. Daarbij wordt aan de noodzaak te beschikken over een goed juridisch instrumentarium veel waarde toegekend. Het voorliggende bestemmingsplan heeft daarin, met name voor wat betreft de planologische aspecten (functioneel en ruimtelijk beheer en ontwikkeling), een belangrijke plaats. Daarnaast zijn er andere juridische instrumenten om de gewenste functionele en ruimtelijke ontwikkelingen en het beleid ten aanzien van onder meer milieukwaliteit, recreatief medegebruik en herinrichting te sturen. Deze instrumenten zijn veelal gebaseerd op sectorale wetgeving en sectorale regelingen (subsidies). Het maatschappelijk draagvlak om te komen tot een meer duurzaam gebruik van het buitengebied, wordt aanwezig geacht; het voorliggend bestemmingsplan voorziet daarbij in één van de instrumenten voor de uitvoering van de beleidsdoelstellingen van het buitengebied.

5.2.2 Financiële uitvoerbaarheid

De realisering van het provinciaal en gemeentelijk beleid als aangegeven in het bestemmingsplan vergt grote investeringen. De gemeente is niet in staat op eigen kracht alle gewenste ontwikkelingen, met name ten aanzien van natuurontwikkelingen, en sanering van storende functies te financieren. Daarom zal een beroep worden gedaan op diverse bestaande en toekomstige subsidiemogelijkheden van de onder meer rijk, provincie en andere instanties. Ook in het kader van de uitvoering van het provinciaal Relatienotabeleid en de landinrichting zullen mogelijkheden worden onderzocht. Binnen de gemeentelijke begroting zal worden onderzocht of er mogelijkheden zijn te komen tot een "fonds buitengebied" waaruit gemeentelijke investeringen met betrekking tot beheer, ontwikkeling of stimulering van gewenste ontwikkelingen in functionele en ruimtelijke zin kunnen worden bekostigd. Bijdragen van gemeentewege kunnen daarbij betrekking hebben op het aanbrengen van (erf)beplantingen, bedrijfsverplaatsingen/-saneringen en wellicht amovering van niet langer noodzakelijke bebouwing. De mogelijke financiële bijdragen staan overigens los van de gemeentelijke bereidheid planologische medewerking te verlenen aan functiewijziging.

Kostenverhaal

Bij private ontwikkelingen binnen het buitengebied zal waar mogelijk toepassing worden gegeven aan de gemeentelijke exploitatieverordening en kostenverhaal en/of een evenredige bijdrage in de kosten van ten behoeve van ontwikkelingen te realiseren voorzieningen van openbaar nut (o.a. aanleg of verbetering van infrastructuur). Indien kostenverhaal op basis van te sluiten exploitatie-overeenkomsten niet mogelijk is, kan worden overwogen tot het instellen van een baat- of bouwgrondbelasting.

Planschade

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan is globaal onderzocht of het bestemmingsplan concreet aanleiding geeft tot het instellen van schadevergoedingsactie op basis van artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Op basis van dit onderzoek wordt ervan uitgegaan dat, nu de bestaande situatie uitgangspunt vormt voor de regeling, geen redenen aanwezig worden geacht voor het aanbieden van bestuurscompensatie of het reserveren van gelden ten behoeve van mogelijke schadeclaims. Eventuele beperkingen van ontwikkelingen binnen het buitengebied of delen ervan worden verantwoord geacht in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen.

5.3 **Uitvoering**

In het navolgende wordt ingegaan op enkele concrete uitvoeringsaspecten van het beleid voor het buitengebied, zoals verwoord in het bestemmingsplan. Na het "bestemmen" in het bestemmingsplan gaat het dan vooral om het "inrichten" en het "beheer".

- a. Natuurbeheer en natuurontwikkeling op agrarisch bestemde gronden
In het bestemmingsplan is aangegeven dat uitgangspunt voor natuurbeheer en natuurontwikkeling op agrarisch bestemde gronden de vrijwilligheid is vanuit het agrarisch bedrijf.

Voor het agrarisch natuurbeheer en voor de aankoop van gronden zijn rijks- en provinciale middelen beschikbaar. De begrenzing van de gronden heeft plaatsgevonden op provinciaal niveau door begrenzing van de "Ecologische Hoofdstructuur" (zogenaamde WEB-kaart).

Voor het landinrichtingsgebied Sint-Oedenrode worden deze middelen via de landinrichting gestuurd. Dit betekent dat gronden voor aankoop en voor beheer concreet zijn begrensd en dat door ruil getracht wordt dit te realiseren. In het bestemmingsplan zijn deze gronden als AN of An bestemd. Voor de overige gebieden zal op vergelijkbare wijze te zijner tijd uitvoering plaatsvinden, bijvoorbeeld in de landinrichting Leijen-Oost.

Voor natuurontwikkeling zijn de middelen thans nog niet geheel duidelijk.

Door de provincie Noord-Brabant is gesteld dat voor éénderde van het ontwikkelingsgebied van de GHS middelen beschikbaar zijn. Dit betekent dat uitwerking van de doelstelling natuurontwikkeling binnen de bestemming Ano en binnen de bestemming AN voor zover het zeer kwetsbare verbindingzones betreft slechts voor een deel van het gebied zou kunnen worden bereikt, naast de planologische sturing in het bestemmingsplan (zoals het verbod op nieuwvestiging van agrarische bedrijven).

b. Landschapsbeheer

Het landschapsbeheer is verwoord in het Landschapsbeleidsplan De Meijerij en voor de gemeentelijke bermen en sloten in de twee gemeentelijke bermenbeheersplannen. Afspraken over onderhoud en beheer en over aanplant van nieuwe kleinschalige natuur- en landschapselementen vinden in dat kader plaats. Daarnaast vindt uitwerking plaats in de landinrichting Sint-Oedenrode/ Hierbij wordt ook overlegd over de realisering van de natte verbindingzone langs het Omleidingskanaal. De landbouworganisaties stimuleren, gesteund door de provinciale subsidie, de aanleg van erfbeplantingen. De Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel wil onder andere in samenspraak met de landbouw komen tot beheersafspraken en tot de aanleg van kleine elementen.

c. Waterbeheer en natuurontwikkeling

Het Waterschap De Dommel heeft in haar Waterbeheerplan het beleid inzake waterbeheer en daarmee samenhangend natuurherstel of -ontwikkeling geformuleerd. Grote aandacht hebben het tegengaan van verdroging en het herstel van de ecologische kwaliteit van het water (zie paragraaf 4.4). Onder verantwoordelijkheid en coördinatie van het Waterschap vindt uitvoering plaats van diverse werken zoals aanleg natuurlijke oevers, passageplaatsen vissen, aanleg stuwen. Wijzigingen van het slotenstelsel en van de ontwatering (drainage) worden vanuit het oogpunt van een goede waterhuishouding gecoördineerd via het Keur van het Waterschap.

Het slaan van een puls voor beregening met diep grondwater is gebonden aan een provinciale vergunning voor bepaalde gebieden. Deze gebieden worden in het algemeen begrensd door de GHS-gebieden van het streekplan.

- d. **Agrarische bedrijfsvoering**
Zowel door de overheid als door de sector zelf zijn en worden vele initiatieven genomen om een "duurzame landbouw" te bevorderen. Het bestemmingsplan heeft rekening gehouden met deze ontwikkeling in die zin dat flexibiliteit ten behoeve van duurzame landbouw voor de bestaande perspectiefvolle bedrijven uitgangspunt is.
In de landinrichting worden de productieomstandigheden hierop afgestemd. De provincie stimuleert in de bodembeschermingsgebieden (GHS) aanpassingen van de landbouw. Mede door de milieuvergunning stimuleert de gemeente een op het milieu afgestemde inrichting van de bebouwing.
- e. **Vrijkomende agrarische gebouwen**
Bij uitbreidingen van agrarische bedrijven heeft het bestemmingsplan verwoord dat hergebruik van vrijkomende gebouwen en sanering van niet langer noodzakelijke bebouwing wordt onderzocht.
Er is van uitgegaan dat in overleg de situatie wordt bekeken.
Hiertoe zijn geen andere instrumenten of middelen beschikbaar.
- f. **Aanleg fietspaden**
De in het plan opgenomen mogelijkheid voor de aanleg van fietspaden is opgenomen in het gemeentelijk meerjarenprogramma.
- g. **De Groene Poort**
De in het plan opgenomen mogelijkheid voor de bouw van het project De Groene Poort zal nader worden uitgewerkt, met name wat betreft de financiële haalbaarheid.

6. INSPRAAK EN OVERLEG

6.1 Algemeen

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan heeft periodiek overleg plaatsgevonden binnen de klankbordgroep. Bij de voorbereiding is gevolg gegeven aan de gemeentelijke inspraakverordening. De inspraakprocedure is verdeeld in twee ronden. De eerste ronde had betrekking op de voorbereidende nota "Hoofdpijnen van beleid en algemene planopzet voor het bestemmingsplan Buitengebied 1994" dd. 10 augustus 1993. De tweede ronde besloeg het ontwerp bestemmingsplan dd. voorjaar 1994.

6.2 Nota "Hoofdpijnen van beleid en algemene planopzet"

De nota "Hoofdpijnen van beleid en algemene planopzet" heeft van 27 augustus tot en met 24 september 1993 voor een ieder ter inzage gelegen. Publikatie heeft op 19 en 26 augustus 1993 plaatsgevonden op de in de gemeente gebruikelijke wijze. Op 1 september 1993 was op het gemeentehuis een informatie- of inspraakavond. Hierbij is een ieder in de gelegenheid gesteld mondeling of schriftelijk te reageren. Op de avond waren circa 70 personen aanwezig. Daarnaast hebben 23 organisaties en personen schriftelijk gereageerd. De reacties hebben geleid tot bijstellingen van het beleid, met name ten aanzien van de afstemming tussen plaatselijk ruimtelijk beleid en provinciaal ruimtelijk, water- en milieubeleid (afstemming van Leidraad veehouderij en milieu, feitelijke invulling van de GHS en AHS en invulling waterparagraaf). Een proces-verbaal van de inspraakprocedure waarin een verslag van de inspraakavond, een samenvatting van de reacties en het commentaar per reactie, is opgenomen in de Commentaarnota inspraak dd. 10 november 1993.

6.3 Inspraak ontwerpplan

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft voor een ieder ter inzage gelegen in de periode 3 juni t/m 30 juni 1994. Op 8 juni 1994 is een informatiebijeenkomst gehouden. De inspraakreacties en het commentaar zijn opgenomen in een afzonderlijke bijlage bij het plan. De resultaten van de inspraak zijn verwerkt. Het bijgestelde plan ligt ter inzage van 11 november tot en met 8 december 1994.

6.4 Overleg ex artikel 10 BRO

In het kader van het overleg volgens artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985, is het ontwerpplan toegezonden aan de volgende instanties:

1. Provinciale Planologische Commissie
2. Inspectie van de Ruimtelijke Ordening
3. Inspectie van de Volksgezondheid
4. Rijksconsulent voor Economische Zaken
5. Rijkswaterstaat
6. Landbouwschap, Gewestelijke Raad voor Noord-Brabant
7. Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek
8. Rijksdienst voor de Monumentenzorg

9. Waterschap De Dommel
10. Ministerie van Defensie
11. Kamer van Koophandel en Fabrieken
12. Gemeentebestuur Sint-Michielsgestel
13. Gemeentebestuur Oisterwijk
14. Gemeentebestuur Sint-Oedenrode
15. Gemeentebestuur Esch
16. Gemeentebestuur Liempde
17. Gemeentebestuur Oirschot
18. Gemeentebestuur Haaren
19. Gemeentebestuur Vught
20. Plaatselijke standsorganisaties:
 - a. NCB, afdeling Boxtel
 - b. NCB, Afdeling Gemonde
21. Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel
- 22.
23. Stichting Brabants Landschap
24. Vereniging Natuurmonumenten
25. PTT Telecom
26. PNEM
27. Obragas
28. Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie
29. Stichting Brabants Heem

De reacties en het commentaar met de wijze van verwerking zijn gebundeld in een afzonderlijke nota welke een bijlage bij het plan is.

De resultaten van het gevoerde overleg zijn in de toelichting verwerkt. Het bestemmingsplan is op belangrijke onderdelen bijgesteld.

Bronnen

Gemeente Boxtel	"Nota van hoofdlijnen en algemene planopzet bestemmingsplan Buitengebied 1994" met Commentaarnota, 1993
Gemeente Boxtel	Bestemmingsplan Buitengebied, 1975
Gemeente Boxtel	Boxtel aan de Dommel, 1991
Gemeente Boxtel	Berm- en slootbeheersplan 1990
Gemeente Boxtel	Bermbeheersplan onverharde wegen, 1991
Gemeente Boxtel	De Groene Poort geopend, nota over de ontwikkelingsmogelijkheden van toerisme en recreatie in de gemeente Boxtel, concept, 1994
Provincie Noord-Brabant	Streekplan Noord-Brabant, 1992
Provincie Noord-Brabant	Natuurontwikkeling in Noord-Brabant
Provincie Noord-Brabant	Intentieprogramma bodembescherming
Provincie Noord-Brabant	Handleiding Buitengebied, ontwerp, 1993
Provincie Noord-Brabant	Leidraad Veehouderij en Milieu, 1993
Provincie Noord-Brabant	Werken aan water, Waterhuishoudingsplan 1991-1995, 1991
Provincie Noord-Brabant	Natuurbeleidsplan, mei 1993
Provincie Noord-Brabant	Regionale ontwikkelingen in de Noordbrabantse agrarische sector, studierapport, 1990
Provincie Noord-Brabant	Het cultuurhistorisch landschapsonderzoek van het streekplangebied Midden- en Oost-Brabant, Staringscentrum Wageningen, 1989
Provincie Noord-Brabant	Landschapstypering naar visuele kenmerken Noord-Brabant, 1990
Provincie Noord-Brabant	Vegetatieonderzoek kartering Midden- en Oost-Brabant, 1990
Provincie Noord-Brabant	Verdroogde natuurgebieden, 1993; idem, aanvulling, 1994
Min. van LNV/Consulentschap NBLF Noord-Brabant	Evaluatie dassenbeleid voor de provincie Noord-Brabant 1987-1991, Tilburg, 1991
Provincie Noord-Brabant	Uit spanning naar veerkracht (provinciale nota over de ontwikkeling van de Noordbrabantse land- en tuinbouw naar een concurrerende en duurzame sector), 1990
Provincie Noord-Brabant	Regionale ontwikkelingen in de Noordbrabantse agrarische sector, 1990
Provincie Noord-Brabant	Grondwaterbeschermingsplan, 1988
Provincie Noord-Brabant	Uitwerkingsplan grondwaterbeschermingsgebieden, oktober 1993 (concept)
Provincie Noord-Brabant	Cultuurhistorische inventarisatie gemeente Boxtel, 1984
Provincie Noord-Brabant	Protocol voor begrenzing Relatienota- en Natuurontwikkelingsgebieden, 1993
Stadsgewest 's-Hertogenbosch	Regionaal Milieubeleidsplan 's-Hertogenbosch; 1992

Stadsgewest 's-Hertogenbosch De regionale milieutyping, inventarisatierapport, z.j.

Stadsgewest 's-Hertogenbosch Landbouw-ontwikkelingsplan "Meierij", 1993

Stadsgewest 's-Hertogenbosch Landschapsbeleidsplan "Meierij"

Stadsgewest 's-Hertogenbosch Recreatief Medegebruiksplan

Stadsgewest 's-Hertogenbosch Masterplan Meierij, 1993

Waterschap De Dommel/

Waterschap De Zandleij

LEI-DLO/Grontmij

Katteler, H.

Waterbeheerplan 1993-1996, Boxtel, 1993

Landbouwonderzoek Beerze en Reuseldal, 1992

Dynamiek in de Brabantse land- en tuinbouw, ITS Nijmegen, 1989

TNO

Instituut voor Grondwater en Geo-Energie TNO, Hydrologisch onderzoek naar de regeneratiemogelijkheden van grondwaterafhankelijke natuurwaarden in de Mortelen en het Veldersbosch, september 1993

TNO

Dienst Grondwaterverkenning, De grondwaterstromingsstelsels en de grondwatersamenstelling van de provincie Noord-Brabant, 1990

Bergmans W. & A. Zuiderwijk

Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging KNNV, Utrecht, 1986

Fax M.N.

Atlas van de Nederlandse dagvlinders, Vereniging Natuurmonumenten/De Vlinderstichting, 's-Gravenhage/Wageningen, 1989

Broekhuizen S e.d.

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV, Utrecht, 1992

Stichting RAVON

Waarnemingen van amfibieën en reptielen in Nederland 1990. RAVON-publicatie nr. 1991-1, Nijmegen, 1991

Begrippenlijst

Abiotisch	de niet-levende natuur betreffend (bodem, water)
Agrarische Hoofdstructuur (AHS)	gebieden uit het streekplan primair voor landbouwontwikkeling
Beeldkwaliteit	het "aanzien" van een bepaald gebied
Biotisch	de levende natuur betreffend
Biotoop	het geheel van voor plant of dier bepalende leefomstandigheden
Ecologie	leer van de samenhang van levende en niet-levende natuur
Graasdierbedrijven	agrarisch bedrijven met vee dat grotendeels buiten stallen verblijft/graast
Gradiënt	geleidelijke overgang van een natuurlijke factor (zoals donker - licht, nat - droog) zodat veel verschillende groeiomstandigheden voorkomen
Groene Hoofdstructuur (GHS)	gebieden uit het streekplan voor bescherming van natuurgebieden en natuurwaarden
Hokdierbedrijven	agrarische bedrijven met vee dat blijvend in stallen wordt gehouden
Infiltratiegebieden	gebieden met een overwegend neerwaartsgerichte grondwaterstroming die het diepe grondwater voeden
Kwelgebieden	gebieden met voeding van grondwater van regionale oorsprong als uitgangen van een grondwaterstromingsstelsel
Mesotroof	matig voedselrijk
Natuurkerngebied	gebied uit GHS dat zeer belangrijk is voor de natuur
Natuurontwikkelingsgebied	gebieden uit GHS met goede mogelijkheden voorontwikkeling van natuurwaarden
Relatienota(gebied)	Nota van de rijksoverheid waarin het beheer van agrarische gebieden met belangrijke natuur is geregeld door aankoop of beheervergoeding aan agrariërs
Rundveehouderij	veehouderij met vooral rundvee, zijnde (melk- of zoog)koeien, kalveren, stieren
Struweelvogels	vogels behorend bij hagen, bosjes
Veehouderij	agrarisch bedrijf met vee, van welke soort ook
Vrijstelling(sbevoegdheid)	mogelijkheid in het bestemmingsplan om af te wijken van een onderdeel van een bestemming
Wijziging(sbevoegdheid)	mogelijkheid in het bestemmingsplan om een planonderdeel te wijzigen, meestal in een geheel andere bestemming, en altijd volgens een uitgebreide procedure (artikel 11 WRO)
WRO	Wet op de ruimtelijke ordening

7. GELUIDSASPECTEN

In het kader van het bestemmingsplan "Buitengebied" geluidhinder (Wgh) en de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de geluidhinderaspecten in het plangebied. Dit onderzoek is opgenomen in een afzonderlijke bijlage "Boxtel, bestemmingsplan Buitengebied Akoestisch onderzoek september 1994, gewijzigd oktober 1994".

In het plangebied zijn drie geluidsaspecten van belang, te weten wegverkeerslawaaï, railverkeerslawaaï en industrielawaaï.

In deze paragraaf komen bovengenoemde geluidsaspecten integraal aan de orde.

7.1. Wegverkeerslawaaï

Voor alle zoneplichtige wegen in het plangebied is in het kader van de Wgh akoestisch onderzoek verricht. Voor wat betreft de wegen met een intensiteit van minder dan 2450 mvt/etmaal, heeft, ingevolge een overgangsbepaling van de wetswijziging van de Wet geluidhinder, geen akoestisch onderzoek plaats te vinden indien door de gemeenteraad voor 1 maart 1993 een verklaring is vastgesteld dat op grond van een redelijke schatting de verkeersintensiteit gedurende een periode van 10 jaar niet meer dan 2450 mvt/etmaal zal bedragen.

Ingevolge genoemde overgangsbepaling kan van deze verklaring tot 1 maart 1995 gebruik worden gemaakt. Voor genoemde datum dient het bestemmingsplan "Buitengebied" te zijn vastgesteld. Zo niet, dan dient het akoestisch onderzoek zich eveneens uit te strekken tot de wegen, die onder de verklaring vallen. Op 26 november 1992 heeft de gemeenteraad van Boxtel een dergelijke 2450-verklaring afgelegd.

Voor wegen met een verkeersintensiteit van minder dan 2450 mvt/etmaal die niet in de bovengenoemde verklaring zijn opgenomen, is wel akoestisch onderzoek verricht. Dit heeft betrekking op de St. Lambertusweg, Koevoortseweg, Mijlstraat (wegvak 15 en 15a), Lennisheuvel en de Eindhovenseweg (wegvak 23).

Gelet op de soms grote afstanden van de berekende contouren ten opzichte van het hart van de weg zal, indien er sprake zal zijn van nieuw te bouwen woningen c.q. agrarische bedrijfswoningen, mogelijk een nader akoestisch onderzoek noodzakelijk zijn, aangezien Standaardrekenmethode I slechts een indicatie geeft van de geluidsbelasting zonder rekening te houden met eventueel afschermende bebouwing.

Nieuwe situaties

In de voorschriften van het bestemmingsplan is aangegeven de afstand vanaf het hart van een zoneplichtige weg, waarbinnen geen nieuwe woningen c.q. agrarische bedrijfswoningen mogen worden gebouwd.

Voor nieuwe woningen met een gevelbelasting tot 50 dB(A) (de voorkeursgrenswaarde) heeft geen procedure in het kader van de Wgh te worden gevolgd. Indien het niet mogelijk is voor de nieuw te bouwen woningen om te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) kan voor deze woningen een hogere grenswaarde worden verzocht. Deze hogere grenswaarde mag ten hoogste bedragen voor woningen in buitenstedelijk gebied tot een gevelbelasting van 55 dB(A) en voor agrarische

bedrijfswoningen tot een gevelbelasting van 60 dB(A) en voor woningen in stedelijk gebied tot een gevelbelasting van 65 dB(A).

Een hogere waarde kan worden vastgesteld door gedeputeerde staten, indien het reduceren van de geluidsbelasting van de woningen tot de voorkeursgrenswaarde in de betreffende gevallen onvoldoende doeltreffend zal zijn, dan wel overwegende bezwaren ontmoet van stedenbouwkundige, verkeerskundige, landschappelijke of financiële aard. Deze hogere waarden kunnen door gedeputeerde staten slechts worden verleend in een aantal expliciet genoemde gevallen, zoals gesteld in het Besluit grenswaarden binnen zones langs wegen (Stb. 1993, 58).

In de onderhavige situatie kan als ontheffingsgeval voor een buitenstedelijke situatie aangevoerd worden dat de woningen verspreid gesitueerd worden of ter plaatse noodzakelijk zijn om redenen van grond- of bedrijfsgebondenheid.

Voor de binnenstedelijke situatie kan als ontheffingsgeval aangevoerd worden dat de woningen ter plaatse noodzakelijk zijn om redenen van grond- of bedrijfsgebondenheid of door de gekozen situering een open plaats tussen aanwezige bebouwing opvullen. Indien een hogere waarde wordt vastgesteld, dienen met betrekking tot de geluidwering van de gevels maatregelen te worden getroffen, welke er voor moeten zorgdragen dat de geluidsbelasting binnen de woning in de verblijfsruimten bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 35 dB(A). Als verblijfsgebied van een woning worden o.a. aangemerkt de woon- en slaapkamer. Bij geluidsbelastingen boven de 55 dB(A) dienen de geluidsgevoelige verblijfsruimten zoveel mogelijk gesitueerd te worden aan de geluidsluwe zijde van de woning.

Bestaande situaties

De bestaande woningen die ten gevolge van de zoneplichtige wegen een geluidsbelasting ondervinden van meer dan 55 dB(A) komen in aanmerking voor sanering.

Deze woningen dienen aan de Minister gemeld te worden. Voor deze melding wordt geen wettelijke termijn gegeven. Ondervinden de bestaande woningen een geluidsbelasting van meer dan 70 dB(A), dan kan uit oogpunt van de volksgezondheid de geluidsgevoelige bestemming niet gehandhaafd blijven.

Reconstructie en nieuwe situaties

In het kader van de reconstructie van Rijksweg 2 en de aanleg van de Zuidelijke Ontsluitingsweg zijn voor de bestaande woningen reeds geluidsbelastingen vastgesteld en maatregelen bepaald om de gevelbelasting te reduceren of gevelmaatregelen om aan de vereiste binnenwaarde te voldoen.

Ten gevolge van Rijksweg 2 zijn in het kader van de bestemmingsplannen "Buitengebied" en "Uitbreidingsplan in hoofdzaak Landelijk gebied" hogere waarden verleend tot 55 dB(A), d.d. 16 mei 1989.

7.2. Ontheffingsprocedure

Verzoek tot vaststelling van hogere waarden voor nieuwe woningen, overeenkomstig artikel 46-51 (industrielawaai), artikel 82-86 (wegverkeerslawaaï) van de Wet geluidhinder en artikel 7-12 van het Besluit geluidhinder spoorwegen (spoorweglawaaï) ingediend bij gedeputeerde staten van Noord-Brabant. Dit verzoek staat in een aparte bijlage genaamd: "Ontheffingsverzoek Boxtel Buitengebied" d.d. november 1994.

Procedure

De formele procedure met betrekking tot vaststelling van hogere waarde is als volgt weer te geven.

Het onderhavige verzoek aan gedeputeerde staten om hogere waarden vast te stellen voor wegverkeerslawaaï zal worden gedaan door burgemeester en wethouders.

Bekendmaking

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel maken het voornemen tot het indienen van een verzoek in ieder geval bekend door middel van:

- a. kennisgeving in één of meer in hun gemeente verspreiding vindende dag-, nieuws- of huis-aan-huis-bladen en voorts op de in die gemeente gebruikelijke wijze;
- b. terinzagelegging van het ontwerp van het verzoek met de daarbij behorende stukken op gebruikelijke wijze;
- c. niet op naam gestelde kennisgeving aan de gebruikers van de geluidsgevoelige objecten.

Inspraak

Gedurende de termijn van terinzagelegging van het ontwerp-verzoek wordt een openbare zitting (inspraakavond) gehouden door burgemeester en wethouders, waarbij een ieder de gelegenheid wordt gegeven opmerkingen ten aanzien van het ontwerp-verzoek te maken.

Burgemeester en wethouders zenden een rapport inzake de wijze waarop de bevolking bij de totstandkoming van het verzoek is betrokken voorts aan hen die schriftelijk of tijdens de openbare zitting opmerkingen hebben gemaakt.

Verzending

Burgemeester en wethouders dienen het verzoek om een hogere waarde en bijbehorende stukken (waaronder het hiervoor genoemde rapport) zo spoedig mogelijk na de terinzagelegging in bij gedeputeerde staten.

Burgemeester en wethouders zenden gelijktijdig met het verzoek een afschrift van het verzoek met de daarbij behorende stukken naar:

- de Inspecteur Milieuhygiëne;
- de Inspecteur van de Volkshuisvesting;
- de wegaanlegger.

Vaststelling en goedkeuring

Gedeputeerde staten beslissen op het verzoek binnen drie maanden na de ontvangst. De Inspecteur Milieuhygiëne wordt in de gelegenheid gesteld zijn advies over de te nemen beslissing uit te brengen.

Indien gedeputeerde staten niet binnen de termijn van drie maanden beslissen, wordt het verzoek geacht te zijn goedgekeurd. Het betreft hier een fatale termijn.

7.3. Railverkeerslawaaï

Nieuwe situaties

In de voorschriften van het bestemmingsplan is aangegeven de zone gemeten vanuit de buitenste spoorstaaf van de spoorweg, waarbinnen geen nieuw te bouwen c.q. agrarische bedrijfswoningen mogen worden gebouwd.

Voor nieuw te bouwen woningen met een gevelbelasting tot aan de voorkeursgrenswaarde wordt voldaan aan de Wgh. Hierbij geldt tot het jaar 2000 een maximale waarde van 60 dB(A) en vanaf het jaar 2000 van 57 dB(A).

In afwijking van het bovenstaande kan voor woningen met een gevelbelasting van meer dan 60 dB(A) een hogere waarde worden verzocht. Hierbij geldt tot het jaar 2000 een maximale waarde van 73 dB(A) en vanaf het jaar 2000 van 70 dB(A). Een hogere waarde kan worden vastgesteld door gedeputeerde staten indien het reduceren van de geluidsbelasting van de woningen tot de voorkeursgrenswaarde in de betreffende gevallen onvoldoende doeltreffend zal zijn, dan wel overwegende bezwaren ontmoet van stedenbouwkundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard.

Voor de onderhavige situatie kan als ontheffingsgeval worden aangevoerd dat de nieuw te bouwen woningen verspreid gesitueerd worden buiten de bebouwde kom of ter plaatse noodzakelijk zijn om redenen van grond- of bedrijfsgebondenheid of door de gekozen situering een open plaats tussen aanwezige bebouwing opvullen.

Indien een hogere waarde wordt vastgesteld, dienen met betrekking tot de geluidwering van de gevels maatregelen te worden getroffen, welke er voor moeten zorgdragen dat de geluidsbelasting binnen de woning in de verblijfsruimten bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 37 dB(A).

Bestaande situaties

De bestaande woningen in het plangebied die ten gevolge van de spoorlijnen Vught-Boxtel (traject 770) en Tilburg-Boxtel (traject 710) een geluidsbelasting ondervinden van meer dan 65 dB(A) komen voor sanering in aanmerking. De 65 dB(A)-contouren van deze spoorlijnen liggen voor de waarneemhoogte van 5 m op een afstand van respectievelijk 70 m (traject 770) en 130 m (traject 710).

Een verplichting om deze bestaande woningen te melden aan de Minister, zoals bij wegverkeerslawaaï, bestaat echter niet.

Reconstructie situaties

In het kader van de voorgenomen spoorverdubbeling en het opheffen van een knelpunt in het tracé middels een "fly-over" is een saneringsvoorstel met betrekking tot de

spoorlijn Boxtel-Eindhoven (traject 772) vastgesteld. De resultaten staan vermeld in het eerdergenoemd rapport van Lichtveld Buis & Partners.
De hogere waarden zijn vastgesteld op d.d. 25 juni 1993.

7.4. Industrielawaai

Nieuwe situaties

Om een overzicht te geven van de geluidscontouren zijn op de plankaart de 50- en 55-dB(A)-contouren van het industrieterrein "Ladonk" weergegeven.

Nieuwe woningen en agrarische bedrijfswoningen kunnen gerealiseerd worden indien de gevelbelasting ten gevolge van het industrieterrein de 50 dB(A) niet te boven gaat. In afwijking van het bovenstaande kan voor woningen met een gevelbelasting tot 55 dB(A) door gedeputeerde staten een hogere waarde verzocht worden, indien cumulatie met andere geluidsbronnen niet leidt tot een naar het oordeel van gedeputeerde staten onaanvaardbare geluidsbelasting. Als ontheffingsgeval voor de nieuw te bouwen woningen binnen de zone van het industrieterrein kan bijvoorbeeld aangevoerd worden dat deze woningen noodzakelijk zijn om redenen van grond- of bedrijfsgebondenheid.

Indien er een hogere waarde wordt vastgesteld, dienen met betrekking tot de geluidwering van de gevels maatregelen te worden getroffen, welke er voor moeten zorgdragen dat de geluidsbelasting binnen de woning in de verblijfsruimten bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 35 dB(A).

Een saneringsprogramma voor het industrieterrein "Ladonk" zal door de Minister worden vastgesteld. Na uitvoering van dit programma zal de geluidsemissie afnemen, waardoor de 50 dB(A)-contour dichterbij het industrieterrein komt te liggen. Voor het gebied dat omsloten wordt door de huidige 50 dB(A)-contour en de toekomstige 50 dB(A)-contour na sanering zal toepassing worden gegeven aan de in artikel VI.2 opgenomen wijzigingsbevoegdheid om de zonering in overeenstemming te brengen met de situatie na sanering. In de zone tussen de 50- en 55 dB(A)-contour zullen in de toekomst nieuwe woningen kunnen worden gebouwd, zulks na ontheffing.

Bestaande situaties

Alle bestaande woningen met een geluidsbelasting van meer dan 55 dB(A) komen voor sanering in aanmerking. Als uitgangspunt geldt sanering aan de bron op kosten van de industrie. Burgemeester en wethouders zijn verplicht de te saneren woningen te melden aan gedeputeerde staten, die vervolgens de ten hoogst toelaatbare waarde van de geluidsbelasting, ten gevolge van het industrieterrein vastlegt.

